

Sprawozdanie roczne 2017

Catalogue no.: QP-AA-18-001-PL-N
ISBN: 978-92-9490-226-9
ISSN: 2443-6607
DOI: 10.2812/51831

Spis treści

Wstęp.....	6
Streszczenie.....	8
Eurojust w skrócie	12
Rozdział 1 Eurojust przy pracy.....	15
1.1 Spotkania Eurojustu poziomemu I i II	15
1.2 Spotkania koordynacyjne.....	18
1.3 Centra koordynacyjne.....	20
1.4 Eurojust i wspólne zespoły dochodzeniowo-śledcze	22
Rozdział 2 Sprawy prowadzone przez Eurojust.....	27
Wprowadzenie.....	27
2.1 Terroryzm.....	30
2.2 Cyberprzestępczość	36
2.3 Przemyt nielegalnych imigrantów.....	39
2.4 Handel ludźmi	43
Rozdział 3 Wyzwania i najlepsze praktyki	49
Wprowadzenie.....	49
3.1 Szyfrowanie.....	49
3.2 Zatrzymywanie danych	51
3.3 Europejski nakaz aresztowania	51
3.4 Europejski nakaz dochodzeniowy	54
3.5 Wspólne zalecenia	58
PRIORYTET ROKU	61
Ocena zespołów JIT	61
Rozdział 4 Współpraca Eurojustu z państwami trzecimi.....	66
Norweska prokurator łącznikowa w centrum zainteresowania	71
Rozdział 5 Eurojust i sieci organów wymiaru sprawiedliwości	72
5.1 Europejska Sieć Sądowa (EJN).....	72
5.2 Sieć zespołów JIT	73
5.3 Sieć punktów kontaktowych ds. ścigania ludobójstwa.....	74
5.4 Europejska sieć sądowa ds. cyberprzestępczości (EJCN)	75
5.5 Forum Konsultacyjne	75
Rozdział 6 Pracownicy i budżet	78

Rozdział 7 Zmiany organizacyjne i główne wyzwania	79
---	----

Wykresy

Sprawy prowadzone w latach 2002–2017
Sprawy dwustronne/wielostronne prowadzone w latach 2013–2017
Sprawy dwustronne/wielostronne
Państwa członkowskie wnioskujące/otrzymujące wnioski
Spotkania koordynacyjne
Państwa trzecie, partnerzy współpracujący i organizacje międzynarodowe biorące udział w spotkaniach koordynacyjnych
Centra koordynacyjne
Zespoły JIT wspierane przez Eurojust, w tym główne rodzaje przestępstw
Uczestnictwo w zespołach JIT według państw
Sprawy z art. 13
Sprawy prowadzone przez Eurojust według obszarów przestępczości
Sprawy prowadzone przez prokuratorów łącznikowych w latach 2013–2017
Dziesięć państw trzecich najczęściej zaangażowanych w sprawy prowadzone przez Eurojust
Państwa trzecie, partnerzy współpracujący i organizacje międzynarodowe zaangażowane w sprawy prowadzone przez Eurojust
Sprawy dotyczące ENA

Akronimy i skróty

TSUE Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
CJM Monitor sądowy o cyberprzestępczości
CMS Zautomatyzowany system zarządzania sprawami
ENA Europejski nakaz aresztowania
EC3 Europejskie Centrum ds. Walki z Cyberprzestępczością
ECTC Europejskie Centrum ds. Zwalczania Terroryzmu
END Europejski nakaz dochodzeniowy
EJCN Europejska sieć sądowa ds. cyberprzestępczości
EJN Europejska Sieć Sądowa
EJTN Europejska Sieć Szkolenia Kadr Wymiaru Sprawiedliwości
EMPACT Europejska multidyscyplinarna platforma przeciwko zagrożeniom przestępstwami
ENCS Krajowy system koordynacyjny Eurojustu
EPPO Prokuratura Europejska
ZBT Zagraniczni bojownicy terrorystyczni
JIT Wspólny zespół dochodzeniowo-śledczy
LoR Wniosek o pomoc prawną
MLA Wzajemna pomoc prawna
OCC Dyżurna jednostka koordynacyjna
ZGP Zorganizowana grupa przestępcza
OIF Ochrona interesów finansowych Unii Europejskiej
TCM Monitor wyroków za przestępstwa związane z terroryzmem
HL Handel ludźmi

Decyzja ustanawiająca Eurojust

Decyzja Rady z dnia 28 lutego 2002 r. ustanawiająca Eurojust w celu zintensyfikowania walki z poważną przestępczością, zmieniona decyzją Rady 2009/426/WSiSW z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie wzmocnienia Eurojustu, określana jest w niniejszym sprawozdaniu jako „decyzja ustanawiająca Eurojust”. [Skonsolidowany tekst](#) decyzji ustanawiającej Eurojust został opracowany przez Sekretariat Generalny Rady wyłącznie w celach informacyjnych.

Statystyki dotyczące spraw prowadzonych przez Eurojust i uwzględnione w niniejszym sprawozdaniu przygotowano w oparciu o dane zawarte w zautomatyzowanym systemie zarządzania sprawami Eurojustu. Dane liczbowe zostały pozyskane w dniach 3 i 31 stycznia 2018 r. i odzwierciedlają dane dostępne na tamte dni. Ze względu na ciągły charakter spraw możliwe są rozbieżności w odniesieniu do podanych wcześniej danych liczbowych.

Publikacje i infografiki Eurojustu są dostępne na [naszej stronie internetowej](#).

Wstęp

W świecie pełnym złożoności, w którym coraz częściej doświadczamy zagrożeń dla bezpieczeństwa, a krajobraz polityczny i prawny ulega ciągłym zmianom, jedność jeszcze nigdy nie była tak pilną potrzebą. Eurojust w coraz większym stopniu koncentruje swoje działania na dążeniu do tej jedności poprzez tworzenie i umacnianie silnych partnerstw ze wszystkimi państwami członkowskimi oraz instytucjami, organami i agencjami UE, aby w ten sposób zapewnić obywatelom Unii bezpieczeństwo i sprawiedliwość.

Rok 2017 był w Eurojuście rokiem istotnych osiągnięć i zmian.

Z radością przyjęliśmy wybór nowych członków Prezydium Kolegium oraz powołanie nowego dyrektora administracyjnego. Wdrożenie nowej struktury organizacyjnej Administracji oraz uproszczenie podstruktur i procesów decyzyjnych Kolegium to działania zwieńczające reformę instytucjonalną, która ma sprawić, by Eurojust był solidniejszą, efektywniejszą i trwalszą organizacją. Organizacją lepiej przystosowaną do wypełniania swojej misji jako europejskiego domu dla tysięcy prokuratorów krajowych i pracowników organów ścigania, którzy – codziennie, w każdym miejscu w Europie – podejmują ciężką pracę, zwalczając wszelkie formy przestępczości, zwłaszcza te należące do naszych priorytetowych obszarów przestępczości, tj. terroryzm, cyberprzestępczość, przemyt nielegalnych imigrantów i handel ludźmi.

Nowa siedziba Eurojustu gościła rekordową liczbę 4 400 organów sądowych i policyjnych, których przedstawiciele zwracali się do nas o wsparcie w rozwiązywaniu prawnych i praktycznych problemów napotykanym w trakcie postępowań przygotowawczych i czynności ścigania, a także o pomoc w negocjowaniu i uzgadnianiu z zagranicznymi odpowiednikami sposobów na wspólne rozbięcie siatek przestępczych. Eurojust współpracował z tymi tysiącami prokuratorów krajowych i pracowników organów ścigania w ponad 2 600 postępowaniach przygotowawczych i czynnościach ścigania, w większości bardzo skomplikowanych, co stanowi największą liczbę spraw, jaką kiedykolwiek zarejestrowano w Eurojuście. Ponad 8 000 praktyków odwiedziło naszą siedzibę, by poszukiwać odpowiedzi, najlepszych praktyk i inspiracji w dziedzinie współpracy sądowej. Wszyscy oni zwrócili się do Eurojustu, by zapewnić naszym obywatelom sprawiedliwość i bezpieczeństwo.

Choć w 2017 r. nastąpiło wiele zmian, podstawowe wartości Eurojustu pozostały takie same. Wcześniejsze, obecne i przyszłe osiągnięcia Eurojustu opierają się mocno na takich postawach jak zaufanie, współpraca i partnerstwo.

W rzeczy samej filarem naszej pracy jest partnerstwo z organami krajowymi i praktykami. Eurojust zacieśnił swoje relacje z europejską siecią sądową ds. cyberprzestępczości (EJC�) i z dumą nadal pełnił rolę gospodarza oraz zapewniał wsparcie dla prac następujących sekretariatów: Europejskiej Sieci Sądowej (EJN), największej na świecie sieci sądowych punktów kontaktowych, sieci zespołów JIT, unikalnej struktury zapewniającej wsparcie prawne, finansowe i logistyczne na potrzeby transgranicznych postępowań prowadzonych przez zespoły JIT, oraz sieci punktów kontaktowych ds. ścigania ludobójstwa, unikalnego forum skupiającego organy krajowe, praktyków, organizacje pozarządowe i decydentów zaangażowanych w czynności dochodzeniowo-śledcze i ścigania w sprawach najpoważniejszych zbrodni prawa

międzynarodowego. Ponadto Eurojust utrzymał długoletnie partnerstwo z Forum Konsultacyjnym Prokuratorów Generalnych i Dyrektorów Centralnych Urzędów Prokuratury.

Przestępczość nie zna granic, dlatego też współpraca z państwami trzecimi nadal stanowi ważny element prac Eurojustu. Od chwili ustanowienia Eurojust tworzy w państwach trzecich sieć sądowych punktów kontaktowych, która liczy obecnie 42 państwa, a w najbliższych miesiącach spodziewana jest jej dalsza rozbudowa. Ponadto Eurojust ma zaszczyt udostępniać swoją siedzibę prokuratorom łącznikowym z Czarnogóry, Norwegii, Stanów Zjednoczonych i Szwajcarii. Są oni ważną częścią rozszerzonej rodziny Eurojustu oraz zapewniają organom krajowym skuteczną pomoc w usprawnianiu współpracy sądowej z ich odpowiednikami poza granicami UE.

Nasza praca i nasze osiągnięcia są jednak możliwe tylko dzięki nieustannemu zaufaniu ze strony państw członkowskich, instytucji Unii i obywateli Unii. Dokładamy wszelkich starań, by pielęgnować to zaufanie i by każdego dnia udowadniać, że jest ono uzasadnione i zasłużone.

Ladislav HAMRAN

Przewodniczący

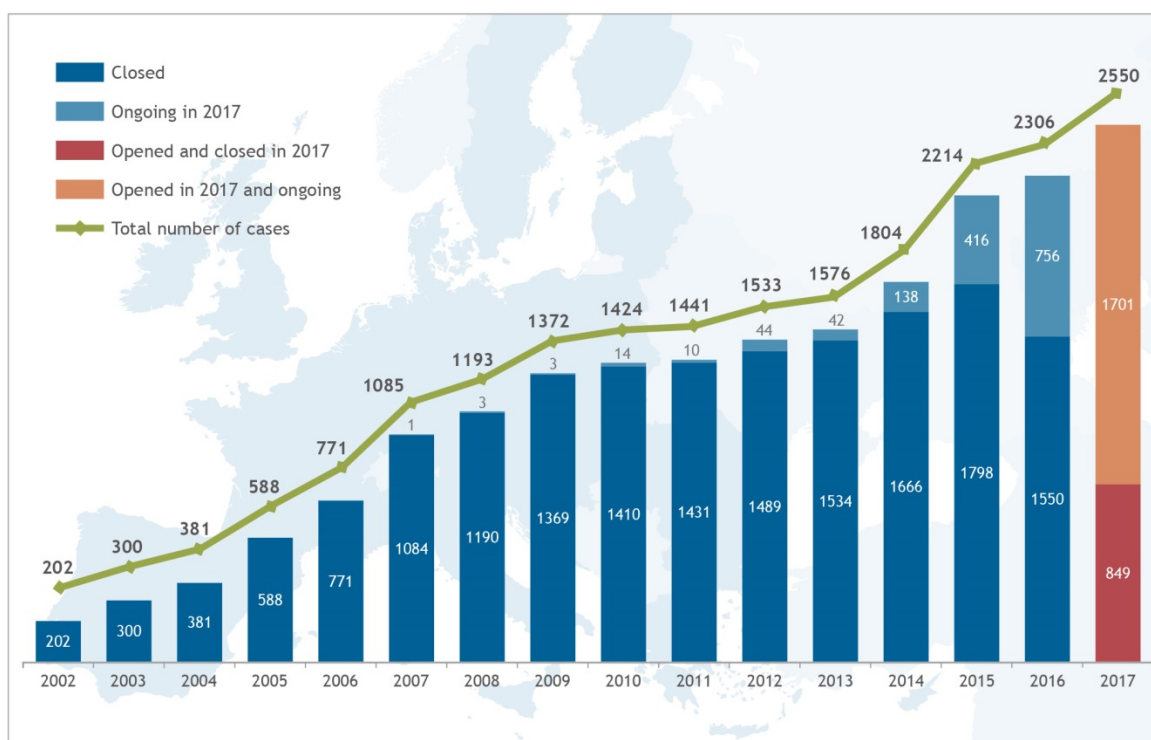
Streszczenie

- **Liczba spraw**, w których państwa członkowskie zwróciły się o pomoc Eurojustu, wzrosła o 10,6 procent, tj. do 2 550 w porównaniu z 2 306 sprawami w 2016 r. **Państwa trzecie** były zaangażowane w 258 spraw.
- Eurojust zorganizował 302 **spotkania koordynacyjne**, co stanowi 25-procentowy wzrost w porównaniu z rokiem 2016. **Państwa trzecie** wzięły udział w 61, a **Europol** w 108 spotkaniach koordynacyjnych.
- Eurojust zorganizował 17 **centrów koordynacyjnych**; **państwa trzecie** wzięły udział w 5, a Europol w 7 centrach koordynacyjnych.
- Eurojust wsparł 200 **zespołów JIT**, co stanowi 35-procentowy wzrost w porównaniu z rokiem 2016, przy czym 87 z nich było nowo ustanowionych; zwiększyło się zaangażowanie **państw trzecich**, które uczestniczyły w 21 zespołach JIT, w tym w 11 nowo ustanowionych. Zwiększyła się liczba **zespołów JIT** tworzonych na potrzeby spraw dotyczących terroryzmu, a także spraw dotyczących nadużyć finansowych i handlu ludźmi.
- Eurojust zapewnił **wsparcie finansowe** 128 **zespołom JIT**, co stanowi 42-procentowy wzrost w porównaniu z rokiem 2016; w zespołach JIT, które otrzymały finansowanie, uczestniczyło dziewięć państw trzecich.
- Eurojust wspierał **wykonanie ENA** w 320 przypadkach i wydał 9 **wspólnych zaleceń**.
- Eurojust zajmował się trudnościami natury prawnej i praktycznej w obszarach szyfrowania, zatrzymywania danych i ENA. W 2017 r. Eurojust po raz pierwszy miał okazję doradzać organom krajowym w kwestii europejskiego nakazu dochodzeniowego (END).
- Priorytetem roku są doświadczenia Eurojustu z zespołami JIT; ustalenia dotyczące tej kwestii znalazły odzwierciedlenie w *drugim sprawozdaniu z oceny zespołów JIT* sporządzonym przez Eurojust i sieć zespołów JIT.
- Eurojust **opublikował** także:
  - *Monitory wyroków za przestępstwa związane z terroryzmem;*
  - *Piąte sprawozdanie dotyczące zagranicznych bojowników terrorystycznych;*
  - *Podręcznik CBRJW;*
  - *Monitor sądowy o cyberprzestępczości;*
  - *Wspólne opracowanie Eurojust-Europol na temat wspólnych wyzwań w zwalczaniu cyberprzestępczości;*
  - *Końcowe sprawozdanie z oceny planu działania Eurojustu przeciwko handlowi ludźmi na lata 2012–2016;*
  - *Sprawozdanie w sprawie zatrzymywania danych;*
  - *Sprawozdanie w sprawie ENA i warunków panujących w więzieniach;*
  - *Sprawozdanie dotyczące spraw prowadzonych przez Eurojust w obszarze ENA (2014–2016);*
  - *Orzecznictwo TSUE w sprawie ENA;*
  - *Notę informacyjną dotyczącą wyroku w sprawie Petruhhina;*
  - *Sprawozdanie na temat spraw prowadzonych w zakresie zapobiegania konfliktom jurysdykcji i rozstrzygania ich;*
  - *Zasada ne bis in idem w orzecznictwie TSUE;*
  - *Notę Eurojustu-EJN dotyczącą „odpowiednich postanowień” oraz systemu prawnego mającego zastosowanie w przypadku opóźnionej transpozycji dyrektywy w sprawie END.*
- Do pracy w Eurojuście oddelegowano czworo **prokuratorów łącznikowych**: z Norwegii, Stanów Zjednoczonych, Szwajcarii i Czarnogóry. Prokuratorzy łącznikowi przy Eurojuście zarejestrowali 148 **spraw**. Niniejsze sprawozdanie zawiera wywiad z prokuratorem łącznikową z Norwegii.
- Weszły w życie **umowy o współpracy** z Czarnogorą i Ukrainą. Eurojust podpisał protokół ustaleń z eu-LISA oraz list intencyjny z ESDZ. Tworzona przez Eurojust **sieć sądowych punktów kontaktowych w państwach trzecich** liczy 42 państwa.

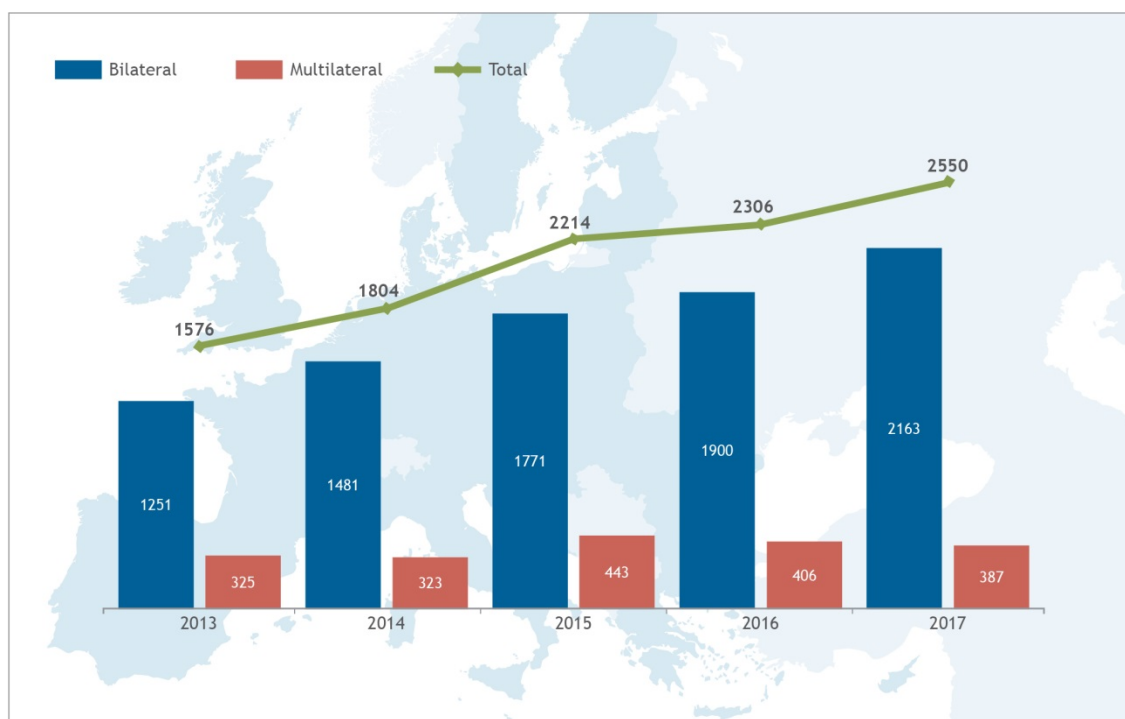

- Eurojust współpracował ściśle z trzema sieciami mającymi siedzibę w Eurojuście: EJP, siecią zespołów JIT i siecią punktów kontaktowych ds. ścigania ludobójstwa. Eurojust zorganizował dwa posiedzenia EJP i jedno posiedzenie Forum Konsultacyjnego Prokuratorów Generalnych i Dyrektorów Centralnych Urzędów Prokuratury.
- W dniu 24 marca Eurojust przejął swoją nową siedzibę, a w dniu 3 lipca nastąpiła przeprowadzka do nowego budynku.
- **Budżet Eurojustu** wyniósł 48 689 237 EUR. Został on wykonany w 99,97%.
- Przedstawiono wgląd w zmiany organizacyjne i główne wyzwania Eurojustu. Kolegium przyjęło także wieloletnią strategię na lata 2019–2021.

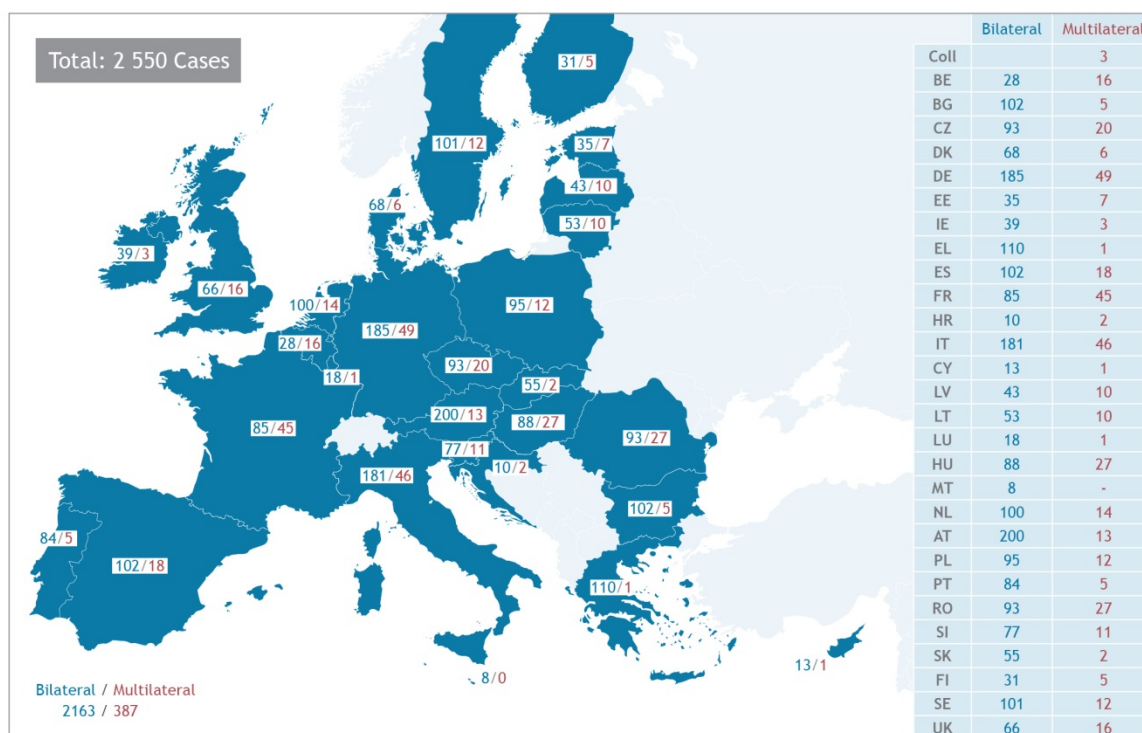
Casework 2002 - 2017

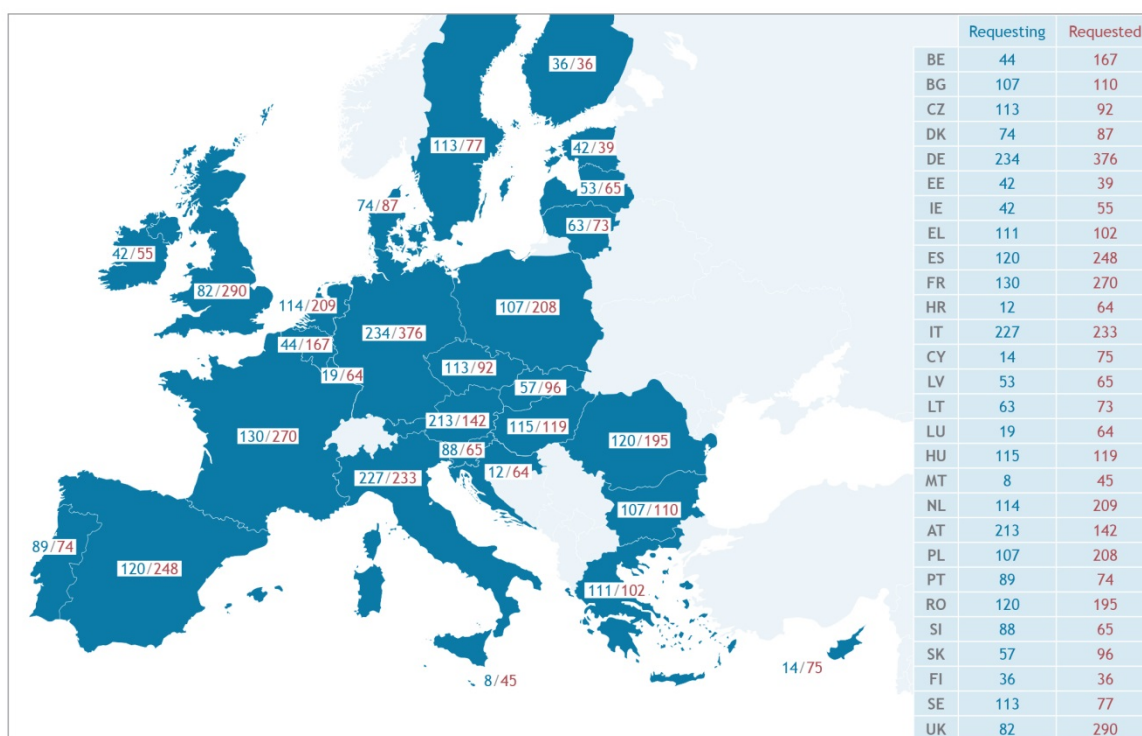
Bilateral/multilateral cases 2013 - 2017

Bilateral/multilateral cases

Requesting/requested Member States

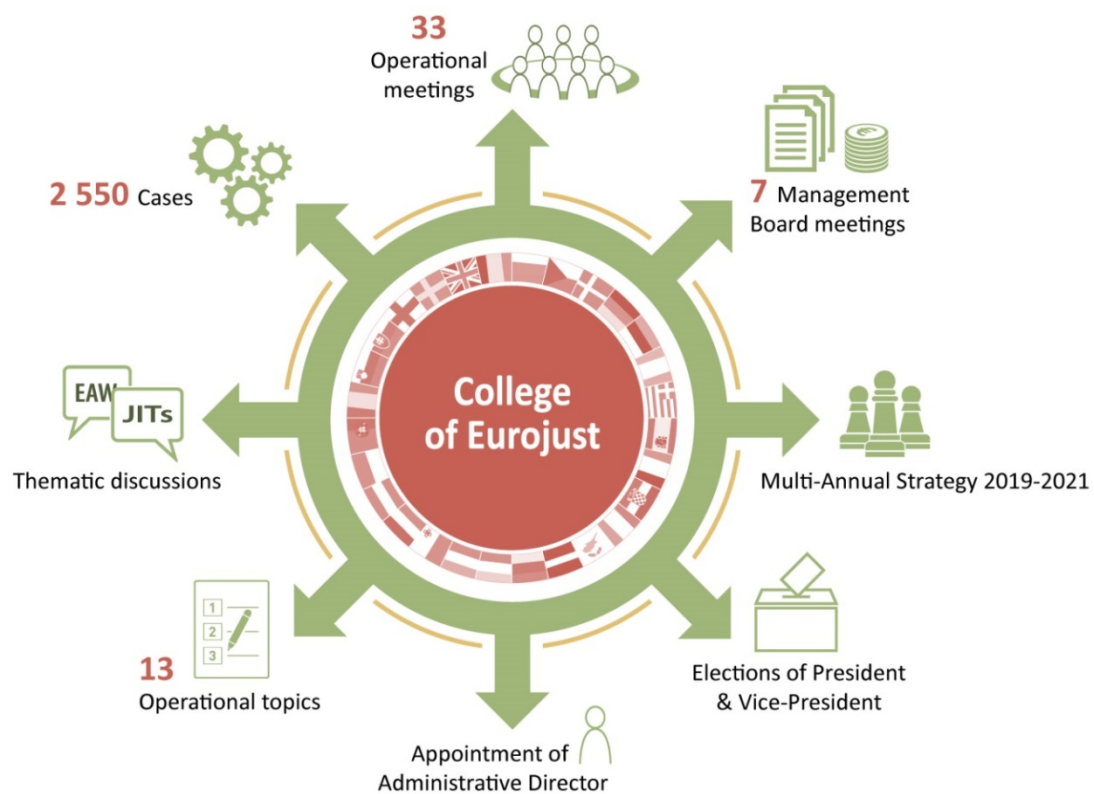

Eurojust w skrócie

Co? Eurojust to Europejska Jednostka Współpracy Sądowej ustanowiona w 2002 r. w celu stymulowania i poprawy koordynacji postępowań przygotowawczych i ścigania oraz współpracy między właściwymi organami państw członkowskich w odniesieniu do poważnej przestępczości transgranicznej, szczególnie tej zorganizowanej. Na wniosek państwa członkowskiego Eurojust może także pomóc w prowadzeniu czynności dochodzeniowo-śledczych i ścigania dotyczących tego państwa oraz państwa niebędącego członkiem UE w przypadku, gdy Eurojust i państwo niebędące członkiem UE zawarły umowę o współpracy lub gdy udzielenie takiej pomocy leży w zasadniczym interesie UE. Na wniosek państwa członkowskiego lub Komisji Eurojust może także udzielić pomocy w prowadzeniu postępowań przygotowawczych i czynności ścigania odnoszących się wyłącznie do tego państwa członkowskiego i Wspólnoty.

Kto? Kolegium Eurojustu składa się z 28 przedstawicieli krajowych, którymi są prokuratorzy i sędziowie oddelegowani przez każde państwo członkowskie. Przedstawiciele krajowi mają swoją siedzibę w Eurojuście w Hadze. Większość przedstawicieli krajowych korzysta z pomocy zastępcy lub asystenta(-ów). Ponadto afiliowani przy Eurojuście są obecnie także prokuratorzy łącznikowi z Norwegii, Szwajcarii, Stanów Zjednoczonych i Czarnogóry. Administracja Eurojustu wspiera Kolegium w pracy operacyjnej oraz wówczas, gdy Kolegium sprawuje funkcję zarządu Eurojustu.

W jaki sposób? Główne zadania i uprawnienia Eurojustu obejmują podejmowanie działań w odpowiedzi na wnioski o pomoc przekazywane przez właściwe organy krajowe państw członkowskich. W zamian Eurojust może wezwać państwa członkowskie do wszczęcia postępowania przygotowawczego lub podjęcia ścigania w związku z określonymi czynami. Przedstawiciele krajowi realizują mandat Eurojustu do koordynowania pracy organów krajowych na każdym etapie postępowania przygotowawczego i ścigania w postępowaniach karnych. Eurojust zarządza swoimi spotkaniami dotyczącymi prowadzonych spraw na trzech poziomach.

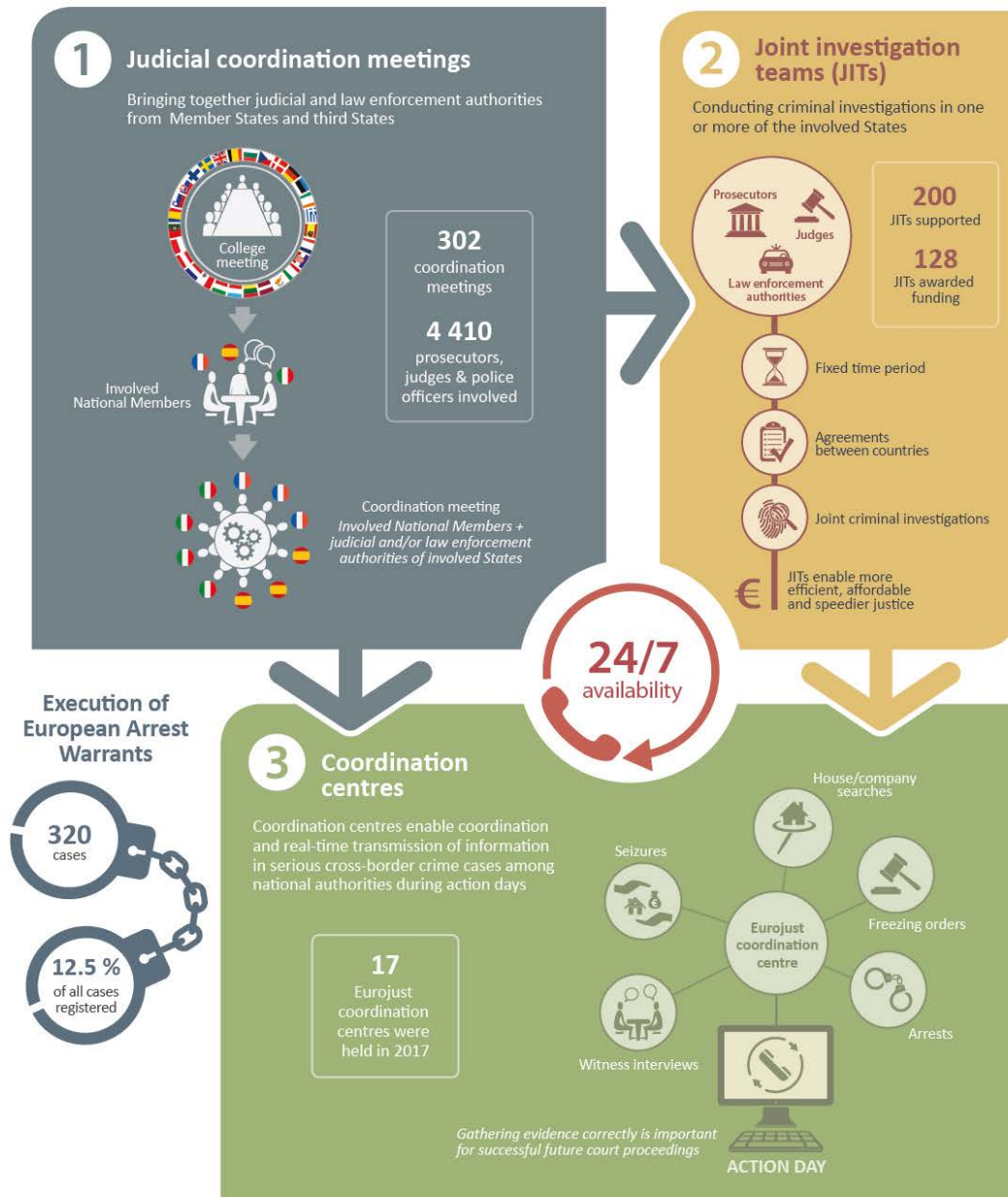
Eurojust case cycle

* May also occur at different stages of the cycle

EUROJUST AT WORK IN 2017

Eurojust's core business is to assist EU Member States' competent authorities in dealing with serious cross-border organised crime

Rozdział 1 Eurojust przy pracy

1.1 Spotkania Eurojustu poziomu I i II

Na wniosek przedstawiciela krajowego Kolegium podejmuje w ramach spotkań operacyjnych – tzw. spotkań poziomu I – decyzje o rejestracji i zamknięciu spraw.

Po zarejestrowaniu sprawy przez Eurojust przedstawiciele zainteresowanych biur krajowych spotykają się zasadniczo w celu omówienia współpracy sądowej oraz związanych ze sprawą potrzeb w zakresie koordynacji działań. Te bezpośrednie rozmowy i dyskusje nazywa się również spotkaniami poziomu II. Mogą w nich uczestniczyć, jeśli są zaangażowani, prokuratorzy łącznikowi oddelegowani do Eurojustu oraz personel administracyjny zapewniający wsparcie przy danej sprawie. Spotkania te mogą być organizowane z krótkim wyprzedzeniem, ponieważ ich uczestnicy dosłownie pracują pod jednym dachem. Taka elastyczność i nieformalny charakter stanowią ogromną wartość w nagłych sytuacjach wymagających szybkiej reakcji.

**2550 cases registered and dealt
with at Level II meetings**

W niektórych przypadkach spotkanie poziomu II może być wystarczające do spełnienia wymogów danej sprawy. Przykładowo w [opublikowanym w 2017 r. sprawozdaniu Eurojustu dotyczącym spraw prowadzonych w obszarze ENA \(2014–2016\)](#) opisano, w jaki sposób *szybka* wymiana dodatkowych informacji w niektórych sprawach dotyczących ENA, która była możliwa za pośrednictwem biur krajowych Eurojustu, odegrała kluczową rolę w doprecyzowaniu kwestii dotyczących kolidujących ze sobą europejskich nakazów aresztowania (*zob.* s. 14 sprawozdania), lub chociażby w podjęciu działań przygotowawczych. Podczas spotkań poziomu II Eurojust może przykładowo wyjaśnić krajowe przepisy i procedury, udzielić pomocy w ustaleniu, w której jurysdykcji najlepiej przeprowadzić postępowanie, lub ułatwić wykonanie wniosków o wzajemną pomoc prawną lub wszczęcie postępowań. Ponadto Eurojust może także wydawać opinie w sprawie kolidujących ze sobą europejskich nakazów aresztowania oraz wspólne zalecenia w sprawie konfliktów jurysdykcji.

Spotkania poziomu II stanowią warunek wstępny organizacji spotkań poziomu III, znanych również jako spotkania koordynacyjne (*zob.* sekcja 1.2). Jeśli biuro krajowe zamierza zorganizować spotkanie koordynacyjne, spotkanie poziomu II wykorzystuje się do oceny potrzeby, celu głównego i celów pośrednich spotkania koordynacyjnego, a także do uzgodnienia trybu postępowania, udziału podmiotów zewnętrznych, obowiązku zachowania poufności i ujawniania oraz powiązanych kwestii bezpieczeństwa, jak również potrzeby wykorzystania wideokonferencji. Ponadto uczestnicy mogą ocenić potrzebę uzyskania analizy i ewentualnego wkładu Europolu lub potrzebę utworzenia i funkcjonowania zespołu JIT. Spotkania koordynacyjne to drogie narzędzie, w związku z czym spotkania poziomu II zapewniają organizację takich spotkań jedynie w przypadku, gdy przynoszą one wartość dodaną w zakresie rozwiązywania nierozstrzygniętych kwestii dotyczących współpracy sądowej.

Ponadto spotkania poziomu II mogą mieć kluczowe znaczenie podczas przygotowań „dnia wspólnego działania”, kiedy to synchronizuje się wykonanie działań w zakresie współpracy sądowej, koordynowanych poprzez uruchomienie centrum koordynacyjnego (zob. sekcja 1.3). W takich sytuacjach podejmowane są działania przygotowawcze, których celem jest dopilnowanie, aby wnioskowane środki (np. ENA, przeszukania i zajęcia itp.) spełniały wszystkie wymogi prawne, dzięki czemu jednoczesne działania przeprowadzane w różnych państwach członkowskich nie będą zagrożone. Przykładowo w kilku sprawach Eurojust pomógł – w ostatniej chwili – w weryfikacji lub uzupełnieniu niektórych informacji z europejskich nakazów aresztowania, takich jak dane osobowe podejrzanych, pisownia imion i nazwisk, zarzuty nieuwzględnione w ENA, czy też miejsce i czas popełnienia przestępstwa. W wielu przypadkach Eurojust zapewnił również pilne tłumaczenia.

Dyżurna jednostka koordynacyjna (On-Call Coordination, OCC) Biura krajowe Eurojustu dostępne są 24 godziny na dobę, siedem dni w tygodniu. W razie pilnych wniosków oraz zgodnie z art. 5a decyzji ustanawiającej Eurojust OCC może przyjmować i rozpatrywać wnioski organów krajowych o pomoc również poza zwykłymi godzinami pracy. W 2011 r. wprowadzono system zarządzania połączeniami telefonicznymi, który przekierowuje połączenia do przedstawiciela OCC właściwego biura krajowego, co pozwala dzwoniącym na używanie ojczystego języka. Przedstawiciel OCC może wówczas podjąć odpowiednie działania, takie jak nawiązanie kontaktu z przedstawicielem OCC innego biura krajowego.

Działania dyżurnej jednostki koordynacyjnej w sprawie dotyczącej morderstwa

W grudniu 2017 r. na postoju przy autostradzie w południowych Węgrzech zastrzelono człowieka. Wkrótce po tym organy węgierskie zidentyfikowały pozostającego na wolności sprawcę oraz należący do niego pojazd na niemieckich tablicach rejestracyjnych. W tym samym dniu prokurator węgierski skontaktował się z węgierskim biurem krajowym, wnioskując o ułatwienie wykonania wydanego europejskiego nakazu dochodzeniowego (END). Natychmiast uruchomiono dyżurną jednostkę koordynacyjną między biurami krajowymi Węgier i Niemiec a właściwymi organami krajowymi, tak aby nastąpiło szybkie przekazanie END do właściwej prokuratury w Niemczech, która wydała zezwolenie na przeszukanie znajdującego się w Niemczech miejsca zamieszkania podejrzanego, a także postanowienie o zabezpieczeniu wszelkich dowodów znalezionych podczas przeszukań.

W trakcie przeszukania domu ujawniono jednak, że podejrzany z Niemiec pożyczył swój samochód krewnemu zamieszkałemu w Austrii.

Ta nagła zmiana, jeśli chodzi o poszukiwaną osobę, wymagała przekierowania działań polegających na współpracy i koordynacji z niemieckiego biura krajowego do austriackiego biura krajowego w Eurojuście. W związku z powyższym wycofano wniosek o wykonanie END w Niemczech i zastąpiono go ENA wydanym przeciwko prawdziwemu podejrzanemu, który nadal pozostawał na wolności, oraz nowym END. Oba nakazy przekazano już po godzinach urzędowania, początkowo jako projekty do austriackiego biura krajowego, a następnie wprowadzono w godzinach wieczornych do SIS, co pozwoliło na szybką reakcję ze strony austriackich organów. Tak skoordynowane działanie doprowadziło ostatecznie do aresztowania podejrzanego w Austrii. Przeszukano również jego dom i samochód i zdołano zabezpieczyć wszelkie dowody, w tym pistolet.

Pilny charakter tej sprawy był czynnikiem, który zdecydował o wykorzystaniu dyżurnej jednostki koordynacyjnej między zainteresowanymi biurami krajowymi w Eurojuście a właściwymi organami krajowymi, dzięki czemu powstał kanał wymiany informacji w czasie rzeczywistym oraz płynnego przekazywania instrumentów współpracy sądowej, co ostatecznie przyczyniło się do aresztowania podejrzanego w niecałe 24 godziny od popełnienia przestępstwa.

Pomoc Eurojustu udzielona w ciągu 24 godzin w sprawie dotyczącej oszustw podatkowych

Organy czeskie badały sprawę zorganizowanej grupy przestępczej zaangażowanej w nielegalny handel przemysłowym olejem mineralnym sprzedawanym jako olej napędowy. Grupa ta unikała płacenia podatku VAT i akcyzy, zgłaszając olej do wywozu, transportując go z Republiki Czeskiej do Austrii, a następnie umieszczając towar w innych pojazdach, w których wracał on do Republiki Czeskiej. Mimo że olej mineralny ma niemal taki sam skład jak olej napędowy, nie jest on przeznaczony do wykorzystania w silnikach pojazdów, a także objęty jest inną stawką podatkową, ponieważ olej mineralny podlega wyłącznie opodatkowaniu VAT. Wspomniana zorganizowana grupa przestępcza czerpała zatem nielegalne zyski, nie uiszczając akcyzy, którą objęty jest olej napędowy. Olej mineralny był zgłaszany do powrotnego wywozu do innego państwa członkowskiego, a tym samym zwalniany z VAT w Republice Czeskiej.

Aby udowodnić, że towary powracały na terytorium Republiki Czeskiej, wymagane były działania obserwacyjne w Austrii. Czeski prokurator wydał wniosek o pomoc prawną, zwracając się w nim o zgodę na obserwację transgraniczną. W tym samym czasie czeska policja prowadziła obserwację na terytorium Austrii. Kontynuacja tych działań wymagała zgody organów austriackich wydanej w ciągu 24 godzin (jest to termin ustalony w dwustronnej umowie o wzajemnej pomocy prawnej zawartej między Republiką Czeską a Austrią).

Ponieważ zbliżał się termin dostarczenia tłumaczenia wniosku o pomoc prawną, organy czeskie zwróciły się do czeskiego biura krajowego o pomoc w wykonaniu tego wniosku o pomoc prawną (w celu uzyskania od Austrii zgody na transgraniczną obserwację). Czeskie biuro krajowe natychmiast skontaktowało się ze swoim austriackim odpowiednikiem. Zdołano wyjaśnić nieporozumienie, do którego doszło w trakcie bezpośredniej komunikacji między organami krajowymi. Austriackie biuro krajowe skontaktowało się ze swoimi organami krajowymi, wyjaśniając pilny charakter tej sprawy oraz działania, jakie należało podjąć. Czeskie biuro krajowe, z pomocą czeskiej policji, zorganizowało tłumaczenie wniosku o pomoc prawną i jeszcze tego samego dnia przekazało go za pośrednictwem austriackiego biura krajowego właściwym organom austriackim.

Ponadto tego samego dnia przedstawiciel krajowy Eurojustu z Czech wydał uzupełniający wniosek o pomoc prawną, zawierający zaktualizowane informacje konkretyzujące metody prowadzenia obserwacji. Następnie w odpowiedzi na wniosek austriackiego biura krajowego czeskie biuro krajowe doprecyzowało dokładną kwotę podatku, której – na skutek uchylania się od opodatkowania – nie uiściła zaangażowana w proceder zorganizowana grupa przestępcza; informacja ta była niezbędna do oceny, czy osiągnięty został minimalny próg wymagany austriackim prawem do wydania zgody na obserwację.

Dzięki tej interwencji z powodzeniem przeprowadzono wnioskowane działania obserwacyjne.

1.2 Spotkania koordynacyjne

Celem spotkań koordynacyjnych jest ułatwianie i wspieranie współpracy sądowej i koordynacji działań w złożonych sprawach transgranicznych. W spotkaniach koordynacyjnych udział biorą właściwe organy sądowe i organy ścigania z państw członkowskich, które prowadzą postępowania przygotowawcze i czynności ścigania na poziomie krajowym. Podczas spotkań zapewniane jest tłumaczenie symultaniczne, co umożliwia uczestnikom bezpośrednią komunikację dotyczącą problemów prawnych i praktycznych. Do udziału w spotkaniach zaproszeni mogą być również przedstawiciele z państw trzecich, a także przedstawiciele partnerów współpracujących, takich jak Europol i OLAF, oraz organizacji międzynarodowych, np. Interpolu. Zwiększył się również stopień wykorzystania zapewnianych przez Eurojust urządzeń do wideokonferencji.

Spotkania koordynacyjne stanowią często wykorzystywane narzędzie operacyjne. Eurojust organizuje średnio co najmniej jedno spotkanie koordynacyjne w ciągu jednego dnia roboczego. W 2017 r. odbyły się łącznie 302 spotkania, z czego 24 miały miejsce poza siedzibą Eurojustu, tj. w jednym z państw członkowskich lub w państwie trzecim (Szwajcaria). Sprawy dotyczyły niemal wszystkich obszarów poważnej transgranicznej przestępczości zorganizowanej, która najczęściej przybiera formę prania pieniędzy, nadużyć finansowych, handlu ludźmi i nielegalnego obrotu środkami odurzającymi. Wspomniane 302 spotkania koordynacyjne dotyczyły 376 spraw, co oznacza, że niekiedy na jednym spotkaniu koordynacyjnym rozpatrywano co najmniej dwie powiązane sprawy. Liczba spotkań koordynacyjnych wzrosła o 25 procent. Ten istotny wzrost świadczy o tym, że śledczy i prokuratorzy w państwach członkowskich coraz częściej polegają na wsparciu Eurojustu, zwłaszcza w złożonych sprawach. Planując spotkanie koordynacyjne, Eurojust może przykładowo przeprowadzić analizę stanu zaawansowania postępowań przygotowawczych we wszystkich zainteresowanych państwach członkowskich oraz nakreślić przeszkody prawne i problematyczne kwestie, w tym możliwe powiązania z innymi państwami. Podczas takiego spotkania Eurojust moderuje dyskusje i zapewnia doradztwo i wiedzę fachową w kwestii wykorzystania instrumentów współpracy sądowej, zasadności powołania zespołu JIT, a także w kwestii wspólnego podejścia.

Na spotkaniu koordynacyjnym omawiane i uzgadniane są konkretne ustalenia dotyczące m.in.:

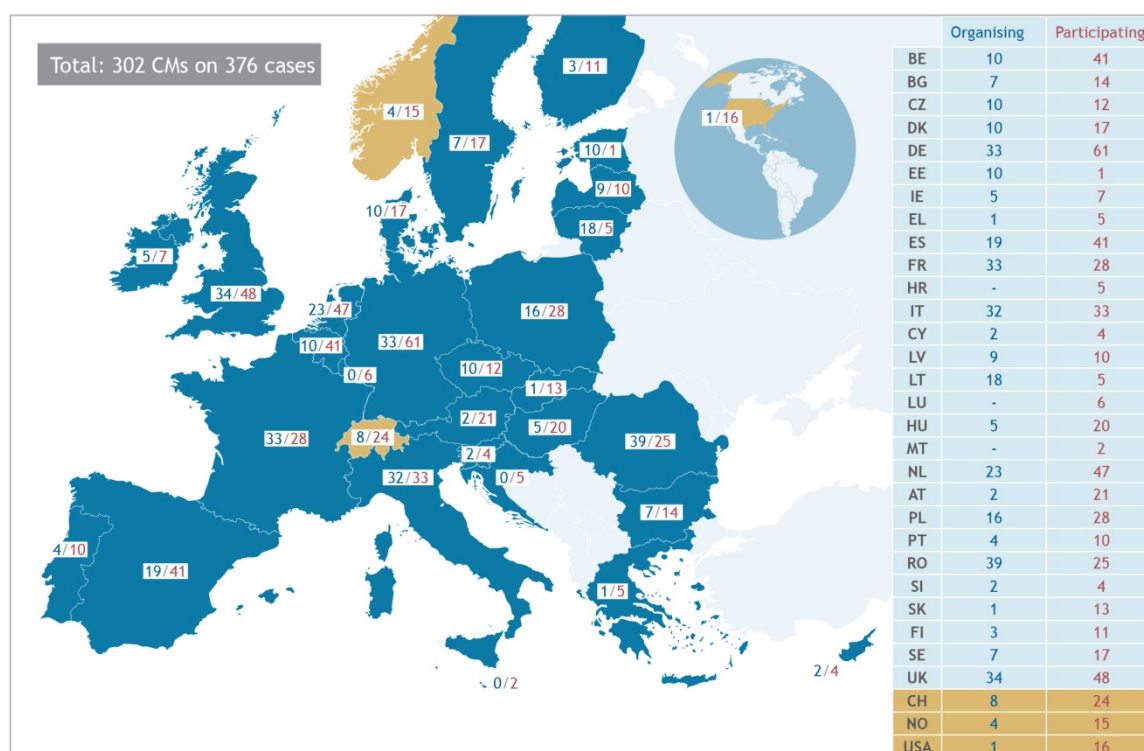
- wymiany informacji na temat obecnego statusu postępowań sądowych;
- wymiany dowodów w ramach wzajemnej pomocy prawnej/europejskich nakazów dochodzeniowych;
- wydawania i uzupełniania wniosków i decyzji dotyczących współpracy sądowej, w tym instrumentów wzajemnego uznawania, takich jak ENA, END, nakazy zabezpieczenia itp.;
- zapobiegania konfliktom jurysdykcji lub rozstrzygania takich konfliktów oraz powiązanych kroków proceduralnych, w tym przekazywania postępowań karnych;
- powoływania i sposobu działania zespołów JIT, a także
- uzgadniania wspólnej strategii i skoordynowanych działań (np. jednoczesnych czynności dochodzeniowo-śledczych w zainteresowanych państwach i powiązanych z tym aspektów prawnych).

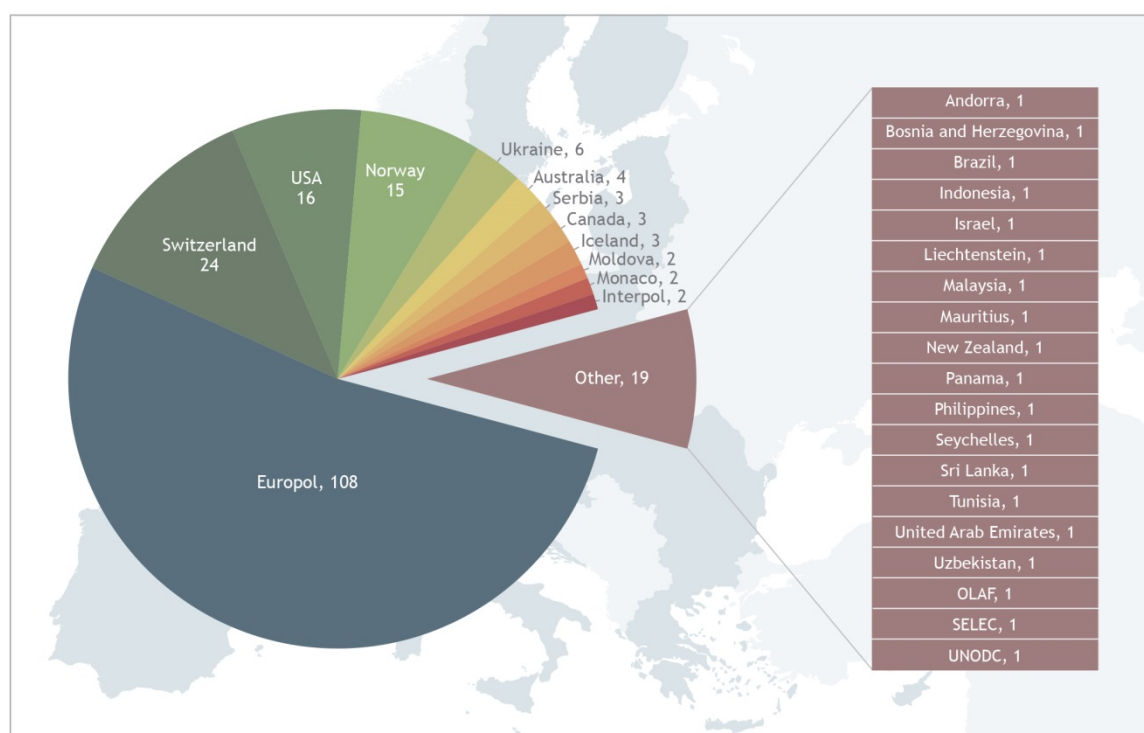
W kwietniu 2017 r. Eurojust zorganizował spotkanie koordynacyjne dotyczące postępowań przygotowawczych prowadzonych w sprawie domniemanych działań przestępczych związanych z kancelarią prawniczą Mossack Fonseca, zwanej również sprawą „Panama papers” (dokumenty panamskie). Sprawa ta wyraźnie pokazuje, z jak złożonymi kwestiami prawnymi mierzy się Eurojust, takimi jak ogromna liczba zaangażowanych państw, a także wskazuje na

wartość dodaną spotkań koordynacyjnych, które wspierają wzajemne zrozumienie, budują zaufanie oraz są niezbędne do utrzymania stałej współpracy.

W siedzibie Eurojustu spotkali się przedstawiciele właściwych organów dochodzeniowo-śledczych z 14 państw członkowskich i Norwegii oraz prokurator generalny Panamy, ogółem 69 uczestników, których celem była wymiana informacji na temat różnych toczących się postępowań przygotowawczych. Eurojust zdołał wzbudzić wśród wszystkich tych uczestników, łącznie z organami panamskimi, ducha współpracy, co wyzwoliło działania następne na poziomie krajowym między kilkoma państwami członkowskimi a Panamą. Jedną z ważnych poruszonych kwestii prawnych dotyczyła orzeczenia panamskiego Sądu Najwyższego, zgodnie z którym bezwzględny warunek współpracy międzynarodowej jest podwójna odpowiedzialność karna. Ponieważ uchylanie się od opodatkowania nie stanowi w Panamie przestępstwa (a jest jedynie wykroczeniem administracyjnym), a zatem w odniesieniu do Panamy nie mogło być uznane za przestępstwo źródłowe dla prania pieniędzy, uczestnicy przeanalizowali alternatywne przestępstwa, które mogłyby spełnić wymóg podwójnej odpowiedzialności karnej, szczególnie zaś te, które mogły posłużyć za przestępstwa źródłowe dla prania pieniędzy.

Coordination meetings

1.3 Centra koordynacyjne

Eurojust odnotował znaczny wzrost pod względem wykorzystania centrów koordynacyjnych przez praktyków w państwach członkowskich: z 10 centrów koordynacyjnych w 2016 r. do 17 w roku 2017. Dzięki nowej siedzibie Eurojust może zaoferować znacznie lepsze możliwości techniczne do obsługi rosnącego zapotrzebowania. Utworzono w tym celu specjalne pomieszczenie operacyjne, aby za pośrednictwem Eurojustu zapewnić uczestniczącym organom możliwość łatwego utrzymania bezpośredniego kontaktu w celu wymiany informacji podczas zakrojonych na szeroką skalę, wielostronnych wspólnych działań. W zależności od konkretnych wymogów związanych z daną sprawą w centrach koordynacyjnych Eurojustu mogą brać udział również uczestnicy zewnętrzni.

Centra koordynacyjne zapewniają doskonałe rezultaty. W jednej ze spraw w ramach centrum koordynacyjnego wydano na miejscu nakazy zabezpieczenia na kwotę przekraczającą 3 mln EUR w odniesieniu do państw, których udziału początkowo nie przewidywano; Eurojust miał bowiem możliwość natychmiastowego zaangażowania właściwych biur krajowych w Eurojuście.

Liczba organizujących państw była ponad dwukrotnie większa i po raz pierwszy centrum koordynacyjne zorganizowano w celu wsparcia skoordynowanych działań z inicjatywy szwajcarskiej prokurator łącznikowej oddelegowanej do Eurojustu. Europol uczestniczył w siedmiu centrach koordynacyjnych, z czego w pięciu udział brały państwa trzecie, w tym Islandia, Kanada i San Marino. Najczęściej rozpatrywanymi rodzajami przestępstw były przestępstwa związane ze środkami odurzającymi i przestępstwa finansowe. W ramach pięciu centrów koordynacyjnych zajmowano się sprawami, na potrzeby których powołano zespół JIT.

Wsparcie Eurojustu w ramach centrum koordynacyjnego w sprawie dotyczącej oszustw akcyzowych

Celem działań organów włoskich była zorganizowana grupa przestępcza zaangażowana w międzynarodowy handel produktami alkoholowymi. Grupa ta stosowała złożoną strategię oszustw akcyzowych, aby unikać uiszczania podatku, któremu podlegają napoje alkoholowe. Wykorzystywano różne składy celne na terytorium Unii Europejskiej, aby fikcyjnie przemieszczać towary do państw niebędących członkami UE, w przypadku których pobór akcyzy był zawieszony (fałszywy eksport). W rzeczywistości towary były nielegalnie sprzedawane we Włoszech i innych państwach członkowskich, a wspomniana zorganizowana grupa przestępcza czerpała z tego procederu ogromne zyski.

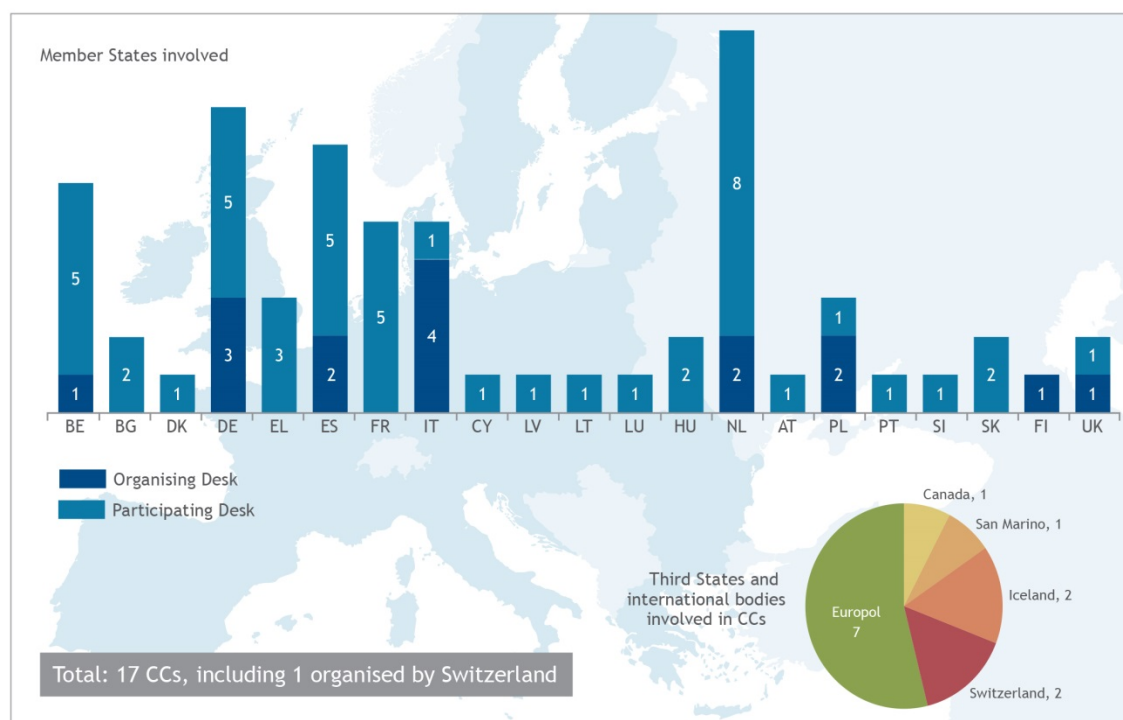
Właściwa prokuratura we Włoszech skierowała sprawę do Eurojustu, wnioskując o pomoc w wykonaniu kilku wniosków o wzajemną pomoc prawną skierowanych do zainteresowanych państw członkowskich (łącznie 12) i Szwajcarii.

W czerwcu zorganizowano spotkanie poziomu II, aby przedstawić najnowsze wyniki włoskiego postępowania przygotowawczego oraz jego transgraniczne powiązania, a także ustalić pozostałe wymogi dotyczące wykonania wniosków o wzajemną pomoc prawną podczas dnia wspólnego działania. W trakcie spotkania podjęto decyzję o wsparciu wspólnego działania przez centrum koordynacyjne Eurojustu. W centrum koordynacyjnym udział wzięli przedstawiciele włoskich organów krajowych oraz zaangażowanych biur krajowych w Eurojuście, a także szwajcarska prokurator łącznikowa. W oparciu o nowe informacje przeredagowano wnioski o wzajemną pomoc prawną, a nakazy przeszukania wydano w czasie rzeczywistym, co miało decydujące znaczenie dla pomyślnego wykonania wnioskowanych działań. Zdołano zatem przeszukać kilka lokalizacji, a także zająć dokumentację oraz dane dot. komunikacji. Ten dzień wspólnego działania pomógł organom włoskim dokonać postępów w prowadzonym postępowaniu przygotowawczym oraz doprecyzować działalność tej zorganizowanej grupy przestępczej.

W 2017 r. sprawa była nadal w toku.

Wolfgang Merz, jeden z niemieckich zewnętrznych uczestników centrum koordynacyjnego dotyczącego sprawy oszustw związanych z VAT, Middleman/Vertigo V, tak skomentował sukces tego centrum koordynacyjnego Eurojustu:

Chcemy wyrazić wdzięczność dla Eurojustu za doskonałą współpracę i pomoc w ramach tego centrum koordynacyjnego. Współpraca z Eurojustem nad tą sprawą obfitowała w pozytywne doświadczenia, dlatego będziemy tu wracać na potrzeby innych centrów koordynacyjnych. Chociaż nie mamy jeszcze pełnego oglądu sprawy, już na tym etapie możemy stwierdzić, że dzień wspólnego działania zakończył się ogromnym sukcesem, jeśli chodzi o zabezpieczenie obszernego materiału dowodowego związanego głównie z naszym głównym podejrzanym. Zakładamy, że nasze postępowanie przygotowawcze ulegnie znacznemu rozszerzeniu, zatem w przyszłości prawdopodobnie będziemy zwracać się do Eurojustu o dalsze wsparcie.

1.4 Eurojust i wspólne zespoły dochodzeniowo-śledcze

Jak wynika ze spraw prowadzonych przez Eurojust, zespoły JIT w coraz większym stopniu uznaje się za skuteczne narzędzie współpracy w sprawach transgranicznych: Eurojust zapewnił wsparcie 200 zespołom JIT, co stanowi 35-procentowy wzrost w porównaniu z rokiem 2016 (148 wspieranych zespołów JIT), przy czym 87 z nich było nowo ustanowionych.

Znaczny wzrost odnotowano również w liczbie nowo ustanowionych zespołów JIT, w których uczestniczą państwa trzecie (11 w 2017 r. w porównaniu z 3 w 2016 r.); 10 zespołów JIT ustanowionych we wcześniejszych latach z udziałem państw trzecich nadal prowadziło działania w roku 2017. Na 13. dorocznym spotkaniu ekspertów ds. zespołów JIT praktycy zaangażowani w zespoły JIT z udziałem państw trzecich stwierdzili, że chociaż działalność takich zespołów JIT może charakteryzować się szczególnymi cechami lub odbiegać od typowej praktyki unijnej, narzędzie to jest wystarczająco elastyczne, by umożliwić praktyczne dostosowania bez uszczerbku dla jego skuteczności.

Jeśli chodzi o rodzaje przestępstw, którymi zajmowały się nowo ustanowione zespoły JIT, znaczny wzrost odnotowano w liczbie zespołów JIT biorących udział w sprawach dotyczących terroryzmu (8 w 2017 r. w porównaniu z 1 w 2016 r.), oszustw i nadużyć finansowych (19 w 2017 r. w porównaniu z 9 w 2016 r.) oraz handlu ludźmi (26 w 2017 r. w porównaniu z 19 w 2016 r.).

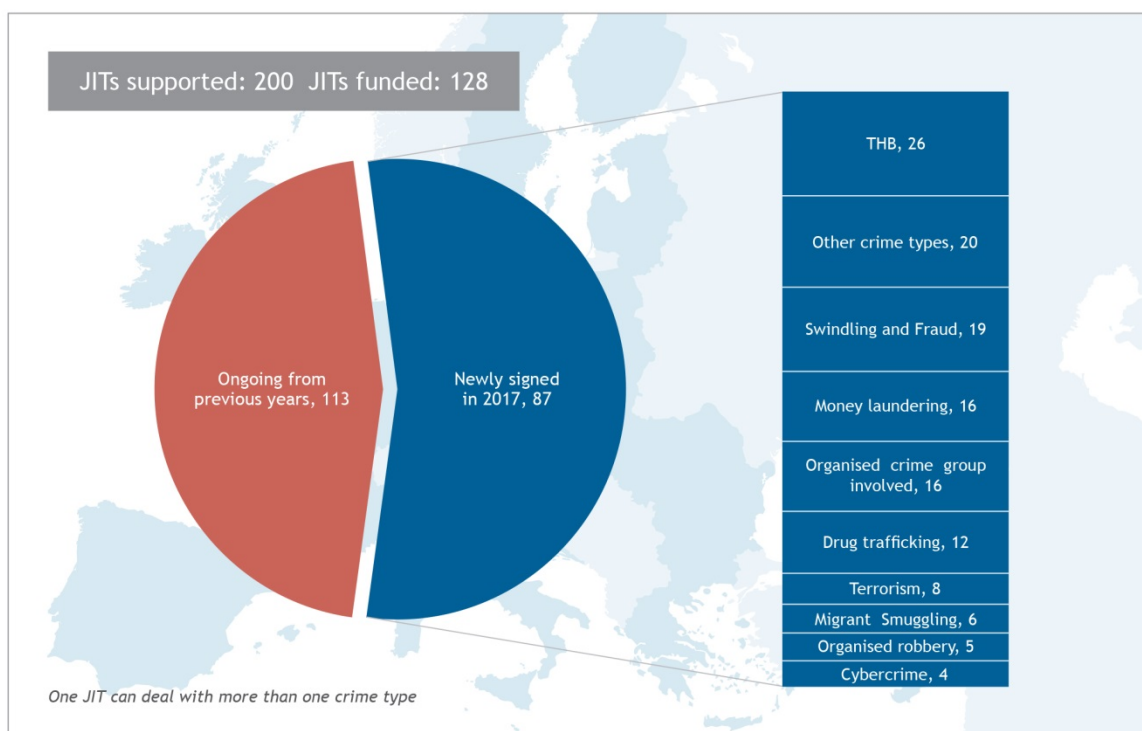
W sprawie dotyczącej kwalifikowanego oszustwa i przywłaszczenia (przestępstwo OIF), na potrzeby której w grudniu 2016 r. powołano zespół JIT z udziałem Włoch i Belgii, Eurojust ułatwił rozszerzenie zespołu JIT o uczestnictwo OLAF-u. Eurojust zaproponował załączenie do umowy o powołaniu tego zespołu JIT uproszczonego dodatku w sprawie uczestnictwa OLAF-u, który został podpisany przez dyrektora generalnego OLAF-u w lutym 2017 r.

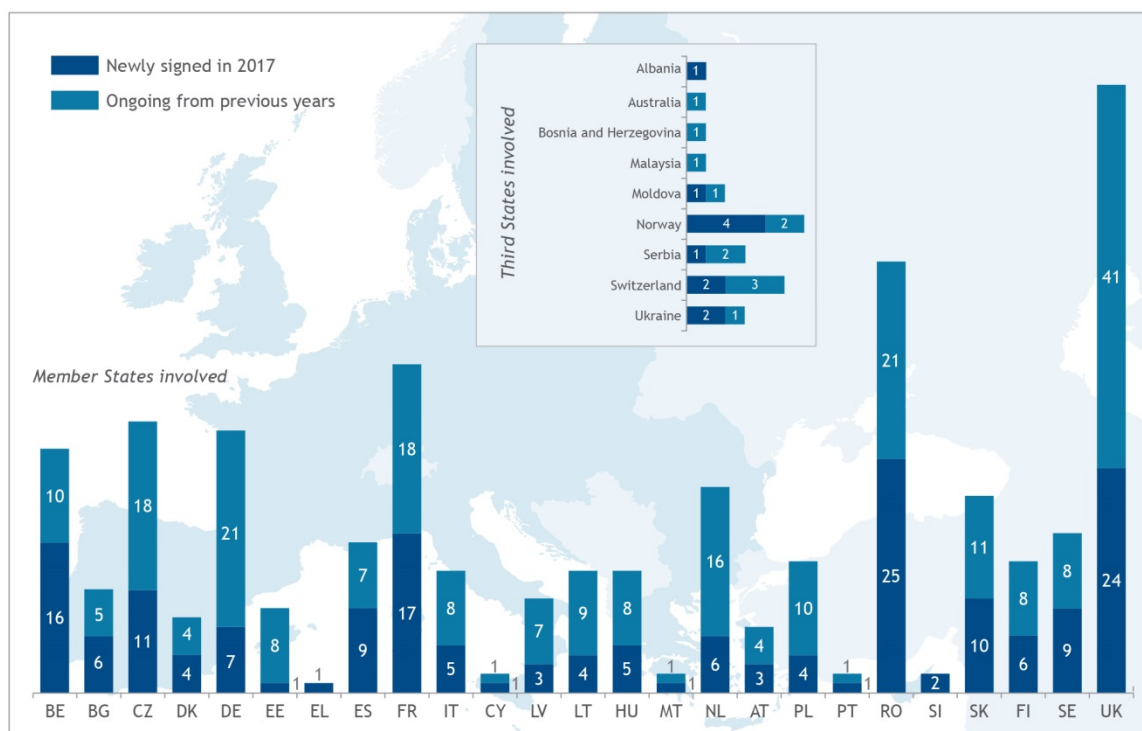
Eurojust wspierał państwa członkowskie w powoływaniu, prowadzeniu, finansowaniu i ocenie zespołów JIT. Eurojust wspierał wykorzystanie [zaktualizowanego wzoru umowy o powołaniu zespołu JIT](#) (uwzględniającego udział państw trzecich w zespołach JIT) jako podstawy do negocjacji; korzystanie z tego wzoru przyczyniało się także do szybkiego powoływania zespołów JIT.

W 2017 r. Eurojust wniósł wkład w realizowany przez sekretariat sieci zespołów JIT projekt dotyczący oceny zespołów JIT. Główne wyniki, jeśli chodzi o doświadczenia Eurojustu z zespołami JIT, można znaleźć w dalszej części sprawozdania zatytułowanej „Priorytet roku: Ocena zespołów JIT”. Analizowane w ramach tego projektu sprawy, które były prowadzone przez zespoły JIT i które następnie zostały przekazane organom sądowym, zakończyły się skutecznymi wyrokami skazującymi. Dowody zebrane przez zespół JIT rzadko były kwestionowane, a w większości analizowanych spraw uznawane za dopuszczalne.

JITs supported by Eurojust, including the main crime types

Country participation in JITs

Koordynacja działań zespołów JIT

Zorganizowana grupa przestępcza działająca w bułgarskim obwodzie Sliwen została rozbita w następstwie podjętych przez Eurojust działań, które polegały na koordynacji pięciu postępowań przygotowawczych prowadzonych w sprawie handlu ludźmi w celu wykorzystywania seksualnego bułgarskich kobiet wywożonych do Holandii i Belgii, a także w sprawie prania pieniędzy. Eurojust pomagał w koordynacji dwóch oddzielnych międzynarodowych operacji: Palma i Leerdam, a także w powołaniu dwóch zespołów JIT. Zespoły te otrzymały dofinansowanie od Eurojustu w kwocie około 90 000 EUR.

Operacja Palma została zainicjowana przez organy holenderskie w 2013 r., a jej celem było prowadzenie czynności dochodzeniowo-śledczych w sprawie procederu handlu ludźmi, który miał miejsce w latach 2003–2010, a także w sprawie prania pieniędzy i innych przestępstw związanych z wykorzystywaniem seksualnym. Operację Leerdam organy bułgarskie zainicjowały w listopadzie 2015 r., kiedy to zwróciły się do Eurojustu o wsparcie w kolejnym toczącym się w Holandii postępowaniu przygotowawczym dotyczącym handlu bułgarskimi kobietami wywożonymi do Holandii i Belgii.

Eurojust odegrał kluczową rolę w ustaleniu powiązań między postępowaniami prowadzonymi przez organy bułgarskie i holenderskie w ramach operacji Palma i Leerdam a kolejnym postępowaniem przygotowawczym toczącym się w Belgii i dotyczącym wykorzystywania seksualnego bułgarskich ofiar w Antwerpii i Brukseli.

Po spotkaniu koordynacyjnym w Eurojuście Bułgaria i Holandia powołały zespół JIT na potrzeby operacji Palma. Eurojust zorganizował również spotkanie koordynacyjne, na którym po raz pierwszy spotkali się prokuratorzy, śledczy i policjanci z Belgii, Bułgarii i Holandii –

odpowiedzialni za pięć powiązanych ze sobą postępowań przygotowawczych – by omówić i uzgodnić skoordynowane podejście mające na celu rozbić tę zorganizowaną grupę przestępczą. W spotkaniu udział wzięło 25 uczestników, w tym przedstawiciele Eurojustu. Wynikiem tego spotkania koordynacyjnego było powołanie przez Belgię, Bułgarię i Holandię kolejnego zespołu JIT na potrzeby operacji Leerdam, którego celem było zdefiniowanie i realizacja wspólnej strategii oraz dopilnowanie, aby działania podejmowane w jednej sprawie nie zakłócały postępowań prowadzonych w drugiej sprawie.

W ramach zespołu JIT odpowiedzialnego za operację Leerdam czynności dochodzeniowo-śledcze prowadzono w Bułgarii z udziałem członków zespołu JIT z Holandii. W ramach zespołu JIT odpowiedzialnego za operację Palma skoordynowane działania przeprowadzane były w Bułgarii, Niemczech i Holandii. Była to pierwsza taka sytuacja, gdy Eurojust ułatwił koordynację działań między dwoma oddzielnymi zespołami JIT. Dzięki czynnemu zaangażowaniu Eurojustu ustalono powiązania między wszystkimi pięcioma krajowymi postępowaniami przygotowawczymi, które prowadzono w Bułgarii, Holandii i Belgii, a także zapewniono właściwy proces planowania czynności dochodzeniowo-śledczych, czego wynikiem była pomyślnie przeprowadzona skoordynowana operacja prowadząca do rozbięcia tej zorganizowanej grupy przestępczej.

Wsparcie finansowe Eurojustu dla działań zespołów JIT

Wsparcie finansowe dla zespołu JIT stanowi często klucz do jego sukcesu. Rosnąca liczba zespołów JIT znajduje odzwierciedlenie w 40,5-procentowym wzroście liczby wniosków o wsparcie finansowe, jakie Eurojust otrzymał w ubiegłym roku. W 2017 r. w odpowiedzi na zaproszenia do składania wniosków 1-8 otrzymano łącznie 253 wnioski (w porównaniu ze 180 wnioskami w 2016 r.). Liczba zespołów JIT, które otrzymały finansowanie, wzrosła o 42 procent, tj. ogółem było ich 128 (w porównaniu z 90 zespołami JIT, którym przyznano finansowanie w 2016 r.). Znaczna większość (85 procent) zespołów JIT wspieranych w ramach spraw prowadzonych przez Eurojust również wnioskowała o wsparcie finansowe Eurojustu i uzyskała je. Od 2014 r. obserwuje się stały wzrost zapotrzebowania na wsparcie finansowe dla zespołów JIT na rzecz działań operacyjnych państw członkowskich zaangażowanych w czynności dochodzeniowo-śledcze i ścigania w sprawach dotyczących poważnych przestępstw transgranicznych. Tendencja ta pokazuje, że zespoły JIT są stopniowo włączane w realizowane przez państwa członkowskie strategie ścigania. W 2016 r. budżet na wsparcie finansowe dla zespołów JIT wzrósł z 500 000 EUR do 1 mln EUR. Bezpośrednią odpowiedzią na to rosnące zapotrzebowanie ze strony państw członkowskich było zapewnienie przez Komisję w 2017 r. dodatkowych środków na finansowanie zespołów JIT, dzięki czemu Eurojust był w stanie wesprzeć większą liczbę beneficjentów grantów dla zespołów JIT niż w 2016 r. (ogółem 1,3 mln EUR; 128 przyznanych grantów). W zespołach JIT, dla których wnioskowano o wsparcie finansowe, uczestniczyły następujące państwa trzecie: Norwegia (7), Serbia (5), Szwajcaria (4), Mołdawia (4), Ukraina (4), Malezja (3), Australia (3), Albania (2) oraz Bośnia i Hercegowina (1).

Eurojust przygotował uruchomienie nowego narzędzia IT, które ma zwiększyć skuteczność zarządzania finansowaniem dla zespołów JIT. Dostępny od stycznia 2018 r. portal JIT ułatwi organom krajowym bezpieczne składanie wniosków drogą elektroniczną oraz usprawni przetwarzanie danych przez Eurojust. Aby pomóc praktykom działającym w ramach zespołów JIT w orientacji w procesie przyznawania finansowania, udostępniono [infografikę i przewodnik po funduszach zespołów JIT](#).

EUROJUST Coordinated Operations 2017

Rozdział 2 Sprawy prowadzone przez Eurojust

Wprowadzenie

Eurojust odgrywa kluczową rolę w ułatwianiu wielostronnej współpracy sądowej, koordynacji i wymiany informacji w sprawach dotyczących poważnej przestępczości transgranicznej. Wsparcie operacyjne Eurojustu obejmuje analizę kwestii prawnych i praktycznych trudności wynikających ze spraw prowadzonych przez Eurojust, opracowywanie najlepszych praktyk, współpracę z partnerami UE i państwami trzecimi, a także ścisłą współpracę z sieciami wyspecjalizowanych ekspertów ds. sądowych.

Liczba spraw, w których organy krajowe zwracały się do Eurojustu o wsparcie, wzrosła z 2 306 w 2016 r. do 2 550 spraw w 2017 r., co oznacza wzrost o 10,6 procent. Wśród głównych rodzajów przestępstw znalazły się nadużycia finansowe, nielegalny obrót środkami odurzającymi i pranie pieniędzy. Eurojust zarejestrował również 13 tematów operacyjnych, z czego sześć było związanych z terroryzmem. Tematy takie dotyczą otrzymanych od organu krajowego lub biura krajowego wniosków o gromadzenie od wszystkich państw członkowskich informacji uzupełniających lub porad, które mogą być istotne lub mieć wpływ na kwestie operacyjne.

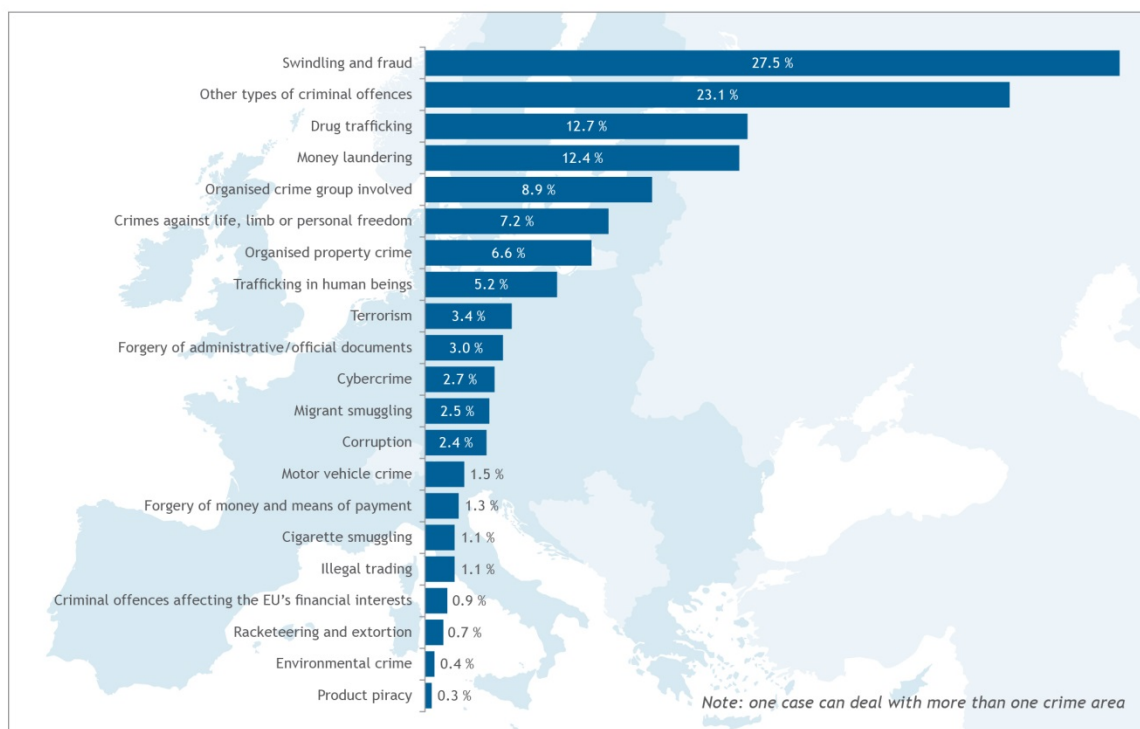

Wzrost liczby spraw dotyczących poważnej przestępczości zorganizowanej wskazuje jasno na potrzebę wypracowania skutecznego, wieloagencyjnego podejścia do spraw transgranicznych, w szczególności poprzez wymianę informacji i wzajemne zaangażowanie, a także ścisłą współpracę z państwami trzecimi (*zob.* rozdział 4). Prokuratorzy łącznikowi zarejestrowali ogółem 148 spraw. Eurojust nadal tworzy powiązania między centrami Eurojustu i Europolu poprzez swojego oddelegowanego eksperta krajowego ds. cyberprzestępczości afiliowanego przy EC3 oraz nowo mianowanego przedstawiciela do ECTC. Eurojust miał wkład w sporządzanie oceny zagrożenia poważną i zorganizowaną przestępczością (SOCTA), a także sekcji zatytułowanej „Wyroki skazujące i sankcje” i odnośnych załączników statystycznych w sprawozdaniu dotyczącym sytuacji i tendencji w dziedzinie terroryzmu w UE (TE-SAT). Eurojust kontynuował również prace prowadzone w ramach cyklu polityki na lata 2013–2017 oraz uczestniczył w spotkaniach platformy EMPACT w celu zwiększenia swojego wsparcia sądowego dla powiązanych planów działań operacyjnych (OAP). W ramach cyklu polityki na lata 2018–2021 Eurojust uczestniczył w sporządzaniu wieloletnich planów strategicznych i planów działań operacyjnych na 2018 r.

Eurojust skupia się w swojej pracy na priorytetach określonych w Europejskiej agendzie bezpieczeństwa i Europejskim programie w zakresie migracji. Eurojust przyczynia się do wdrażania agend i programów UE, a także zintensyfikował swoje działania, w szczególności w zakresie zwalczania terroryzmu, cyberprzestępczości, przemytu nielegalnych imigrantów i handlu ludźmi.

Rodzaj przestępstwa	Sprawy			Spotkania koordynacyjne			Zespoły JIT		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Terroryzm	41	67	87	15	18	14	3	4	12
Cyberprzestępczość	62	60	70	19	13	9	11	8	7
Przemyt nielegalnych imigrantów	60	65	64	20	12	15	9	11	14
Handel ludźmi	79	93	132	32	33	57	21	32	51
Nadużycia finansowe	647	654	700	76	44	75	34	35	45
Korupcja	90	74	61	10	15	15	4	2	4
Nielegalny obrót środkami odurzającymi	274	254	324	57	41	40	25	24	28
Mobilne zorganizowane grupy przestępcze	201	199	208	21	19	14	13	12	12
Przestępstwa OIF	69	41	61	11	11	14	5	5	6
Pranie pieniędzy	283	295	315	55	67	85	30	35	45
Przestępstwa przeciwko środowisku	5	6	9	1	0	3	0	0	2

Eurojust casework in crime areas

Ulotka przygotowana przez Eurojust i OLAF jest praktycznym dokumentem wyjaśniającym sposób, w jaki role Eurojustu i OLAF-u uzupełniają się, a także zachęcającym organy krajowe, aby w razie potrzeby rozważyły zaangażowanie obu tych organów. Ponieważ nie istnieje żaden mechanizm, który kierowałby organy krajowe do Eurojustu w związku z wydanym przez OLAF zaleceniem dotyczącym podjęcia czynności ścigania lub działań sądowych, w ulotce tej zapewniono organom krajowym i praktykom w Eurojuście i OLAF-ie wskazówki, w którym momencie pożądane jest zaangażowanie również tej drugiej organizacji, zwłaszcza w przypadku podejmowania działań sądowych w następstwie zaleceń OLAF-u dla organów krajowych.

2.1 Terroryzm

Prowadzone sprawy Liczba spraw dotyczących terroryzmu, w których organy krajowe zwracają się do Eurojustu o wsparcie, stale rośnie – z 14 spraw w 2014 r., 41 spraw w 2015 r., 67 spraw w 2016 r. do 87 spraw w 2017 r. Ponadto jedną sprawę dotyczącą terroryzmu zarejestrowała prokuratura łącznikowa ze Szwajcarii. Do państw członkowskich najczęściej wnioskujących o pomoc należały Włochy, Hiszpania, Niemcy i Francja. Państwami członkowskimi najczęściej otrzymującymi takie wnioski były Niemcy, Francja i Belgia.

Eurojust w dalszym ciągu wspierał postępowania przygotowawcze prowadzone w sprawach niedawnych zamachów terrorystycznych w Europie, takich jak atak w pociągu Thalys, czy ataki w Paryżu, Brukseli, Ansbach, Nicei, Berlinie, Sztokholmie, Barcelonie i Turku, a także w innych sprawach dotyczących działalności terrorystycznej o wymiarze transgranicznym, w tym procesów rekrutacji, finansowania i propagandy do celów terrorystycznych. Wzrost liczby tego rodzaju spraw idzie w parze z większą złożonością poruszanych kwestii oraz z wymogiem szybkiej i wydajnej współpracy wielostronnej. Sprawy te jasno wskazują na coraz większą potrzebę wypracowania między organami sądowymi wspólnego i skoordynowanego podejścia. Państwa członkowskie coraz częściej zwracały się do Eurojustu o pomoc, m.in. w wymianie informacji i dowodów, w przyspieszeniu wykonania wniosków o wzajemną pomoc prawną, wniosków o ekstradycję, europejskich nakazów aresztowania i dochodzeniowych, a także w powoływaniu zespołów JIT.

Eurojust zorganizował 14 spotkań koordynacyjnych dotyczących spraw związanych z terroryzmem. W dwóch z nich udział wzięli przedstawiciele takich państw trzecich, jak Australia, Filipiny, Indonezja, Kanada, Malezja, Nowa Zelandia, Stany Zjednoczone, Szwajcaria, Tunezja i Ukraina. Eurojust zorganizował również jedno centrum koordynacyjne, które dotyczyło międzynarodowej zorganizowanej grupy przestępczej ułatwiającej przemyt nielegalnych imigrantów i zaangażowanej w fałszowanie dokumentów administracyjnych. Dokumenty fałszowane przez tę grupę wykorzystywała również jedna z wyrafinowanych grup, rozbita w 2014 r., do rekrutacji, wspierania i finansowania zagranicznych bojowników terrorystycznych.

Eurojust uczestniczył ponadto w coraz większej liczbie zespołów JIT utworzonych na potrzeby spraw dotyczących terroryzmu (12 zespołów JIT, w tym osiem nowo utworzonych). Zespoły JIT zapewniają skuteczną platformę bezpośredniej wymiany informacji i dowodów w dwustronnych i wielostronnych sprawach dotyczących terroryzmu.

W trzech takich zespołach JIT uczestniczyły państwa trzecie: w jednym Szwajcaria, w drugim Ukraina, a w trzecim Australia, Ukraina i Malezja.

W 2017 r. zespół JIT, który został powołany przez Holandię, Belgię, Ukrainę, Australię i Malezję w związku z katastrofą lotu MH17 w dniu 17 lipca 2014 r., dokonał kolejnego istotnego przełomu. Eurojust zorganizował spotkanie koordynacyjne, podczas którego – w nawiązaniu do długich dyskusji między właściwymi organami tych państw – rozważono ewentualne dalsze kroki dotyczące mechanizmu prowadzenia czynności ścigania. Zaangażowane państwa podjęły następnie wspólną decyzję, zgodnie z którą ściganie osób odpowiedzialnych za zestrzelenie samolotu (lot MH17) będzie miało miejsce w Holandii, a także potwierdziły dalszą ścisłą współpracę. Eurojust jest nadal bliskim partnerem ułatwiającym taką współpracę.

Ataki terrorystyczne w Paryżu

Rozległe wsparcie operacyjne, które Eurojust może zapewnić państwom członkowskim w sprawach dotyczących terroryzmu, najlepiej obrazują działania podjęte w następstwie ataków terrorystycznych, do których doszło w Paryżu i Saint-Denis w dniu 13 listopada 2015 r.

W dniu 26 listopada 2015 r. francuskie biuro krajowe w Eurojuście otworzyło sprawę obejmującą 13 państw członkowskich i Stany Zjednoczone i od tego momentu ułatwiało przekazywanie i wykonywanie licznych wniosków o wzajemną pomoc prawną. W grudniu 2015 r. Eurojust i Europol przystąpiły do zespołu JIT powołanego tuż po atakach przez Francję i Belgię. Wraz z postępem w czynnościach dochodzeniowo-śledczych prowadzonych we Francji i innych państwach członkowskich zwiększała się potrzeba koordynacji działań, dlatego też w okresie od stycznia 2016 r. do lutego 2017 r. francuskie biuro krajowe zorganizowało pięć spotkań koordynacyjnych: jedno w Salzburgu, dwa w Paryżu i dwa w Hadze.

Spotkania koordynacyjne, w których uczestniczą organy sądowe i śledcze ze wszystkich zainteresowanych państw członkowskich, stanowią główne narzędzie operacyjne Eurojustu w sprawach dotyczących terroryzmu. W tym przypadku wspierane przez Eurojust działania koordynacyjne miały kluczowe znaczenie w uwydatnieniu niektórych możliwych powiązań między postępowaniami przygotowawczymi w sprawie ataków w Paryżu i w sprawie ataku w pociągu Thalys w sierpniu 2015 r. W rezultacie dwóch podejrzanych aresztowanych w Austrii i jednego podejrzanego zatrzymanego w Niemczech z powodzeniem udało się przekazać organom francuskim.

Atak terrorystyczny na jarmarku bożonarodzeniowym w Berlinie

W dniu 19 grudnia 2016 r. zamachowiec celowo wjechał ciężarówką na teren jarmarku bożonarodzeniowego w Berlinie, zabijając 12 osób i raniąc ponad 70. Jedną z ofiar był prawowity kierowca ciężarówki, który został zastrzelony, a jego ciało znaleziono w ciężarówce. Sprawcą był obywatel Tunezji inspirowany propagandą ISIS. Cztery dni po ataku został on zastrzelony podczas wymiany ognia z policją, do której doszło we Włoszech, w pobliżu Mediolanu. Całe zdarzenie uznano za atak terrorystyczny.

Sprawa związana z niemieckim postępowaniem przygotowawczym, prowadzonym w sprawie tego zamachu przez Federalną Prokuraturę Generalną, została zarejestrowana w Eurojuście. Niemieckie biuro krajowe zostało zaangażowane już w kilka godzin po ataku, a wraz z dalszym rozwojem sprawy rosło również zaangażowanie ze strony Eurojustu. Równoległą sprawę dotyczącą wymiany ognia z włoską policją zarejestrowało także włoskie biuro krajowe. Eurojust odegrał istotną rolę w ułatwieniu właściwej i terminowej wymiany informacji na szczeblu sądowym. Ponadto Eurojust miał dostęp do sieci korespondentów krajowych Eurojustu do spraw terroryzmu.

W marcu 2017 r. w Eurojuście odbyło się spotkanie koordynacyjne, którego współorganizatorami były biura krajowe Niemiec i Włoch i w którym uczestniczyły organy dochodzeniowo-śledcze z różnych państw członkowskich i państw trzecich. Celem tego spotkania była wymiana informacji na temat statusu ofiar i świadków w różnych państwach oraz wyników postępowań w sprawie trasy przebytej przez zamachowca i jego miejsca pobytu w okresie od 19 do 23 grudnia 2016 r. Uczestnicy omówili prowadzone w ich państwach

postępowania przygotowawcze i wyrazili zgodę na kontynuację współpracy w sposób bezpośredni oraz za pośrednictwem Eurojustu.

Decyzja Rady 2005/671/WSiSW Odnotowano istotny wzrost, jeśli chodzi o informacje na temat postępowań przygotowawczych, czynności ścigania i wyroków za przestępstwa terrorystyczne, które dostarczane są Eurojustowi zgodnie z decyzją Rady 2005/671/WSiSW. Eurojust otrzymał informacje o 394 postępowaniach przygotowawczych i czynnościach ścigania oraz o 569 wyrokach uniewinniających lub skazujących za przestępstwa terrorystyczne. Informacje te, wraz z informacjami przekazywanymi Eurojustowi zgodnie z art. 13 decyzji ustanawiającej Eurojust, pozwalają Eurojustowi na ustalenie możliwych powiązań między różnymi sprawami dotyczącymi terroryzmu oraz między sprawami dotyczącymi terroryzmu a przestępczością zorganizowaną.

Współpraca z Europolem Eurojust nadal umacniał swoją współpracę z Europolem, angażując go w wiele spraw oraz wnosząc wkład w projekty analityczne Europolu dotyczące zwalczania terroryzmu: Hydra i Travellers. Poszerzono współpracę między Eurojustem i Europolem w dziedzinie zwalczania terroryzmu poprzez rekrutację oddelegowanego eksperta krajowego specjalizującego się w walce z terroryzmem w celu ułatwienia wymiany informacji między Eurojustem a ECTC. Związane z tym zadania obejmują wspieranie szybkiego podjęcia działań sądowych w następstwie działalności ECTC oraz wykorzystanie narzędzi koordynacji Eurojustu.

Zagraniczni bojownicy terrorystyczni W swojej działalności strategicznej Eurojust nadal koncentrował się na rozwoju reakcji wymiaru sprawiedliwości na zjawisko zagranicznych bojowników terrorystycznych. W grudniu Eurojust przedstawił na posiedzeniu Rady WSiSW swój piąty raport pt. *Zagraniczni bojownicy terrorystyczni: Ocena zjawiska przez Eurojust oraz reakcja wymiaru sprawiedliwości*. Raport ten, sklasyfikowany jako ZASTRZEŻONY DLA UE, został przekazany praktykom i decydentom na szczeblu unijnym i krajowym w celu zwiększenia świadomości na temat wyzwań i najlepszych praktyk, a także wsparcia formułowania solidnych linii oskarżenia. W raporcie przedstawiono najnowsze doświadczenia Eurojustu w koordynowaniu postępowań przygotowawczych i czynności organów ścigania w sprawach dotyczących zagranicznych bojowników terrorystycznych, a także wynikające z tych czynności wyzwania i wnioski zgłoszone do Eurojustu. W raporcie podkreślono również wstępne wyniki dotyczące głównych problemów z wykorzystaniem informacji gromadzonych w rejonach konfliktów jako dowodów w postępowaniach karnych, które to problemy wynikają z trudności w uzyskaniu dostępu do tych informacji lub w wykazaniu, że informacje te zdobyto w sposób zgodny z prawem. Podkreślono, że informacje zgromadzone w rejonach konfliktów w Syrii i Iraku mogą być wykorzystane w niektórych jurysdykcjach zarówno w przypadku przestępstw terrorystycznych, jak i najpoważniejszych zbrodni prawa międzynarodowego, a także zwrócono uwagę na możliwe powiązania między tymi przestępstwami. W ramach konkluzji stwierdzono w raporcie, że konieczna jest dalsza analiza potencjalnych możliwości, by uzyskiwanie i przekazywanie informacji gromadzonych w rejonach konfliktów stało się standardem dowodowym. W ścisłej współpracy z korespondentami krajowymi Eurojustu do spraw terroryzmu i z siecią punktów kontaktowych ds. ścigania ludobójstwa Eurojust rozpoczął nakreślanie najlepszych praktyk i wyzwań związanych z wykorzystaniem informacji gromadzonych przez wojsko ze stref konfliktów zbrojnych jako dowodów w postępowaniach w sprawie terroryzmu i/lub zbrodni wojennych lub jako podstawy do wszczęcia postępowań przygotowawczych bądź czynności organów ścigania.

Korespondenci krajowi do spraw terroryzmu Na corocznym spotkaniu korespondentów krajowych Eurojustu do spraw terroryzmu, w którym uczestniczyli również eksperci ds. zwalczania terroryzmu z Norwegii, Szwajcarii i Stanów Zjednoczonych, a także Koordynator UE ds. Zwalczania Terroryzmu, szef ECTC i przedstawiciel Fronteksu, dyskusje koncentrowały się na takich zagadnieniach, jak analiza możliwości zwiększenia reakcji sądowych i współpracy sądowej po atakach terrorystycznych, dzielenie się najlepszymi praktykami w postępowaniu z ofiarami tuż po atakach terrorystycznych oraz deradykalizacja podejrzanych o terroryzm. Uczestnicy omówili wyzwania związane ze ściganiem i skazywaniem zagranicznych bojowników terrorystycznych za przestępstwa terrorystyczne lub zbrodnie wojenne, a także wyzwania, jakie wiążą się z gromadzeniem w rejonach konfliktu informacji, które mogłyby zostać wykorzystane jako dowody w postępowaniach w sprawie terroryzmu lub zbrodni wojennych.

Działania informacyjne Eurojust podkreślał kluczowe znaczenie sądowych aspektów walki z terroryzmem, m.in. podczas wysłuchań w Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych (LIBE) Parlamentu Europejskiego, a także podczas grudniowej wizyty Komisji Specjalnej ds. Terroryzmu (TERR) Parlamentu Europejskiego w Eurojuście. Rozmowy koncentrowały się na wartości dodanej działań Eurojustu w zakresie pomocy w toczących się postępowaniach przygotowawczych i czynnościach ścigania oraz w usprawnianiu koordynacji i wymiany informacji. Eurojust wyraził obawy związane z przekształceniem rozporządzenia (WE) nr 45/2001, zwłaszcza z niedawnym wnioskiem dotyczącym stosowania tego rozporządzenia do przetwarzanych przez Eurojust danych operacyjnych, oraz opowiedział się za ustanowieniem wspólnego systemu mającego zastosowanie do Eurojustu, Europolu i Prokuratury Europejskiej (EPPO).

Zwiększanie możliwości współpracy sądowej na poziomie operacyjnym i strategicznym w walce z terroryzmem jest głównym priorytetem w relacjach Eurojustu z państwami trzecimi. W tym celu, a także chcąc umocnić wzajemne zaufanie i zbadać przyszłe możliwości współpracy, Eurojust wielokrotnie gościł ekspertów ds. zwalczania terroryzmu i współpracy sądowej z takich państw trzecich, jak Tunezja i Tajwan, a także z Ligii Państw Arabskich.

Radykalizacja W dziedzinie radykalizacji prowadzącej do brutalnego ekstremizmu i terroryzmu Eurojust nadal monitorował i analizował wyroki za przestępstwa związane z terroryzmem, w tym wykorzystanie przez sądy w państwach członkowskich rozwiązań alternatywnych w stosunku do zatrzymania. W swoich monitorach Eurojust regularnie informował o rodzaju kar wymierzanych przez sędziów w sprawach dotyczących terroryzmu (kary więzienia lub nieizolacyjne), a w stosownych przypadkach również o związanych z tym obowiązkach zapewnienia równowagi między reintegracją i deradykalizacją skazanych a bezpieczeństwem publicznym.

W piątym raporcie Eurojustu dotyczącym zagranicznych bojowników terrorystycznych przedstawiono również doświadczenia i najlepsze praktyki w dziedzinie reakcji wymiaru sprawiedliwości na radykalizację postaw. Eurojust wniósł wkład w rozmowy i działania prowadzone przez nowo ustanowioną Grupę Ekspertką Komisji na Wysokim Szczeblu ds. Radykalizacji Postaw, szczególnie podczas określania priorytetów i konkretnych propozycji działań na szczeblu UE i państw członkowskich, jeśli chodzi o kwestie związane z więzieniem i probacją, resocjalizacją i reintegracją. Zgodnie z sugestią Eurojustu jedno z zaleceń przyjętych przez Grupę Ekspertką Komisji na Wysokim Szczeblu ds. Radykalizacji Postaw dotyczy usprawnień w dostarczaniu Eurojustowi informacji na temat postępowań przygotowawczych,

czynności ścigania i wyroków w sprawach dotyczących przestępstw terrorystycznych, dzięki czemu Eurojust będzie mógł monitorować wykorzystanie środków alternatywnych w stosunku do ścigania i zatrzymania, o co wnioskowano w konkluzjach Rady z listopada 2015 r., a tym samym przyczynić się do rozwoju polityki karnej dotyczącej zagranicznych bojowników terrorystycznych i radykalizacji postaw.

Monitor wyroków za przestępstwa związane z terroryzmem W 2017 r. Eurojust opublikował trzy monitory wyroków za przestępstwa związane z terroryzmem, które opierały się na źródłach publicznych oraz informacjach przekazywanych przez organy krajowe zgodnie z decyzją Rady 2005/671/WSiSW. Taki monitor zawiera wykaz wyroków skazujących i uniewinniających w sprawach dotyczących terroryzmu z całej Unii Europejskiej, aktualizacje przepisów dotyczących danych orzeczeń, jak również analizę sądową odpowiednich orzeczeń. Rozdziały analityczne edycji wydanych w 2017 r. obejmowały analizę orzeczeń wydanych przez sądy w Niemczech, Włoszech i Holandii. Dwa z tych orzeczeń dotyczyły zagranicznych bojowników powracających z Syrii, a jedno grupy ściganej za popieranie i aktywne planowanie rekrutacji dżihadystów. W jednym z wydań uwzględniono streszczenie przyjętej w marcu dyrektywy (UE) 2017/541 w sprawie zwalczania terroryzmu. Kolejne wydanie zawiera wybrane rezolucje Rady Bezpieczeństwa ONZ w sprawie walki z terroryzmem, które mogą mieć wpływ na przepisy i politykę UE i państw członkowskich.

Rozbicie grupy szerzącej propagandę ISIS

Organy hiszpańskie zwróciły się do Eurojustu o pilną pomoc w czynnościach dochodzeniowo-śledczych dotyczących grupy podejrzewanej o udział w produkcji materiałów audiowizualnych, które były przeznaczone do rozpowszechniania w internecie i które zawierały propagandę ISIS oraz nawoływania do popełniania przestępstw terrorystycznych. Grupa ta, która działała w kilku państwach członkowskich, była również podejrzana o udział w działaniach rekrutacyjnych i radykalizacyjnych.

W celu rozbicia tej grupy organy hiszpańskie planowały dzień wspólnego działania, który miał być koordynowany przez Eurojust. Pięć dni przed planowanym wspólnym działaniem odpowiedzialny za sprawę sędzia śledczy wydał zatem dwa europejskie nakazy aresztowania i dwa wnioski o pomoc prawną, w których zwracał się o dokonanie kilku przeszukań i zajęć istotnych przedmiotów w Niemczech i Wielkiej Brytanii. Wspomniane europejskie nakazy aresztowania i wnioski o pomoc prawną miały być wykonane jednocześnie i w skoordynowany sposób w dzień wspólnego działania.

Przygotowując się do dnia wspólnego działania, krajowe biura Hiszpanii, Niemiec i Wielkiej Brytanii pozostawały w stałym kontakcie ze sobą, ułatwiając spontaniczną wymianę informacji oraz natychmiastowe przekazywanie egzemplarzy wniosków o pomoc prawną i europejskich nakazów aresztowania. Biura te wymieniały informacje na temat stanu realizacji tłumaczeń wniosków o pomoc prawną i europejskich nakazów aresztowania oraz wprowadzania tych nakazów do SIS, a także współpracowały z SIRENE w celu przygotowania się do synchronicznej aktywacji europejskich nakazów aresztowania wprowadzonych do SIS.

Biura krajowe informowały swoje organy krajowe o najlepszych sposobach postępowania, a w razie potrzeby zapewniały dodatkowe informacje i wyjaśnienia. Jeszcze przed otrzymaniem tłumaczeń europejskich nakazów aresztowania i wniosków o pomoc prawną przeprowadzono wstępne kontrole w celu ustalenia niemieckich i brytyjskich organów właściwych do wykonania tych nakazów i dokonania przeszukań. Przed otrzymaniem wersji ENA w języku angielskim

brytyjskie biuro krajowe przekazało właściwym organom krajowym wersję w języku hiszpańskim, aby w ten sposób przyspieszyć certyfikację ENA, co stanowiło warunek wstępny aresztowania podejrzanego w Birmingham. Pojawił się problem związany z godziną przeszukań, ponieważ obowiązujące w Niemczech przepisy zabraniają nocnych przeszukań (tj. przed godziną 3:00), dlatego też organ wnioskujący ustalił czas dokonania przeszukań na godzinę 4:00.

Pilne tłumaczenia europejskich nakazów aresztowania i wniosków o pomoc prawną na język niemiecki i angielski (wykonane w ciągu 24 godz.) zostały przekazane właściwym organom niemieckim i brytyjskim za pośrednictwem biur krajowych w Eurojuście. W kilka godzin po ich otrzymaniu w Niemczech i Wielkiej Brytanii dopełniono formalności prawnych i praktycznych niezbędnych do wykonania wnioskowanych środków, a za pośrednictwem biur krajowych w Eurojuście poinformowano organy hiszpańskie o możliwych przyszłych wyzwaniach wynikających z braku w ENA dostatecznych informacji na temat rzekomo popełnionego przestępstwa. Ponadto zdołano rozszerzyć nakaz przeszukania w Wielkiej Brytanii i uwzględnić w nim pojazd, o którym nie wspomniano we wniosku o pomoc prawną. Przedstawiciel krajowy z Hiszpanii współpracował również ściśle z działającym w Londynie sędzią łącznikowym dla Hiszpanii w celu wsparcia organów krajowych.

W dniu 28 czerwca o godz. 4:00 organy w Niemczech, Hiszpanii i Wielkiej Brytanii rozpoczęły zakończoną sukcesem operację, w wyniku której aresztowano sześcioro podejrzanych członków grupy. Operacja była koordynowana przez Eurojust i wspierana przez oddelegowanego do Hiszpanii specjalistę Europolu ds. zwalczania terroryzmu. W dniu wspólnego działania również hiszpańscy funkcjonariusze policji zostali rozmieszczeni na miejscu w Niemczech i Wielkiej Brytanii.

Po dniu wspólnego działania Eurojust nadal koordynował i ułatwiał współpracę między organami krajowymi. Niedługo po aresztowaniach organy hiszpańskie przekazały swoim kolegom w Niemczech i Wielkiej Brytanii uzupełniające informacje, aby w ten sposób rozwiązać problemy związane z brakiem dostatecznych informacji w pierwotnych europejskich nakazach aresztowania (zgodnie z wymogami zasady specjalności odnośnie do wyprodukowania trzech wideoklipów), a także ułatwiły organom wykonującym podjęcie decyzji o wydaniu osób. Właściwym prokuraturom zapewniono dodatkowe informacje niezbędne do tego, by umożliwić wydanie osób zgodnie z art. 15 ust. 2 decyzji ramowej w sprawie europejskiego nakazu aresztowania. W wyniku powyższego osobę aresztowaną w Niemczech z powodzeniem przekazano organom hiszpańskim.

Eurojust ułatwił także identyfikację i wybór istotnych przedmiotów zajętych w Niemczech w dniu wspólnego działania, które mogłyby posłużyć jako dowody w postępowaniach prowadzonych w Hiszpanii. Biura krajowe Niemiec i Hiszpanii przedstawiły również niemieckiemu prokuratorowi prowadzącemu pewne wyjaśnienia, dzięki czemu właściwy sąd krajowy mógł uzyskać zgodę na przekazanie przedmiotów zajętych w trakcie przeszukań. Zajęte przedmioty zostały przekazane zgodnie z art. 29 decyzji ramowej w sprawie europejskiego nakazu aresztowania.

Kilka miesięcy po dniu wspólnego działania Eurojust zorganizował spotkanie koordynacyjne, na którym uczestniczące organy krajowe z Niemiec, Hiszpanii i Wielkiej Brytanii przedstawiły informacje zwrotne na temat przygotowania i przeprowadzenia dnia wspólnego działania.

Omówiono również stan zaawansowania toczących się postępowań oraz możliwości przyszłej współpracy. Na spotkaniu koordynacyjnym organy brytyjskie przekazały Hiszpanii materiał zajęty w dniu wspólnego działania. Osoba aresztowana w Wielkiej Brytanii została wydana Hiszpanii.

Koordynacja i pomoc ze strony Eurojustu były wysoko cenione przez organy hiszpańskie, które doszły do przekonania, że bez tej pomocy przeprowadzenie w jednym czasie tak złożonej, wielonarodowej operacji byłoby niemożliwe, zwłaszcza jeśli wziąć pod uwagę niezwykle krótki czas przygotowań. Pomoc Eurojustu miała również kluczowe znaczenie w czynnościach będących następstwem udanego dnia wspólnego działania oraz w podtrzymywaniu współpracy między zainteresowanymi organami krajowymi.

[Podręcznik CBRJW Eurojustu](#)

[Aktualności Eurojustu, wyd. 15](#)

2.2 Cyberprzestępczość

Prowadzone sprawy Postępowania przygotowawcze dotyczące cyberprzestępczości w nieunikniony sposób wymagają od organów ścigania i organów sądowych współpracy i koordynacji działań dochodzeniowo-śledczych z organami w różnych jurysdykcjach. Eurojust wsparł 70 spraw, zorganizował 9 spotkań koordynacyjnych i 1 centrum koordynacyjne, a także wsparł 7 zespołów JIT, w tym cztery nowo utworzone. Do państw członkowskich najczęściej wnioskujących o pomoc należały Rumunia, Niemcy i Holandia. Państwami członkowskimi najczęściej otrzymującymi takie wnioski były Wielka Brytania, Francja i Niemcy.

Sprawa NotPetya uwidoczniła, jak ogromne znaczenie ma natychmiastowa skoordynowana reakcja na organizowane na szeroką skalę cyberataki, a tym samym ukazała wartość dodaną wczesnego zaangażowania Eurojustu i Europolu.

W dniu 27 czerwca 2017 r. doszło do szeroko zakrojonego cyberataku na systemy komputerowe na całym świecie. Udając oprogramowanie typu ransomware, złośliwe oprogramowanie wykorzystane w ataku zwane NotPetya rozprzestrzeniło się poprzez zainfekowaną sieć komputerową ukraińskiego dostawcy oprogramowania księgowego. W wyniku tego ataku systemy IT kilku firm uległy nieodwracalnym zniszczeniom. Ofiarą ataku padły średnie i duże przedsiębiorstwa z kilku państw członkowskich i wielu państw z całego świata. Jedynie szybka interwencja działów IT zaatakowanych firm, w tym częściowe lub pełne zablokowanie dostępu do sieci, zapobiegła dalszemu rozprzestrzenianiu się złośliwego oprogramowania NotPetya.

W ciągu kilku godzin od ataku francuskie organy sądowe wszczęły postępowanie przygotowawcze i zwróciły się o pomoc do Eurojustu. Równoległe postępowania wszczęto także w wielu państwach na całym świecie. W celu koordynacji tych działań w lipcu odbyło się spotkanie operacyjne w Europolu, a we wrześniu spotkanie koordynacyjne w Eurojuście, z udziałem 10 państw członkowskich i Ukrainy. W grudniu powołano zespół JIT, aby zapewnić terminowe gromadzenie dowodów cyfrowych oraz koordynację działań dochodzeniowo-śledczych w uczestniczących państwach poprzez niwelowanie różnic w ramach prawnych.

Współpraca z Europolem Eurojust współpracował ściśle ze swoimi głównymi zainteresowanymi podmiotami, w szczególności poprzez oddelegowanie do EC3 eksperta krajowego Eurojustu ds. cyberprzestępczości, wspieranie wczesnego zaangażowania organów sądowych oraz ułatwianie wymiany informacji, a także wspieranie Wspólnej Grupy Zadaniowej ds. Przeciwdziałania Cyberprzestępczości (J-CAT). Eurojust i Europol zaktualizowały wspólnie opracowanie na temat wspólnych wyzwań w zakresie zwalczania cyberprzestępczości, które opublikowano jako dok. UE 7021/17.

Od 2016 r. Eurojust wspiera projekty realizowane w ramach European Money Mule Action (EMPACT), tj. europejskiego działania skierowanego przeciwko działalności tzw. słupów, zwane EMMA I, II i III. Każde działanie składało się z tygodnia działań operacyjnych, po którym następował tydzień kampanii medialnych na rzecz zwiększenia świadomości społeczeństwa na temat działalności tzw. słupów. Przez lata główne cele działania EMMA ulegały zmianom: od identyfikacji wyłącznie tzw. słupów po identyfikację organizacji przestępczych rekrutujących słupy, a także zapobieganie stratom finansowym oraz zabezpieczanie i zajmowanie nielegalnych zysków. Eurojust pomaga w koordynacji postępowań przygotowawczych prowadzonych przez organy krajowe, a także zapewnia poradnictwo na temat ewentualnych przeszkód prawnych wynikających z transgranicznych działań dochodzeniowo-śledczych oraz specyfiki współpracy publiczno-prywatnej z sektorem bankowym. Jak wynika z tych skoordynowanych działań prowadzonych między wszystkimi państwami członkowskimi, Europejską Federacją Bankową, Europolem i Eurojustem, zajęcie się sprawą działalności tzw. słupów na szczeblu międzynarodowym pozwala osiągnąć znacznie lepsze rezultaty.

Współpraca z europejską siecią sądową ds. cyberprzestępczości (EJCN) Eurojust wspiera działania EJCN (*zob.* sekcja 5.4) i ściśle współpracuje z tą siecią w zakresie opracowania szeregu działań dotyczących szyfrowania (*zob.* sekcja 3.1), zatrzymywania danych (*zob.* sekcja 3.2), działań dochodzeniowo-śledczych w sprawie ukrytej sieci, a także dowodów cyfrowych.

Eurojust, przy wsparciu EJCN, przeprowadził dwie analizy w obszarze przestępczości wykorzystującej cyberprzestrzeń: jedną w sprawie wpływu orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości na zatrzymywanie danych i drugą w sprawie możliwości prowadzenia przez państwa członkowskie czynności dochodzeniowo-śledczych online w sprawie przestępczości w ukrytej sieci oraz doświadczeń tych państw w tego rodzaju postępowaniach. Wyniki wstępnej analizy drugiego ze wspomnianych zagadnień wykorzystano jako wkład na potrzeby konferencji poświęconej tematowi ukrytej sieci, zorganizowanej przez Europol w październiku 2017 r. w kontekście OAP dotyczącego broni palnej.

Eksperci Eurojustu i członkowie EJCN uczestniczyli w zorganizowanych przez Komisję spotkaniach dotyczących dowodów cyfrowych, dostarczając danych ze spraw prowadzonych przez Eurojust oraz określając najlepsze praktyki państw członkowskich.

Organizowane w Eurojuście posiedzenia plenarne EJCN zapewniają platformę wymiany doświadczeń, wiedzy fachowej i najlepszych praktyk między kluczowymi podmiotami zaangażowanymi w walkę z cyberprzestępczością, tj. przedstawicielami organów krajowych i biur krajowych w Eurojuście, obserwatorami z EC3, Rady i Komisji oraz szefem sekretariatu Europejskiej Sieci Sądowej. Podczas jednego z takich posiedzeń plenarnych przedstawiono wspieraną przez Eurojust i EC3 sprawę dotyczącą ukrytej sieci, na podstawie której zobrazowano szereg technicznych i prawnych wyzwań, z jakimi należy się mierzyć podczas walki z przestępczością w ukrytej sieci. Zastosowane w trakcie postępowania

przygotowawczego podejście zostało uznane przez EJCN za najlepszą praktykę i mogłoby posłużyć za istotny przykład dla przyszłych działań mających na celu usuwanie tego rodzaju nielegalnych platform handlowych obecnych w ukrytej sieci.

Monitor sądowy o cyberprzestępczości Eurojust opublikował trzeci Monitor sądowy o cyberprzestępczości, który jest narzędziem sprawozdawczym zapewniającym praktykom wsparcie w postępowaniach przygotowawczych i czynnościach organów ścigania w sprawach dotyczących cyberprzestępczości. Zawiera on zarys zmian prawodawstwa oraz analizy orzecznictwa w obszarze cyberprzestępczości, przestępczości wykorzystującej cyberprzestrzeń i dowodów cyfrowych. Przedstawiono w nim wynik analizy wpływu jednego z orzeczeń Trybunału Sprawiedliwości na zatrzymywanie danych. Sądy w kilku państwach członkowskich rozpatrywały już ważność krajowych przepisów dotyczących zatrzymywania danych. Dotychczas żaden z nich nie unieważnił jednak tych przepisów. W Monitorze sądowym o cyberprzestępczości przedstawiono również wstępną analizę przeprowadzonego przez Eurojust przeglądu możliwości dochodzeniowo-śledczych, które są dostępne dla organów ścigania, a także praktycznych i prawnych wyzwań, z jakimi organy te muszą się mierzyć, prowadząc postępowania przygotowawcze w sprawie ukrytej sieci. Z uwagi na zaangażowanie dużej liczby jurysdykcji kluczem do sukcesu tego rodzaju postępowań przygotowawczych jest współpraca i koordynacja o wymiarze transgranicznym. Jak pokazuje doświadczenie, szczególną wartość dodaną w tym obszarze zapewniają zespoły JIT.

Działania informacyjne Eurojust przedstawił swoje działania dotyczące cyberprzestępczości podczas kilku wysłuchań w Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych (LIBE) w Parlamencie Europejskim. W trakcie wysłuchania w sprawie wykorzystywania seksualnego i niegodziwego traktowania dzieci w celach seksualnych Eurojust przedstawił analizę prowadzonych spraw dotyczącą wykorzystywania seksualnego dzieci przez internet.

Operacje wymierzone w siatkę przestępczą wykorzystującą Usenet

W sprawach dotyczących cyberprzestępczości największe znaczenie ma czas. Wystarczy bowiem nacisnąć klawisz, by usunąć dane lub przenieść je z jednej jurysdykcji do drugiej – nie tylko na terytorium Unii Europejskiej, lecz również w innych częściach świata.

W październiku 2017 r. niemieckie biuro krajowe wniosło do Eurojustu dwie powiązane sprawy dotyczące podejrzenia poważnego naruszenia niemieckich przepisów o ochronie własności intelektualnej. Zorganizowane grupy przestępcze działające w obszarze piractwa internetowego były podejrzewane o zarządzanie internetowymi portalami pirackimi, które oferowały tysiące licencjonowanych lub chronionych prawem autorskim materiałów, takich jak filmy, oprogramowanie i programy telewizyjne.

Podczas gdy reklama tych treści była otwarta w sieci widocznej (nie w sieci głębokiej) na takich domenach, jak www.town.ag i www.usenetrevolution.info, treść ta była przechowywana w systemie zwanym Usenet. Przywódcy wspomnianych zorganizowanych grup przestępczych podejrzewani są o to, że na procederze sprzedaży dopasowanego dostępu członkowskiego do systemu Usenet zarobili ponad 1 mln EUR. Szkody powstałe w wyniku naruszenia praw autorskich szacuje się na 7,5 mln EUR.

Serwery dla wszystkich tych działań były prowadzone przez różne firmy mające filie we Francji, Holandii, San Marino i Kanadzie. Ponadto dwoje spośród 68 podejrzanych przebywało w Szwajcarii, a jeden z głównych podejrzanych w Hiszpanii. Utworzono zatem centrum koordynacyjne, którego zadaniem było wsparcie współpracy sądowej z tymi państwami, zajęcie istotnych danych oraz wykonanie innych wniosków w odpowiedni i terminowy sposób.

Ponieważ sprawą tą zajmowały się dwie niemieckie prokuratury, a cele były zlokalizowane zarówno w Niemczech, jak i w innych państwach, centrum koordynacyjne stale miało na uwadze potrzebę zapewnienia właściwej synchronizacji między różnymi wnioskowanymi działaniami. Wnioski o współpracę kierowane do Francji i Holandii miały formę europejskich nakazów dochodzeniowych, a do innych państw składano wnioski o pomoc prawną. Podczas gdy większość podejrzanych przebywała w Niemczech, wydano również ENA wobec podejrzanego w Hiszpanii.

Kluczowym zagadnieniem w tej sprawie była czasowa synchronizacja współpracy związanej z zajmowaniem danych. Dla celów ścigania istotne znaczenie miało przejście internetowych portali pirackich. Na wczesnym etapie poinformowano centrum koordynacyjne, że organy niemieckie zdołały przechwycić hasła zapewniające bezpośredni dostęp do większości serwerów. Eurojust natychmiast skontaktował się ze wszystkimi zainteresowanymi państwami członkowskimi, wnioskując do nich o opóźnienie planowanych operacji, których celem miały być odpowiednie firmy hostingowe.

Podczas dnia wspólnego działania wielokrotnie modyfikowano harmonogram działań, dostosowując go do stale zmieniających się potrzeb operacyjnych. Eurojust szybko interweniował podczas całego dnia wspólnego działania, aby zapewnić optymalną synchronizację operacji między uczestniczącymi państwami. Aresztowano dwie osoby, dokonano 76 przeszukań i zajęto kilka stron internetowych, serwery, komputery, a także dowody cyfrowe.

Tak ogromną ilość danych pozyskano dzięki:

- uzyskaniu dostępu do danych z serwerów internetowych i pobraniu tych danych przy użyciu otwartych laptopów lub haseł znalezionych podczas przeszukań domów osób podejrzanych w Niemczech;
- zajęciu dodatkowych serwerów, w odniesieniu do których zakładano, że są zlokalizowane w pomieszczeniach firm hostingowych we Francji i Kanadzie oraz
- zabezpieczeniu dokumentów i obszernych informacji o transakcjach z firm w Hiszpanii i Holandii.

Środki podjęte w tej sprawie miały wpływ nie tylko na wspomniane siatki przestępcze. Podczas dnia wspólnego działania z internetu zniknęły także inne pirackie strony internetowe wykorzystujące Usenet. Zorganizowane grupy przestępcze zaangażowane w tego rodzaju proceder najprawdopodobniej zdały sobie sprawę z podjętych międzynarodowych działań sądowych i postanowiły prewencyjnie wyłączyć swoje serwery, by uniknąć odpowiedzialności karnej.

2.3 Przemysł nielegalnych imigrantów

Prowadzone sprawy W 2017 r. liczba spraw skierowanych do Eurojustu wzrosła do 64 w porównaniu z 32 w 2014 r. Eurojust zorganizował 15 spotkań koordynacyjnych, dwa centra koordynacyjne i wsparł 14 zespołów JIT, z czego sześć nowo utworzonych, potwierdzając w ten sposób potrzebę ułatwienia współpracy za pomocą narzędzi współpracy sądowej w celu zajęcia się tym zjawiskiem na szczeblu międzynarodowym. Do państw członkowskich najczęściej wnioskujących o pomoc należały Austria, Grecja i Włochy. Państwami członkowskimi najczęściej otrzymującymi takie wnioski były Niemcy, Bułgaria i Włochy.

Ogólna liczba spraw kierowanych do Eurojustu nadal pozostaje jednak na stosunkowo niskim poziomie, biorąc pod uwagę skalę obecnego kryzysu migracyjnego oraz zakładaną liczbę ułatwionych migracji.

Za pośrednictwem swoich biur krajowych Eurojust nadal wspierał właściwe organy sądowe w hotspotach, przy czym wsparcie to opierało się na informacjach sądowych uzyskanych od specjalnych sądowych punktów kontaktowych Eurojustu we Włoszech i w Grecji.

Organ sądowy wspiera podejście oparte na regionalnej współpracy sądowej w kontekście Grupy Zadaniowej Morza Północnego. Grupa ta powstała w kwietniu 2016 r. W jej skład wchodzi organy sądowe i organy ścigania z Belgii, Francji, Holandii i Wielkiej Brytanii, a także Eurojust i Europol, a jej celem jest wymiana informacji oraz zwiększenie koordynacji w obszarze ścigania.

Jedną ze spraw stanowi przykład udanych działań wspomnianej grupy zadaniowej. Sprawa dotyczyła zorganizowanej grupy przestępczej podejrzewanej o ułatwianie nielegalnej imigracji, m.in. z Afganistanu, Pakistanu i Wietnamu do Unii Europejskiej, z naruszeniem prawa cudzoziemców. Grupa ta była również podejrzewana o pranie pieniędzy. Uważano, że ta zorganizowana grupa przestępcza transportowała imigrantów w specjalnie przystosowanych do tego celu pojazdach przez Bułgarię, Belgię, Francję i Holandię aż do punktu docelowego, jakim była Wielka Brytania. Postępowania przygotowawcze w sprawie tej grupy przestępczej wszczęto w 2016 r. w Wielkiej Brytanii i Holandii, a następnie ustalono powiązania z trzema innymi państwami członkowskimi. Jednym z aspektów tej sprawy jest to, że połączyła ona szereg krajów leżących na odcinku szlaku przerzutowego: kraj docelowy (Wielką Brytanię), kraje tranzytu (Belgię, Bułgarię, Niemcy, Francję i Holandię), a także kraje, w których ta zorganizowana grupa przestępcza uzyskała wsparcie logistyczne (chodzi tu szczególnie o Francję, gdzie przystosowywano pojazdy).

Jak podkreślili praktycy podczas czerwcowego [spotkania zorganizowanego przez Eurojust w sprawie przemytu nielegalnych imigrantów](#), charakter spraw dotyczących przemytu nielegalnych imigrantów wymaga ściślejszej współpracy między krajami pochodzenia, tranzytu i krajami docelowymi, a zatem w sprawach tych naturalną kolejną rzeczą jest międzynarodowa współpraca sądowa. Spotkanie zakończyło się porozumieniem w sprawie konieczności rozbicia i ścigania całej zorganizowanej grupy przestępczej w przeciwieństwie do prowadzonych w izolacji czynności ścigania jej krajowych segmentów. W tym kontekście za najlepszą praktykę uznano wczesną wymianę informacji. Wspomniano również o potrzebie zwiększenia współpracy z państwami trzecimi. Jak wynika w tym względzie ze spraw prowadzonych przez Eurojust, współpraca taka miała miejsce w jednym przypadku z Libanem, Państwem Libia, Turcją i Szwajcarią oraz dwukrotnie z Serbią.

Małżeństwa dla pozoru

Wydaje się, w przypadku przemytu nielegalnych imigrantów do Unii Europejskiej coraz częściej stosowanym *modus operandi* są małżeństwa dla pozoru, przy czym wiele wskazuje na to, że zorganizowane grupy przestępcze doskonale zdają sobie sprawę z różnic w przepisach poszczególnych państw członkowskich i zazwyczaj wybierają te państwa, w których obowiązują liberalne ramy prawne.

W 2014 i 2015 r. w Irlandii zaobserwowano znaczny wzrost w liczbie wniosków o udzielenie azylu, składanych przez obywateli państw trzecich z subkontynentu indyjskiego. W tym samym okresie stwierdzono znaczny wzrost w liczbie małżeństw zawieranych między obywatelami państw trzecich i obywatelami Unii, zwłaszcza między mężczyznami z subkontynentu indyjskiego a kobietami z Europy Wschodniej i Portugalii. Postępowania prowadzone w sprawie tego zjawiska pokazały, że osoby ubiegające się o azyl wykorzystywały ten proces do uzyskania danego statusu w Irlandii, mimo że większość z tych mężczyzn miała już wcześniej status imigracyjny oraz historię pobytu w Wielkiej Brytanii. W przypadku kobiet zawierających takie małżeństwa wydaje się, że motywacją była jedynie korzyść finansowa.

W 2016 r. irlandzkie biuro krajowe otwarło sprawę, by doprowadzić do współpracy sądowej z Łotwą i w ten sposób postawić przed sądem ewentualnych organizatorów i osoby rekrutujące panny młode z Łotwy. W irlandzkim postępowaniu przygotowawczym skoncentrowano się głównie na Pakistańczyku i Łotyszce, którzy byli rezydentami w Irlandii. Podejrzewana kobieta regularnie podróżowała na Łotwę i była uznawana za osobę rekrutującą oraz organizatorkę licznych małżeństw dla pozoru, zawieranych przez Łotyszki.

Na pierwszym spotkaniu koordynacyjnym, które odbyło się w lutym 2016 r., organy łotewskie potwierdziły, że w prowadzonym przez nie postępowaniu przygotowawczym głównym podejrzanym jest inny Pakistańczyk, który przewodzi siatce odpowiedzialnej za organizację co najmniej 60 małżeństw dla pozoru. Ustalono powiązania między podejrzanymi, a stosowany *modus operandi* został potwierdzony zarówno przez organy łotewskie, jak i irlandzkie.

Drugie spotkanie koordynacyjne zorganizowano w lutym 2017 r., a jego celem było zmierzenie się z głównymi wyzwaniami w tej sprawie, w szczególności z kwalifikacją prawną tych przestępstw oraz kwestią podwójnej odpowiedzialności karnej.

Zgodnie z prawem irlandzkim małżeństwa dla pozoru nie są czynem zabronionym, a podstawą do wniesienia oskarżenia są jedynie związane z tym przestępstwa, takie jak zmowa w celu popełnienia oszustwa, wprowadzanie w błąd lub dostarczanie fałszywych dokumentów. Kary za tego typu przestępstwa mają zazwyczaj minimalny wymiar.

Na Łotwie przestępstwo małżeństwa dla pozoru wprowadzono do kodeksu karnego w 2013 r., lecz czynności ścigania nadal stanowiły wyzwanie z uwagi na niewielkich rozmiarów dostępne orzecznictwo oraz istotne zróżnicowanie w nakładanych karach. Ponadto pojawiały się problemy związane z jurysdykcją, jeśli część przestępstwa nie została popełniona na terytorium Łotwy i jeśli sprawa dotyczyła jedynie usiłowania popełnienia przestępstwa.

Główny podejrzany w irlandzkim postępowaniu został zatrzymany w Irlandii za naruszenie prawa cudzoziemców, po czym organy irlandzkie zaproponowały wydanie go Łotwie, aby tam postawić mu zarzuty związane z przestępstwem małżeństwa dla pozoru. Rozważano zarówno zastosowanie nakazu deportacji, jak i wydania na podstawie ENA. Z uwagi na to, że w przypadku deportacji nie określa się kraju docelowego, zastosowanie tego środka wiązało się z

ryzykiem obrania przez podejrzanego innego celu podróży niż Łotwa, co podważyłoby celowość postępowania, które prowadzono przeciwko niemu. Wydanie na podstawie wydanego przez Łotwę ENA wymagało analogicznego przestępstwa w Irlandii. Rozpatrzono wykaz przestępstw zawarty w decyzji ramowej z 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania, po czym uczestnicy spotkania uzgodnili, że decyzja zostanie podjęta po zdefiniowaniu łotewskiej strategii ścigania. Aby zapewnić ściganie głównego podejrzanego organów irlandzkich, jako trzecią opcję uczestnicy rozważyli proces in absentia na Łotwie. Organy irlandzkie zaoferowały pomoc w ułatwieniu tej opcji oraz zapewnieniu w tym celu odpowiednich dowodów. Ostatecznie główny podejrzany organów irlandzkich otrzymał nakaz deportacji po uchyleniu jego statusu imigracyjnego.

W odpowiedzi na omówione zjawisko organy irlandzkie zaczęły radzić sobie z tą kwestią, skupiając się na początkowym etapie procedury, głównie poprzez zwiększanie świadomości pracowników zaangażowanych w procedurę zawierania związków małżeńskich. Taka uciążliwa strategia, wprowadzona wraz z Eurojustem i szeregiem państw członkowskich, przyniosła rezultaty, ponieważ od 2015 r. odnotowano znaczący spadek liczby wniosków o zawarcie małżeństwa.

Uczestnicy tej operacji współpracują, przy wsparciu Eurojustu i Europolu, z innymi państwami członkowskimi w celu ujawniania małżeństw dla pozorów, a także toczy się ogólnoeuropejskie postępowanie w tej sprawie. Ponadto rozszerzono prowadzone w Irlandii postępowanie przygotowawcze, które obecnie skupia się także na małżeństwach zawartych w 2012 i 2013 r.

Grupa tematyczna ds. przemytu nielegalnych imigrantów Ta grupa tematyczna kontynuowała swoje działania, zapewniając wsparcie prokuraturom, które zmagają się z procederem przemytu nielegalnych imigrantów. Opublikowano analizy krajowego orzecznictwa dotyczącego spraw prowadzonych we Włoszech, Hiszpanii i Francji. W analizach tych podkreślono przeszkody występujące w poszczególnych państwach oraz znalezione rozwiązania, by je przezwyciężyć. Przykładowo w analizie orzecznictwa we Włoszech nakreślono rozwiązania prowadzące do stwierdzenia włoskiej jurysdykcji na pełnym morzu, natomiast w analizie francuskiego orzecznictwa zazwyczaj wskazuje się na powszechność nielegalnych dokumentów tożsamości oraz na reakcję ustawodawców opowiadających się za zwiększeniem wymiaru kar w tym obszarze.

Współpraca z Europolem Eurojust posiada punkt kontaktowy w projekcie analitycznym „Checkpoint”, interfejs operacyjny między Eurojustem a sektorem ścigania przestępstw, a zwłaszcza Europolem, do celów omawiania spraw będących przedmiotem wspólnego zainteresowania. Ponadto Eurojust analizuje możliwości dalszego rozwoju bliskich relacji operacyjnych z działającym w ramach Europolu Europejskim Centrum Zwalczania Przemytu Migrantów (EMSC).

Działania informacyjne Eurojust nadal ściśle współpracuje z instytucjami UE i innymi zainteresowanymi podmiotami angażującymi się aktywnie w walkę z przemytem nielegalnych imigrantów. Zwiększono wymianę informacji z właściwymi partnerami, przy czym mowa tu m.in. o misjach i operacjach w ramach wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony (WPBiO), a także zbadano dalsze możliwości wspierania wymiany informacji z urzędnikami łącznikowymi ds. imigracji w kontekście zmiany rozporządzenia Rady (WE) nr 377/2004. Ponadto Eurojust wniósł wkład w śródkresowy przegląd Europejskiego programu w zakresie migracji i zaznaczył m.in., że należy zachęcić krajowe organy ścigania do zmiany strategii ścigania w taki

sposób, by ukierunkować je na „mózgi” zorganizowanej grupy przestępczej. W tym kontekście bardzo pomocne mogą okazać się narzędzia współpracy sądowej, jakimi dysponuje Eurojust.

Przez cały rok miała miejsce wymiana strategicznych informacji z EUNAVFOR MED SOPHIA. Eurojust i Frontex zajmują się obecnie oceną nowych możliwości współpracy. W związku z nowymi ramami prawnymi, które mają zastosowanie do Fronteksu, Frontex i Eurojust mogą wymieniać między sobą dane osobowe do celów czynności dochodzeniowo-śledczych.

2.4 Handel ludźmi

Prowadzone sprawy Eurojust zarejestrował 132 sprawy, co oznacza istotny wzrost w porównaniu z 93 sprawami w 2016 r., a także zorganizował 57 spotkań koordynacyjnych (w porównaniu z 33 w 2016 r.). Do państw członkowskich najczęściej wnioskujących o pomoc należały Rumunia, Wielka Brytania i Bułgaria. Państwami członkowskimi najczęściej otrzymującymi takie wnioski były Rumunia, Niemcy i Wielka Brytania.

Odnotowano także wzrost w zakresie wykorzystania zespołów JIT: powołano 26 nowych zespołów JIT, co dało łączną liczbę 51 działających zespołów JIT. Wsparcie finansowe z Eurojustu otrzymało 39 zespołów JIT. W zespołach JIT uczestniczyły państwa trzecie, takie jak Norwegia, Szwajcaria oraz Bośnia i Hercegowina. Przestępstwa dotyczące handlu ludźmi są często popełniane przez zorganizowane grupy przestępcze, niekiedy w powiązaniu z praniem pieniędzy oraz z przestępstwami przeciwko życiu, zdrowiu i wolności osobistej. Do wspomnianego wzrostu w zakresie wsparcia operacyjnego najprawdopodobniej przyczynił się nieustanny nacisk, jaki kładziono na walkę z procederem handlu ludźmi w projekcie strategicznym, planie działania Eurojustu przeciwko handlowi ludźmi oraz w zaleceniach zawartych w końcowym sprawozdaniu z oceny.

Końcowe sprawozdanie z oceny W styczniu Eurojust opublikował [końcowe sprawozdanie z oceny wdrażania planu działania Eurojustu przeciwko handlowi ludźmi na lata 2012–2016](#). W sprawozdaniu tym dokonano przeglądu spraw prowadzonych przez Eurojust w ramach walki z handlem ludźmi w okresie od 1 stycznia 2012 r. do 31 grudnia 2016 r., a także skoncentrowano się na pracy wykonanej w trakcie dwóch lat obowiązywania tego planu działania (2014–2016). Jak wynika ze sprawozdania, ofiary handlu ludźmi najczęściej były wykorzystywane seksualnie; drugą najczęstszą formą wykorzystania była praca przymusowa. Czynności dochodzeniowo-śledcze w przypadku tego rodzaju przestępczości są bardzo złożone; często mamy tu bowiem do czynienia z dobrze zorganizowanymi grupami przestępczymi i bezbronnymi ofiarami.

W sprawozdaniu omówiono pokrótce niektóre z wyzwań, z jakimi mierzono się w trakcie postępowań przygotowawczych i czynności ścigania:

- gromadzenie i dopuszczalność materiałów dowodowych;
- identyfikacja i ustalenie miejsca pobytu ofiar;
- wiarygodność zeznań składanych przez ofiary;
- kwestie związane z konfliktami jurysdykcji;
- wykonanie europejskich nakazów aresztowania;
- wykorzystanie specjalnych transgranicznych technik dochodzeniowo-śledczych;
- ujawnianie i konfiskowanie zysków pochodzących z handlu ludźmi;
- udowadnianie udziału zorganizowanych grup przestępczych zaangażowanych w handel ludźmi w procederze prania pieniędzy, a także

- różnice w prawie materialnym i procesowym w poszczególnych państwach członkowskich.

W sprawozdaniu podkreślono również niektóre z najlepszych praktyk: (i) organizując spotkania koordynacyjne i udzielając pomocy w ich trakcie, Eurojust zapewnia organom krajowym platformę, która służy do wyjaśniania kwestii problematycznych oraz znajdowania wspólnego porozumienia co do sposobu postępowania; (ii) Eurojust może pomóc w rozwiązywaniu problemów związanych z jurysdykcją; (iii) korzystnym rozwiązaniem jest multidyscyplinarne podejście z udziałem organizacji pozarządowych, wydziałów podatkowych, służb imigracyjnych i organów ścigania; (iv) istotna jest praca nad uzyskaniem zaufania ofiar; (v) w rozwiązywaniu problemów związanych z materiałem dowodowym pomocne może być powołanie zespołu JIT.

Działania informacyjne Ze względu na złożoność tego rodzaju przestępczości potrzebne jest wieloagencyjne podejście. W celu optymalizacji działań i zasobów w walce z handlem ludźmi Eurojust nadal wypełniał swoje zobowiązanie do partnerstwa z innymi instytucjami UE i agencjami WSiSW. W marcu doszło do spotkania między koordynator ds. zwalczania handlu ludźmi a przewodniczącą Eurojustu, na którym omówiono najnowsze osiągnięcia i przyszłe działania w obszarze handlu ludźmi. Eurojust przedstawił również i omówił swoje sprawozdanie w grupie punktów kontaktowych do spraw handlu ludźmi z poszczególnych agencji WSiSW, której przewodniczy Komisja. Eurojust zapewnił wkład w projekt komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącego sprawozdania w sprawie działań następczych w związku ze *Strategią UE na rzecz wyeliminowania handlu ludźmi* oraz wskazania kolejnych konkretnych działań. W komunikacie tym skoncentrowano się m.in. na potrzebie zakłócania modelu biznesowego siatek przemytu ludzi, np. poprzez zintensyfikowanie czynności dochodzeniowo-śledczych i ścigania, ułatwianie prowadzonych proaktywnie dochodzeń finansowych i wywiadowczych, odzyskiwanie mienia, a także zabezpieczanie i konfiskatę zysków oraz ściślejszą współpracę.

Ponadto Eurojust podzielił się swoją wiedzą fachową i najlepszymi praktykami z Biurem Narodów Zjednoczonych ds. Narkotyków i Przestępczości (UNODC): Eurojust uczestniczył w organizowanych przez UNODC spotkaniach grupy eksperckiej dotyczących międzynarodowej współpracy prawnej w sprawach związanych z handlem ludźmi, a także zapewnił wkład w tworzony przez UNODC projekt *Podręcznika na temat czynności dochodzeniowo-śledczych i czynności ścigania w sprawach dotyczących handlu ludźmi na całym świecie*.

Udział zespołu JIT w sprawie dotyczącej handlu ludźmi do celów wykorzystywania seksualnego

Sprawa dotyczy handlu ludźmi i ich wywozu ze Słowacji do Wielkiej Brytanii do celów wykorzystywania seksualnego. W sprawie tej handel ludźmi powiązany jest z innymi formami działalności przestępczej: przestępstwa będące przedmiotem postępowania przygotowawczego w Wielkiej Brytanii obejmowały nie tylko handel ludźmi, lecz również gwałt, ułatwianie przemytu nielegalnych imigrantów do Wielkiej Brytanii, przestępstwa przeciwko wiarygodności dokumentów i inne powiązane przestępstwa. Postępowania przygotowawcze na Słowacji dotyczyły wymuszenia, utrudniania działań wymiaru sprawiedliwości oraz usiłowania utrudniania tych działań.

W ramach dwustronnych kontaktów na szczeblu policyjnym ustalono potrzebę powołania zespołu JIT. Eurojust ułatwił komunikację między organami krajowymi podczas organizowania i powoływania zespołu JIT, a także pomagał w redagowaniu umowy o powołaniu zespołu JIT i jej późniejszych zmian. Ze względu na różnice w systemach prawnych organy słowackie domagały się również uzasadnienia, dlaczego brytyjskim szefem zespołu JIT ma być funkcjonariusz policji, a nie prokurator. Eurojust doprecyzował tę kwestię, wyjaśniając, że w Anglii i Walii obowiązuje rozdział funkcji między organy ścigania a organy dochodzeniowo-śledcze; organy te współpracują ściśle ze sobą w trakcie całej sprawy karnej, lecz ich role są precyzyjnie określone. W systemie brytyjskim prokurator nie może nakazać funkcjonariuszowi policji podjęcia działań, ani starać się kontrolować lub prowadzić czynności dochodzeniowo-śledcze. Dlatego też brytyjskim szefem zespołu JIT musi być funkcjonariusz policji. Eurojust pomagał także znaleźć rozwiązanie prawne, które uwzględniło tłumacza w zespole JIT.

Umowę o powołaniu zespołu JIT podpisano we wrześniu 2013 r., a Eurojust był jednym z uczestników tego zespołu. Eurojust zapewnił również zespołowi JIT wsparcie finansowe. W operacyjnej fazie działalności zespołu JIT Eurojust brał udział w dyskusjach i zapewniał dane na temat prawnego charakteru „wyroków służących zapobieganiu niewolnictwu i handlowi ludźmi” wydanych w Wielkiej Brytanii zgodnie z ustawą o współczesnym niewolnictwie. Zgodnie z prawem brytyjskim naruszenie postanowień takiego wyroku stanowiłoby w Wielkiej Brytanii czyn zabroniony, mogący stanowić podstawę do ekstradycji, zagrożony karą pozbawienia wolności do pięciu lat, a także mógłby zostać wydany ENA. Żaden z instrumentów wzajemnego uznawania nie umożliwiłby jednak Słowacji przejścia takiego wyroku. Z uwagi na to, że te wyroki sądowe wydano zgodnie z przepisami krajowymi, które nie dokonują transpozycji decyzji ramowej Rady 2008/947/WSiSW z dnia 27 listopada 2008 r. o stosowaniu zasady wzajemnego uznawania, słowacka policja może jedynie zapewniać informacje na szczeblu policyjnym, by w ten sposób powiadamiać organy brytyjskie o możliwym naruszeniu tych wyroków na terytorium Republiki Słowackiej.

Typowym aspektem przestępstw dotyczących handlu ludźmi jest potrzeba zapewnienia ochrony bezbronnym ofiarom. W umowie o zespole JIT uwzględniono służące temu celowi postanowienia. Zespół JIT zapewnił obecność ofiar ze Słowacji podczas procesów toczących się w Wielkiej Brytanii, ułatwił zeznania słowackich funkcjonariuszy podczas procesów w Wielkiej Brytanii oraz wspierał stałą i szybką wymianę informacji.

Po zakończeniu postępowania 10 osób zostało skazanych w Wielkiej Brytanii za przestępstwo handlu ludźmi i „inne powiązane przestępstwa” (tj. małżeństwa dla pozoru).

Informacje zgromadzone za pośrednictwem zespołu JIT umożliwiły wszczęcie postępowania karnego na Słowacji. Postępowania zakończyły się skazaniem trzech osób za wymuszenia i utrudnianie działań wymiaru sprawiedliwości.

Pomoc Eurojustu w powołaniu zespołu JIT i przygotowaniu dnia wspólnego działania w sprawie dotyczącej handlu ludźmi i prania pieniędzy

W kwietniu 2016 r. organy rumuńskie wszczęły postępowanie przygotowawcze w sprawie międzynarodowej zorganizowanej grupy przestępczej oskarżanej o handel ludźmi do celów wykorzystania seksualnego, stręczycielstwo i pranie pieniędzy. Członkowie tej grupy zmuszali kobiety do prostytucji w Belgii, Hiszpanii, Niemczech, Republice Czeskiej, Szwajcarii i Wielkiej

Brytanii, wykorzystując większą słabość tych kobiet z uwagi na ich wiek, niepełnosprawność fizyczną lub zaburzenia psychiczne, bądź też brak zasobów finansowych, innych możliwości pracy lub więzów rodzinnych. W trakcie postępowania ujawniono, że ze wspomnianej działalności przestępczej czerpano znaczne zyski, a transakcje bankowe przeprowadzane przez tę zorganizowaną grupę przestępczą opiewały na kwotę ponad 5 mln EUR.

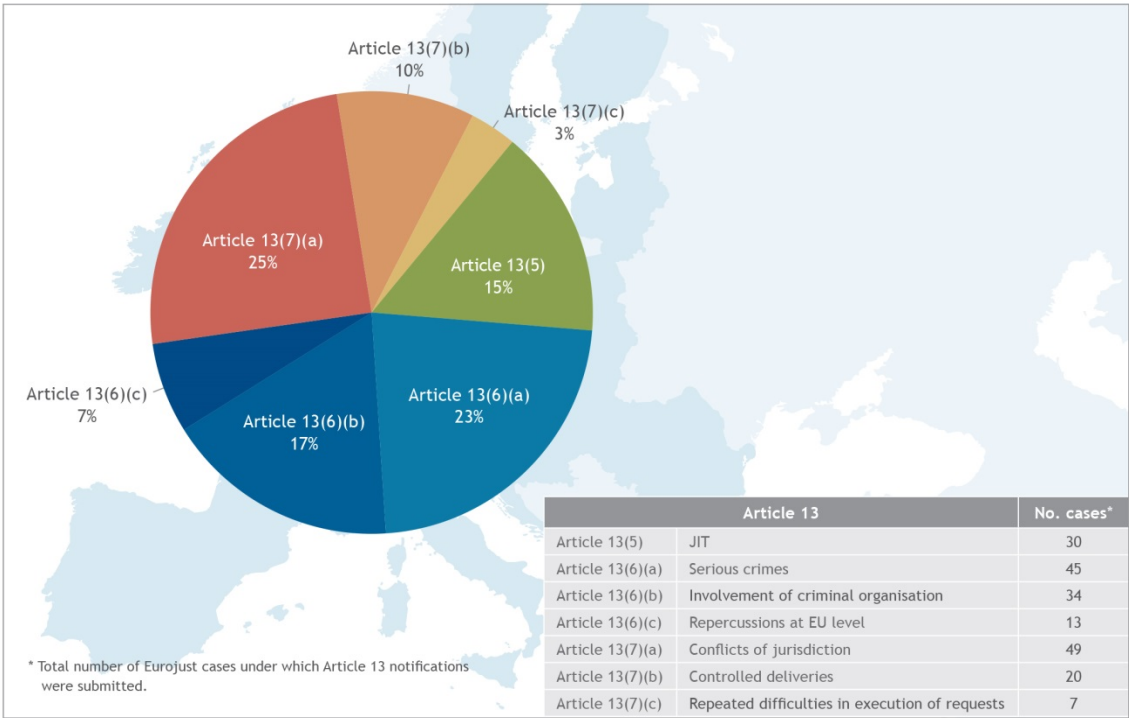
We wrześniu 2016 r. sprawę skierowano do Eurojustu, aby ten wspierał współpracę z organami krajowymi zaangażowanych państw członkowskich i państw trzecich, szczególnie w zakresie powołania zespołu JIT i przygotowania dnia wspólnego działania. Na pierwszym spotkaniu koordynacyjnym, które odbyło się w lutym 2017 r., uzgodniono powołanie zespołu JIT. Umowa o powołaniu zespołu JIT, którego uczestnikami byli również odpowiedni przedstawiciele krajowi, została podpisana w marcu między Belgią, Rumunią i Wielką Brytanią. Jednocześnie Eurojust otrzymywał, przekazywał i ułatwiał wykonanie wniosków o wzajemną pomoc prawną w ramach współpracy z Republiką Czeską, Niemcami i Szwajcarią, które to państwa nie były stronami umowy o zespole JIT.

Celem zorganizowanego w maju drugiego spotkania koordynacyjnego było zaplanowanie i przygotowanie dnia wspólnego działania. Ponadto uczestnicy tego spotkania uzgodnili przy wsparciu Eurojustu najlepsze miejsce na przeprowadzenie czynności ścigania. W dniu wspólnego działania, który wyznaczono w czerwcu, dokonano 71 przeszukań domów w Rumunii i 20 takich przeszukań w Belgii, Republice Czeskiej, Szwajcarii i Wielkiej Brytanii. Zajęto ogromne ilości waluty, biżuterii, broni palnej, środków odurzających i sprzętu elektronicznego. Tego samego dnia doszło do zatrzymania podejrzanych w Rumunii (39 osób) i w Wielkiej Brytanii (3 osoby), a także przesłuchano 40 świadków. Ponadto w Rumunii wydano nakazy zabezpieczenia mienia opiewającego na kwotę ponad 2 mln EUR. Eurojust zapewniał organom krajowym doradztwo podczas dnia wspólnego działania.

W tej sprawie Eurojust zapewniał również wsparcie finansowe i logistyczne na potrzeby zespołu JIT. Europol wniósł wkład w wymianę informacji między zaangażowanymi państwami, a także zapewnił wsparcie operacyjne, organizując spotkanie operacyjne i sprawdzając napływające informacje.

Eurojust monitorował przepływ powiadomień zgodnie z art. 13 ust. 5–7 decyzji ustanawiającej Eurojust, na mocy której państwa członkowskie zobowiązane są przekazywać Eurojustowi niektóre informacje.

Article 13 cases

Objazdowe akcje reklamowe i seminaria marketingowe

Objazdowe akcje reklamowe i seminaria marketingowe

Współpracując z odpowiednimi organami krajowymi, Eurojust zorganizował trzy seminaria marketingowe (w Finlandii (maj), Szwecji (wrzesień) i Portugalii (listopad)) oraz siedem objazdowych akcji reklamowych (w Bułgarii, Francji, na Litwie, Węgrzech, w Rumunii i Finlandii) w celu promowania zadań, pracy i wartości dodanej Eurojustu w kwestiach operacyjnych, a także rozpoznawalności Eurojustu jako ośrodka wiedzy fachowej w zakresie sądownictwa i prawa w Unii Europejskiej. W seminariach tych uczestniczyli prokuratorzy, sędziowie, a także organy ścigania.

Strategia informacyjna

W grudniu Kolegium zatwierdziło strategię informacyjną Eurojustu, która ma być realizowana w państwach członkowskich w celu dalszego zwiększania świadomości organów krajowych na temat usług świadczonych przez Eurojust i jego wartości dodanej, jaką zapewnia w kwestiach operacyjnych. W strategii tej nawiązuje się do celowości regularnych wizyt przedstawicieli krajowych w organach krajowych w celu omawiania kwestii związanych z daną sprawą lub wzajemnego informowania się o najnowszych strategiach i postęпах. Podkreślono w niej również możliwość zdobywania praktycznej wiedzy przez praktyków, którzy uczestniczą w wizytach studyjnych w Eurojuście, zwłaszcza tych organizowanych we współpracy z Europejską Siecią Szkolenia Kadr Wymiaru Sprawiedliwości (EJTN). Ponadto w strategii tej przewiduje się nowy sposób promowania działań Eurojustu (zastępujący seminaria marketingowe i objazdowe akcje reklamowe) poprzez „warsztaty krajowe”, które mają być organizowane w państwach członkowskich przez biura krajowe i których celem będzie wyjaśnianie usług świadczonych przez Eurojust oraz roli Eurojustu w zapewnianiu wsparcia organom krajowym, a także rozpowszechnianie wiedzy na temat zadań, obowiązków i wartości dodanej Eurojustu.

Program wymiany EJTN

W ramach programu wymiany EJTN 20 prokuratorów/sędziów z 11 państw członkowskich (BG, CZ, DE, ES, IT, LT, HU, AT, PL, PT, SI) uczestniczyło w długoterminowych stażach (trwających trzy lub cztery miesiące) w biurach krajowych w Eurojuście, wspierając ich pracę operacyjną. Ponadto we wrześniu 26 prokuratorów/sędziów z 16 państw członkowskich brało udział w tygodniowej wizycie studyjnej w Eurojuście.

Rozdział 3 Wyzwania i najlepsze praktyki

Wprowadzenie

Dzięki swojej działalności operacyjnej i strategicznej Eurojust przyczynia się do identyfikacji wyzwań i najlepszych praktyk w różnych dziedzinach współpracy sądowej w sprawach karnych.

W 2017 r. Eurojust zajmował się w szczególności trudnościami natury prawnej i praktycznej w obszarach szyfrowania, zatrzymywania danych i ENA. Od dnia 22 maja 2017 r., kiedy to przypadł termin transpozycji dyrektywy w sprawie END, Eurojust pomaga organom krajowym w stosowaniu END i zapewnia doradztwo prawne w sprawach operacyjnych, gdy napotykane są trudności. Eurojust będzie nadal monitorował i analizował problemy, które mogą się pojawić.

3.1 Szyfrowanie

W czerwcu Eurojust zorganizował wraz z Komisją i EJCEN warsztaty, których celem było zebranie informacji na temat wpływu szyfrowania na czynności dochodzeniowo-śledcze oraz przeanalizowanie praktycznych rozwiązań zidentyfikowanych problemów. Podczas warsztatów skupiono się na ocenie ram prawnych obowiązujących w państwach członkowskich, a także prawnych procedur, przeszkód i najlepszych praktyk. Na warsztatach poruszano następujące zagadnienia: a) wpływ szyfrowania na codzienną praktykę prowadzenia czynności dochodzeniowo-śledczych i czynności ścigania, b) zarządzanie kluczami do deszyfrowania i zapewnianie danych w formacie zwykłego tekstu, c) łamanie szyfrów oraz d) obchodzenie szyfrowania.

Uczestnicy podkreślili, że szyfrowanie w coraz większym stopniu utrudnia prowadzenie skutecznych czynności dochodzeniowo-śledczych, ponieważ coraz większa liczba dowodów świadczących o działalności przestępczej zmienia swoją formę z tradycyjnych dowodów, takich jak papierowe akta, na dane w formie elektronicznej. Wyzwania, z jakimi wiąże się szyfrowanie, dotyczą przetwarzania i przechowywania danych zarówno online, jak i offline. Co się tyczy radzenia sobie z problemami związanymi z szyfrowaniem w toku czynności dochodzeniowo-śledczych, kwestia ta budzi wątpliwości natury prawnej i technicznej.

W odniesieniu do zarządzania kluczami do deszyfrowania i zapewniania danych w formacie zwykłego tekstu dokonano rozróżnienia między obowiązkową a dobrowolną współpracą ze strony podejrzanego lub osoby trzeciej. Uczestnicy podkreślili, że obowiązki ujawniania, o których mowa w przepisach niektórych państw członkowskich, oraz dobrowolne zgody obowiązujące w innych państwach członkowskich, mogą obecnie nie spełniać w sposób optymalny swojego celu. Ponadto podkreślono, że wprowadzenie obowiązku ujawniania przez podejrzanego klucza do deszyfrowania lub danych w formacie zwykłego tekstu wzbudzałoby obawy z punktu widzenia prawa do niedostarczania dowodów na swoją niekorzyść (wolności od samooskarżenia). W opinii uczestników, jako profesjonalistów w swojej dziedzinie, klucz do deszyfrowania, który został uzyskany zgodnie z prawem w trakcie postępowania przygotowawczego, mógłby być co do zasady wykorzystany do dalszych czynności dochodzeniowo-śledczych.

W ramach konkluzji uczestnicy stwierdzili, że szyfrowanie stanowi bezpośrednie wyzwanie dla skutecznych i efektywnych czynności dochodzeniowo-śledczych i czynności ścigania.

Rozważając podejścia, jakie można by zastosować, by sprostać temu wyzwaniu, uczestnicy doszli do wspólnego wniosku, że należy znaleźć równowagę między dobrem postępowania przygotowawczego (wymagającego skutecznego dostępu do danych) a ochroną praw podstawowych.

Wyniki tych warsztatów uwzględniono w jedenastym sprawozdaniu Komisji z postępu prac nad *stworzeniem rzeczywistej i skutecznej unii bezpieczeństwa*.

3.2 Zatrzymywanie danych

Eurojust szybko przeprowadził pierwszą ocenę wpływu, jaki na współpracę sądową w sprawach karnych w Unii Europejskiej wywarł wyrok TSUE w sprawach połączonych C-203/15 i C-698/15 (Tele2 i Watson). W tym celu do członków EJCEN przesłano szczegółowy kwestionariusz. Kwestionariusz ten dotyczył krajowych przepisów prawnych dotyczących zatrzymywania danych w świetle rozważań TSUE w wydanych przez niego wyrokach, w szczególności zaś tego, czy ramy prawne przewidują uogólnione/masowe i nieodróżnicowane zatrzymywanie danych, a także zakresu zabezpieczeń odnoszących się zarówno do obowiązkowego zatrzymywania danych, jak i późniejszego dostępu, oraz możliwego wpływu tego wyroku na gromadzenie i dopuszczalność dowodów w sprawach krajowych oraz ogółem na międzynarodową współpracę sądową. Przeprowadzona analiza stanowiła odzwierciedlenie poglądów praktyków na tę kwestię. W czerwcu 2017 r. Eurojust przygotował sprawozdanie m.in. dla Komisji i Rady (dok. Rady 10098/17) i przekazał je również Europolowi. Eurojust nadal będzie monitorować w Unii Europejskiej rozwój sytuacji w zakresie zatrzymywania danych do celów postępowań przygotowawczych, koncentrując się na następstwach w kontekście współpracy sądowej.

3.3 Europejski nakaz aresztowania

Eurojust zapewniał organom krajowym wsparcie, jeśli chodzi o wnioski dotyczące stosowania ENA; zarejestrowano 320 spraw dotyczących lepszego wykonywania europejskich nakazów aresztowania, co stanowiło 12,5 procent wszystkich spraw. Największą liczbę wniosków zgłosiła Grecja (44), a zaraz za nią znalazły się: Polska (32), Bułgaria (27), Austria (27) i Szwecja (23). Wniosek taki najczęściej otrzymywały takie państwa członkowskie, jak Wielka Brytania (54), Hiszpania (42), Włochy (37), Rumunia (27) i Francja (23).

Zgodnie z art. 16 decyzji ramowej w sprawie europejskiego nakazu aresztowania (DR ENA) w razie konkurencyjnych wobec siebie europejskich nakazów aresztowania wykonujący nakaz organ sądowy może zasięgnąć porady Eurojustu w kwestii państwa członkowskiego, któremu najpierw należy wydać osobę, której dotyczy wniosek. W związku z wnioskami złożonymi przez Wielką Brytanię (3), Belgię (2), Francję (1), Holandię (1) i Słowenię (1) Eurojust otworzył osiem spraw dotyczących kolidujących ze sobą europejskich nakazów aresztowania.

Art. 17 ust. 7 DR ENA stanowi, że w przypadku gdy w wyjątkowych okolicznościach któreś z państw członkowskich nie jest w stanie dotrzymać terminów przewidzianych w art. 17, powiadamia ono o tym fakcie Eurojust, podając przyczyny zwłoki. W 2017 r. zarejestrowano 38 takich powiadomień o naruszeniach terminów. Dwie z tych spraw zarejestrowano w Kolegium, ponieważ wymagały one dalszego wsparcia ze strony zainteresowanych biur krajowych, natomiast pozostałe 36 spraw przekazano Eurojustowi wyłącznie do celów informacyjnych. Podobnie jak w latach ubiegłych powiadomienia te skoncentrowane są w niektórych państwach członkowskich. Aby zapewnić zorganizowany proces przekazywania do Eurojustu informacji na temat opóźnień w wykonywaniu europejskich nakazów aresztowania, Eurojust przygotował możliwy do wypełnienia formularz w formacie PDF. Szablon ten, opracowany w porozumieniu z krajowymi ekspertami w państwach członkowskich, zostanie udostępniony właściwym organom krajowym w pierwszym kwartale 2018 r.

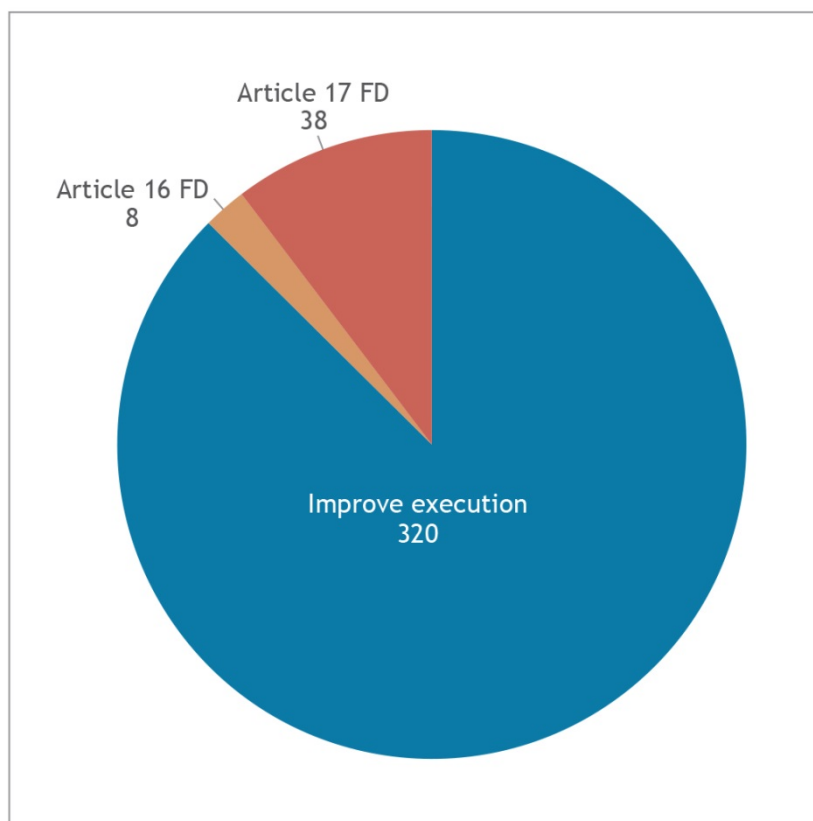
Od dnia 5 kwietnia 2016 r., kiedy to TSUE wydał wyrok w sprawie *Aranyosi i Căldăraru*, Eurojust odnotował zwiększenie liczby spraw dotyczących ENA, w których organy sądowe doświadczały trudności z wykonaniem europejskich nakazów aresztowania ze względu na rzekomo nieodpowiednie warunki panujące w więzieniach w wydających nakaz państwach członkowskich. W lutym Kolegium zorganizowało dyskusję tematyczną [ENA a warunki panujące w więzieniach](#), której celem była wymiana doświadczeń i najlepszych praktyk. W trakcie dyskusji uczestnicy odnieśli się również do wspomnianego wyroku i jego wpływu na sprawy prowadzone na szczeblu krajowym, a także rozważyli perspektywy dalszego wsparcia praktyków krajowych przez Eurojust. Ponadto w listopadzie Eurojust był gospodarzem spotkania ekspertów zorganizowanego przez FRA pod hasłem *Utworzenie narzędzia oceny warunków panujących w więzieniach*. Eksperci krajowi z 12 państw członkowskich, a także przedstawiciele FRA, Komisji, sekretariatu EJR i Eurojustu omawiali kwestię opracowania możliwych narzędzi oceny warunków panujących w więzieniach. Wyniki tych rozmów zostaną uwzględnione w sprawozdaniu FRA.

[Sprawozdanie dotyczące spraw prowadzonych przez Eurojust w obszarze europejskiego nakazu aresztowania \(2014–2016\)](#) zapewnia praktykom ogląd głównych problemów zidentyfikowanych w sprawach dotyczących ENA. Problemy te obejmują przeszkody natury prawnej i praktycznej pojawiające się w przypadku procedur wydawania osób, przy czym w sprawozdaniu zawarto wyjaśnienia, w jaki sposób, w miarę możliwości, Eurojust starał się te problemy przezwyciężyć. W sprawozdaniu poruszono m.in. następujące kwestie: wnioski o informacje; przekazywanie europejskich nakazów aresztowania; kolidujące ze sobą europejskie nakazy aresztowania; terminy; odroczenie wydania i problemy związane z rzeczywistym wydawaniem osób; ściganie za inne przestępstwa; pomoc w złożonych wielostronnych sprawach oraz wpływ orzecznictwa w sprawach *Aranyosi i Căldăraru* oraz *Petruhhin* na sprawy prowadzone przez Eurojust.

[Orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawie ENA](#) to regularnie aktualizowane opracowanie Eurojustu, które zapewnia praktykom w UE przegląd streszczeń wyroków TSUE związanych z decyzją ramową 2002/584/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi. Streszczenia te są podzielone według tematu i zawierają krótkie wprowadzenie do sprawy, pytania wniesione do TSUE oraz prawną argumentację TSUE.

Eurojust wydał również *Notę informacyjną dotyczącą wyroku w sprawie Petruhhina (sprawa C-182/15) oraz roli Eurojustu*, opublikowaną jako dok. Rady 15786/17 LIMITE. Celem tej noty jest poinformowanie praktyków z państw członkowskich o konsekwencjach wyroku w sprawie *Petruhhina* oraz o roli, jaką w tym względzie może odegrać Eurojust. We wspomnianej nodzie informacyjnej przedstawiono streszczenie wyroku, wspomniano niektóre główne wątpliwości związane ze stosowaniem tego wyroku, a także omówiono możliwą rolę Eurojustu w tym kontekście.

EAW cases

Wzajemna pomoc prawna w sprawach dotyczących przestępstw związanych z własnością intelektualną

W październiku Eurojust był gospodarzem spotkania europejskiej sieci prokuratorów zajmujących się własnością intelektualną, którego współorganizatorami był Urząd Unii Europejskiej ds. Własności Intelektualnej (EUIPO) i Eurojust. Celem spotkania było zacieśnienie współpracy i zwiększenie zakresu współdziałania wśród członków europejskiej sieci prokuratorów zajmujących się własnością intelektualną, a także między tą siecią a innymi podmiotami i sieciami działającymi w Europie w obszarze praw własności intelektualnej.

Spotkanie służyło jako platforma wymiany doświadczeń dla praktyków, zarówno z państw członkowskich, jak i z państw trzecich, którzy prowadzą postępowania przygotowawcze oraz czynności ścigania w sprawach przestępstw związanych z własnością intelektualną. Praktycy przedstawili swoje struktury organizacyjne oraz sprawy, podkreślając wyzwania i przeszkody o charakterze sądowym i praktycznym napotykanie podczas czynności dochodzeniowo-śledczych i ścigania w przypadku tego rodzaju przestępstw.

Prezentowano również wstępne wyniki badania EUIPO przeprowadzonego przez Uniwersytet Kopenhaski w sprawie „środków legislacyjnych związanych z naruszeniami praw własności intelektualnej w internecie”. Wśród głównych wyzwań zidentyfikowano różnorodność przepisów obowiązujących w poszczególnych państwach członkowskich oraz szybkie przystosowywanie działalności przestępczej do rozwoju technologicznego.

Wyrażono także potrzebę śledzenia mienia pochodzącego z przestępstwa oraz zacieśnienia współpracy międzynarodowej. Eurojust ma doświadczenie w ułatwianiu wykonywania nakazów zabezpieczenia i przeprowadzania procedur odzyskiwania mienia, a także w promowaniu wartości dodanej zespołów JIT. Zachęcano zatem praktyków do angażowania Eurojustu w złożone sprawy transgranicznych przestępstw związanych z własnością intelektualną oraz do rozpatrzenia powołania zespołów JIT.

Kluczem do udanego ścigania przestępstw związanych z własnością intelektualną jest przyjęcie skoordynowanego podejścia, dlatego też zalecana jest współpraca z Eurojustem, EJR i EJC. Ponadto przestępstwa związane z własnością intelektualną i cyberprzestępczość są często ze sobą powiązane, ponieważ dobra są często sprzedawane w internecie. Korzystne są zatem bliskie powiązania między europejską siecią prokuratorów zajmujących się własnością intelektualną a EJC, które umożliwiają dzielenie się wiedzą, w tym wiedzą fachową.

3.4 Europejski nakaz dochodzeniowy

Zgodnie z dyrektywą z dnia 3 kwietnia 2014 r. w sprawie europejskiego nakazu dochodzeniowego w sprawach karnych (dyrektywa w sprawie END) do dnia 22 maja 2017 r. państwa członkowskie były zobowiązane do przyjęcia niezbędnych środków, by spełnić wymogi tego instrumentu. Z chwilą upływu tego terminu w większości państw członkowskich nie istniały jednak krajowe przepisy wdrażające. Sytuacja ta przyczyniła się do problemów dotyczących wykładni art. 34 dyrektywy w sprawie END, a w szczególności podstawy prawnej mającej zastosowanie w sprawach z udziałem państwa członkowskiego, które nie wdrożyło jeszcze dyrektywy w sprawie END. W czerwcu Eurojust i EJR opublikowały *Notę dotyczącą znaczenia „odpowiednich postanowień” oraz systemu prawnego mającego zastosowanie w przypadku opóźnionej transpozycji dyrektywy w sprawie END* (załącznik II do dok. Rady 9936/17). W nocy poruszono dwa istotne zagadnienia związane z art. 34 dyrektywy w sprawie END, które mają wyraźny wpływ na codzienną pracę praktyków: (1) system prawny mający zastosowanie w przypadku opóźnionej transpozycji dyrektywy w sprawie END oraz (2) środki wchodzące i niewchodzące w zakres pojęcia „odpowiednich postanowień”, o którym mowa w art. 34 dyrektywy w sprawie END.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 lit. b) decyzji ustanawiającej Eurojust, Eurojust wspierał organy krajowe w przypadku wniosków dotyczących stosowania dyrektywy w sprawie END. Zdobyte przez Eurojust doświadczenie odnosi się do pierwszych miesięcy stosowania dyrektywy w sprawie END i kształtowane jest brakiem jej wdrożenia w niektórych państwach członkowskich. Eurojust zapewniał wsparcie i porady na wszystkich czterech etapach cyklu życia END: (i) etap redagowania, (ii) przekazanie właściwemu organowi wykonującemu, (iii) ułatwienie komunikacji na etapie uznawania oraz (iv) pomoc w przewyżczeniu trudności na etapie wykonania. Przykładowo projekty europejskich nakazów dochodzeniowych były często sporządzane przed centrum koordynacyjnym lub dniem wspólnego działania, tak aby przedstawiciele krajowi mogli sprawdzić, czy dane projekty tych nakazów są zgodne z określonymi wymogami, które obowiązują w ramach prawnych wykonującego państwa członkowskiego.

Zaangażowanie Eurojustu było również często potrzebne w celu przyspieszenia wykonania europejskich nakazów dochodzeniowych. Chociaż organy krajowe miały zasadniczo dość pozytywne nastawienie do END, jednolitego standardowego formatu i terminów, w niektórych

sprawach pojawiały się problemy, które wymagały wsparcia Eurojustu. Eurojust może odegrać istotną rolę w zapewnianiu organom krajowym wiedzy fachowej i wsparcia technicznego w znajdowaniu możliwie najlepszych rozwiązań, przy jednoczesnym przestrzeganiu w pełni ram prawnych UE oraz wymogów prawnych zaangażowanych jurysdykcji.

Pod koniec 2018 r. Eurojust przewiduje organizację spotkania poświęconego kwestii stosowania END.

Europejskie nakazy dochodzeniowe w sprawie dotyczącej rozbojów przy użyciu broni

Gang złożony z obywateli Włoch i Albanii podejrzewany był o dokonanie we Włoszech kilku rozbojów przy użyciu dużej ilości broni, których głównym celem były transportujące gotówkę pojazdy opancerzone i banki. Po rozboju, do którego doszło w lutym 2017 r. niedaleko Salerno i którego celem był opancerzony samochód dostawczy, we Włoszech wszczęto postępowanie przygotowawcze. Prowadzone czynności dochodzeniowo-śledcze pozwoliły na identyfikację członków tej działającej we Włoszech zorganizowanej grupy przestępczej oraz jej *modus operandi*. Ponadto w oparciu o informacje uzyskane z podsłuchów telefonicznych ujawniono, że ta sama grupa przestępcza planowała duży rozbój w Niemczech. W związku z powyższym strona niemiecka wszczęła czynności dochodzeniowo-śledcze w celu monitorowania działań tych członków zorganizowanej grupy przestępczej, którzy przebywali w Niemczech.

Podczas dwóch spotkań koordynacyjnych, które odbyły się w lipcu i we wrześniu, zaangażowane organy sądowe i organy ścigania wymieniły się wynikami swoich postępowań przygotowawczych oraz uzgodniły wspólną strategię dochodzeniowo-śledczą mającą na celu gromadzenie dowodów, a jednocześnie ochronę społeczeństwa przed kolejnym rozbojem zorganizowanym przez tę grupę przestępczą.

Określono kilka problemów dotyczących wniosków o wzajemną pomoc prawną, procedur i właściwych organów, które to kwestie mogłyby przyczynić się do wystąpienia opóźnień i przeszkód. Niektóre z tych problemów rozwiązano poprzez wprowadzenie w Niemczech i we Włoszech europejskich nakazów dochodzeniowych.

Europejskie nakazy dochodzeniowe zostały wydane przez prokuratora odpowiedzialnego za postępowanie przygotowawcze we Włoszech, a następnie przekazane za pośrednictwem Eurojustu właściwym organom w Niemczech. Europejskie nakazy dochodzeniowe sporządzono zgodnie z jednolitym standardowym formatem, co ułatwiło identyfikację i tłumaczenie wymaganych informacji. Nakazy te zdołano zatem przygotować, dostarczyć i wykonać w bardzo krótkim terminie, co umożliwiło dokonanie w jednym czasie kilku przeszukań i zajęć.

Podczas spotkań koordynacyjnych Eurojust pomagał w przygotowaniu treści europejskich nakazów dochodzeniowych i zapewniał doradztwo. Eurojust odegrał ważną rolę w koordynowaniu procesu wymiany informacji operacyjnych zgromadzonych dzięki europejskim nakazom dochodzeniowym oraz w uzgadnianiu takiego czasu przeprowadzenia operacji, aby – zabezpieczając zdobywanie i zachowywanie dowodów we włoskim postępowaniu przygotowawczym – zapewnić zaspokojenie interesów każdej ze stron. Stała wymiana informacji między niemieckim a włoskim biurem krajowym umożliwiła regularne działania podejmowane w następstwie czynności dochodzeniowo-śledczych.

W dniu 9 października organy sądowe i organy ścigania w Niemczech i we Włoszech rozpoczęły wspólną operację wymierzoną przeciwko tej zorganizowanej grupie przestępczej; w jej trakcie aresztowano 19 osób (spośród 22), a także przeszukano ponad 30 obiektów.

W 2017 r. sprawa była nadal w toku.

Gianpaolo Nuzzo, włoski prokurator, powiedział:

Rola Eurojustu była kluczowa dla sukcesu tej sprawy (aresztowano 19 spośród 22 podejrzanych): zorganizowano dwa spotkania koordynacyjne, a także stworzono protokół zapewniający płynną wymianę informacji z Niemcami. Równie ważna była rola Eurojustu w przewyżczeniu różnic między przyjmowanymi przez Włochy i Niemcy podejściami do powstrzymania tej zorganizowanej grupy przestępczej, kiedy to zdołano znaleźć kompromis między zagrożeniem dla bezpieczeństwa publicznego w Niemczech a potrzebą zgromadzenia wystarczających dowodów we Włoszech.

EUROPEAN INVESTIGATION ORDER

KEY FEATURES

- ▶ EU Directive on the EIO (2014/41) of 3 April 2014
- ▶ Mutual recognition of judicial decisions
- ▶ Replaces Letters of Request for investigative measures
- ▶ Deadline for transposition: 22 May 2017
- ▶ Obtains evidence located in another EU Member State
- ▶ Simplifies and accelerates cross-border criminal investigations

HOW IT WORKS

Examples of investigative measures:

- ▶ Obtaining existing evidence
- ▶ Hearings of witnesses and suspects
- ▶ (House) searches
- ▶ Checks on bank accounts/financial operations
- ▶ Interception of telecommunications
- ▶ Temporary transfer of persons in custody
- ▶ Preservation of evidence

LIFE CYCLE OF AN EIO

1- **DRAFTING** of EIO by judicial authority in Member State A

2- **TRANSMISSION** of EIO to judicial authority in Member State B

3- **RECOGNITION** of EIO in Member State B

4- **EXECUTION** of EIO in Member State B

EIO CASES

EUROJUST IDENTIFIES CHALLENGES AND BEST PRACTICE IN EIO CASES

ADVANTAGES OF THE EIO

- ✓ Creates a single comprehensive instrument with a large scope
- ✓ Sets strict deadlines for gathering the evidence requested
- ✓ Limits the reasons for refusing such requests
- ✓ Reduces paperwork by introducing a single standard form
- ✓ Protects the fundamental rights of the defence

EU MEMBER STATES TAKING PART IN THE EIO *

* As of 20 March 2018. For status of EIO implementation, see [EJN website](#).

3.5 Wspólne zalecenia

W sprawach wspieranych przez Eurojust poszczególne kwestie rozstrzygane są między organami krajowymi na spotkaniach poziomu II lub spotkaniach koordynacyjnych, a konsensus osiąga się w drodze dialogu i budowania wzajemnego zaufania. Na podstawie art. 6 decyzji ustanawiającej Eurojust przedstawiciele krajowi pomagają swoim organom krajowym, wydając często zalecenia odnośnie do konkretnych spraw. W niektórych przypadkach zaangażowani przedstawiciele krajowi przedkładają organom krajowym pisemny wniosek lub zalecenie. W 2017 r., oprócz wniosków wydanych przez jednego przedstawiciela krajowego, wydano dziewięć wspólnych zaleceń, które zostały przygotowane wspólnie przez dwóch lub trzech przedstawicieli krajowych z dziewięciu różnych państw członkowskich (Belgia, Bułgaria, Niemcy, Irlandia, Hiszpania, Włochy, Holandia, Portugalia i Rumunia) jako wnioski z przygotowanej na temat danej sprawy opinii prawnej. W tych wspólnych zaleceniach zaangażowani przedstawiciele krajowi zwracają się do swoich właściwych organów krajowych o podjęcie jednego z działań, o których mowa w art. 6 decyzji ustanawiającej Eurojust. Z ich zaleceń wynikało przykładowo, że jeden z tych organów może mieć lepsze możliwości ścigania za określone czyny, podjęcia specjalnych czynności w ramach postępowania przygotowawczego, takich jak przesyłka niejawnie nadzorowana, lub podjęcia jakichkolwiek innych działań uzasadnionych z punktu widzenia czynności dochodzeniowo-śledczych i ścigania. Ta stosunkowo nowa praktyka, stosowana od 2016 r., została pozytywnie przyjęta przez organy krajowe, które mogą obecnie polegać na solidniejszej, uzasadnionej i wspólnie uzgodnionej opinii Eurojustu. Praktyka ta zwiększa wartość dodaną Eurojustu jako organu doradczego, zapewniając europejską perspektywę i rozwiązanie w przypadku złożonych spraw o wymiarze transgranicznym.

Większość wspólnych zaleceń dotyczyła problemów związanych z jurysdykcją, w tym decyzji o tym, w której jurysdykcji lepiej przeprowadzić czynności ścigania. Do oceny tych spraw Eurojust wykorzystał swoje [Wytoczne w zakresie podejmowania decyzji o tym, w której jurysdykcji powinno odbywać się ściganie](#), zmienione w 2016 r. i przetłumaczone niedawno na wszystkie języki UE, a także przygotowany przez Eurojust przegląd orzecznictwa TSUE opartego na zasadzie *ne bis in idem*.

[Sprawozdanie na temat spraw prowadzonych przez Eurojust w zakresie zapobiegania konfliktom jurysdykcji i rozstrzygania ich](#), które opublikowano w 2017 r., stanowi aktualizację sprawozdania z roku 2015 i uwzględnia osiągnięcia w tym obszarze w latach 2009–2017. W sprawozdaniu sprawy prowadzone przez Eurojust analizowane są z czterech różnych perspektyw: identyfikacja i koordynacja równoległych postępowań, problemy związane z jurysdykcją i decyzje o tym, w której jurysdykcji powinno odbywać się ściganie, przeniesienie postępowań oraz kwestie związane ze stosowaniem zasady *ne bis in idem*.

[Zasada ne bis in idem w sprawach karnych w orzecznictwie TSUE](#) to dokument, który zaktualizowano we wrześniu 2017 r. i który zawiera przegląd orzecznictwa TSUE dotyczącego zasady *ne bis in idem* w sprawach karnych. Wyjaśniono w nim, w jaki sposób orzecznictwo to pomaga kształtować zakres i główne właściwości zasady *ne bis in idem* na szczeblu UE. Dokument ten stanowi uzupełniające narzędzie dla praktyków, zapewniając wytyczne w zakresie stosowania zasady *ne bis in idem* w kontekście międzynarodowym. Ten przegląd orzecznictwa jest regularnie aktualizowany.

Wspólne zalecenie dotyczące konfliktów jurysdykcji

Sprawa dotyczy zorganizowanej grupy przestępczej, która zajmowała się nielegalnym obrotem środkami odurzającymi, a także popełniała powiązane przestępstwa, takie jak pranie pieniędzy. Grupa ta działała w Niemczech, Hiszpanii, Francji i we Włoszech, a możliwe, że również w innych państwach członkowskich.

Postępowania przygotowawcze ujawniły, że grupa ta przywoziła środki odurzające, głównie haszysz, z państw spoza Unii Europejskiej do Hiszpanii. Wspomniane środki odurzające przemycano następnie do innych państw członkowskich, gdzie były sprzedawane, przy czym transportowano je na różne sposoby, m.in. ukryte w łodziach z podwójnym kadłubem, a także zwykłą pocztą.

Gdy niemiecki prokurator skierował sprawę do Eurojustu, już od kilku lat była ona rozpatrywana bez odpowiedniej koordynacji. Między Niemcami, Hiszpanią i Francją powołano na jeden rok zespół JIT. Eurojust zapewnił pomoc w sporządzeniu umowy w tym celu.

Na ostatnich etapach postępowań przygotowawczych i po zakończeniu pracy zespołu JIT pojawiła się potrzeba pilnego uzgodnienia, w której jurysdykcji – w Niemczech czy Hiszpanii – powinno odbywać się ściganie podejrzanych, wobec których prowadzono czynności w więcej niż jednym państwie, tak aby było to w najlepszym interesie wymiaru sprawiedliwości oraz aby uniknąć możliwych problemów związanych z zasadą *ne bis in idem*.

Na spotkaniu koordynacyjnym uczestnicy zdołali uzyskać jasny obraz sytuacji. Wobec trojga spośród podejrzanych prowadzono postępowania przygotowawcze w Niemczech i Hiszpanii. Z dostępnych informacji wynikało, że postępowania te w dużej mierze dotyczyły tych samych czynów w rozumieniu materialnym. Ponadto z uwagi na to, że te trzy podejrzane osoby i ich działania przestępcze były ze sobą ściśle powiązane, śledczy uznali, że wszystkie trzy osoby podejrzane i wszystkie zdarzenia będące przedmiotem postępowań powinny być ścigane w tej samej jurysdykcji.

W oparciu o szczegółową dyskusję i pojawiające się fakty przedstawiciele krajowi z Niemiec i Hiszpanii wydali wspólne zalecenie na mocy art. 6 ust. 1 lit. a) pkt ii) decyzji ustanawiającej Eurojust wraz z opinią uzasadniającą, dlaczego Niemcy mają lepsze możliwości ścigania tych trojga podejrzanych za te określone czyny.

Rozpatrzono szereg czynników, w tym m.in.: (i) szerzej zakrojone niemieckie postępowanie przygotowawcze; (ii) narodowość, miejsce pobytu i możliwości wydania podejrzanych; (iii) rolę

podejrzanych w organizacji przestępczej; (iv) ilość istotnych dowodów zgromadzonych i łatwo dostępnych w Niemczech oraz (v) bardziej zaawansowany stopień postępowań prowadzonych w Niemczech. Ponadto zwrócono się do organów hiszpańskich o szybkie przekazanie swoich postępowań i ułatwienie wykonania odnośnych europejskich nakazów aresztowania, natomiast do organów niemieckich o szybkie przyjęcie przekazania postępowań.

Zarzuty kierowane wobec jednego z podejrzanych w postępowaniach prowadzonych w Hiszpanii i we Włoszech nie dotyczyły tych samych czynów w rozumieniu materialnym, które stanowiły to samo zachowanie przestępcze. Dlatego też Hiszpania i Włochy kontynuowały równoległe postępowania, nie zagrażając sobie nawzajem, jeśli chodzi o osiągnięte rezultaty.

PRIORYTET ROKU

Ocena zespołów JIT

Publikacja przez Eurojust i sieć zespołów JIT drugiego sprawozdania z oceny zespołów JIT

Projekt przeprowadzenia oceny zespołów JIT zainicjowano w 2013 r., a przyświecały mu następujące cele:

- pomoc praktykom w ocenie działalności zespołów JIT pod względem osiągniętych rezultatów, wartości dodanej i ewentualnych niedociągnięć w celu usprawnienia przyszłej współpracy, a także
- poszerzenie wiedzy praktyków na temat zespołów JIT poprzez ułatwienie identyfikacji pojawiających się głównych wyzwań natury prawnej i praktycznej oraz znajdowanych rozwiązań.

Ocena zespołów JIT dostarcza praktykom i zainteresowanym stronom cennych informacji służących do oceny znaczenia i skuteczności tego narzędzia w walce z poważną przestępczością transgraniczną i terroryzmem.

Pierwsze sprawozdanie z oceny zespołów JIT opublikowano dla praktyków w grudniu 2015 r., a jego podstawą była samoocena 42 zespołów JIT.

Drugie sprawozdanie z oceny zespołów JIT

Od czasu opublikowania pierwszego sprawozdania sekretariat sieci zespołów JIT otrzymał 32 nowe oceny. W drugim sprawozdaniu zaktualizowano analizę dokonaną w pierwszym sprawozdaniu, a także uwzględniono wyniki nowych ocen.

Tę nową fazę projektu przeprowadzono we współpracy z Eurojustem, dlatego też uwzględnia ona również doświadczenia Eurojustu w tym zakresie. W oparciu o analizę spraw, na potrzeby których powołano zespoły JIT i które zamknięto w latach 2014–2016, Kolegium przeprowadziło dyskusję tematyczną dotyczącą zespołów JIT, której wyniki zawarte są w drugim sprawozdaniu.

Takie podejście zapewnia dodatkową perspektywę w stosunku do oceny zespołów JIT przez organy krajowe na każdym etapie cyklu życia JIT.

Wyniki oceny w oparciu o doświadczenia Eurojustu z zespołami JIT

Faza tworzenia

W fazie tworzenia Eurojust pomagał organom krajowym w określaniu odpowiednich spraw dla zespołu JIT, wyjaśnianiu wymogów prawnych i formalnych oraz omawianiu i redagowaniu umowy o powołaniu zespołu JIT.

W praktyce zaangażowanie Eurojustu opiera się w dużej mierze na nieformalnych kontaktach z organami krajowymi. Przykładowo w celu optymalizacji całego procesu jedno biuro krajowe w Eurojuście opracowało wzór, który ma być wypełniany przez wnioskujący organ krajowy i zawierać m.in. informacje na temat postępowania przygotowawczego niezbędne w dalszych

krokach (np. streszczenie sprawy, ustalone powiązania w innych państwach członkowskich, toczące się równoległe postępowania przygotowawcze itp.).

Kluczową kwestią w fazie tworzenia jest ustalenie powiązanych ze sobą równoległych postępowań przygotowawczych, które toczą się w innych państwach członkowskich. Eurojust wspiera organy krajowe w szybkiej identyfikacji toczących się równoległych postępowań przygotowawczych, m.in. wnioskując o wsparcie ze strony biur łącznikowych i projektów analitycznych Europolu lub poprzez współpracę z nimi.

Z doświadczeń Eurojustu wynika, że chociaż w poszczególnych państwach członkowskich mogą być stosowane różne kryteria, jeśli chodzi o proponowanie utworzenia zespołu JIT, uwzględniane są następujące aspekty:

- prowadzenie postępowań przygotowawczych i stan ich zaawansowania w zaangażowanych państwach;
- liczba potencjalnych partnerów zespołu JIT (np. zespoły JIT z udziałem ograniczonej / dużej liczby partnerów;
- pilny charakter działań;
- szacowane ramy czasowe wymagane do sfinalizowania umowy o powołaniu zespołu JIT (zwłaszcza w przypadku wielostronnych zespołów JIT lub zespołów JIT z udziałem państw członkowskich, w których wymagane jest upoważnienie krajowe), a także
- zasoby dostępne w zaangażowanych państwach członkowskich.

Kilka spraw pokazało, że w sytuacji, gdy w jednym z zaangażowanych państw członkowskich nie wszczęto jeszcze postępowania przygotowawczego, Eurojust może w decydujący sposób wspierać wszczynanie postępowań przygotowawczych na poziomie krajowym, ułatwiając przykładowo wstępne przekazanie niezbędnych informacji i dowodów.

W oparciu o doświadczenia Eurojustu określono kilka przeszkód lub czynników utrudniających powoływanie zespołów JIT:

- „strach przed nieznanym” lub założenie, że zespoły JIT są odpowiednim narzędziem jedynie w głośnych sprawach;
- różnice w priorytetach operacyjnych;
- brak toczących się postępowań przygotowawczych lub różny stan zaawansowania tych postępowań w zainteresowanych państwach;
- równoległe postępowania przygotowawcze prowadzone przez kilka organów sądowych w tym samym państwie, a także
- wpływ procesów związanych z upoważnieniem krajowym.

Do optymalizacji procesu tworzenia może przyczynić się doradcza rola organów centralnych lub ekspertów ds. zespołów JIT. W tym kontekście uznano wartość dodaną, jaką zapewnia upoważnienie przedstawiciela krajowego do podpisania umowy o powołaniu zespołu JIT w imieniu organów krajowych, którą to sytuację przewidziano w ustawodawstwie kilku państw członkowskich.

Wsparcie Eurojustu w trakcie redagowania umowy o powołaniu zespołu JIT jest często kluczowe dla pomyślnego powołania takiego zespołu. Eurojust wspiera wykorzystanie [zaktualizowanego wzoru umowy \(uwzględniającego udział państw trzech w zespołach JIT\)](#), dzięki któremu łatwiej prowadzić rozmowy. Zaangażowanie Eurojustu ułatwia również redagowanie i negocjowanie umowy o powołaniu zespołu JIT we wspólnym języku roboczym.

W miarę możliwości tłumaczenia umowy o powołaniu zespołu JIT (jeśli konieczne) wykonywane są dopiero po uzgodnieniu jej treści.

W ostatnich latach zwiększyło się doświadczenie Eurojustu z zespołami JIT, w których uczestniczą państwa trzecie. W praktyce zaangażowanie państw trzecich w zespoły JIT mogłoby wymagać rozwiązania konkretnych kwestii (dotyczących m.in. gwarancji niestosowania kary śmierci, ochrony danych, poufności, ustalenia podstawy prawnej). Powoływanie zespołów JIT między państwami członkowskimi a państwami trzecimi jest znacznie ułatwione dzięki możliwości udziału przedstawicieli państw trzecich w spotkaniach koordynacyjnych. Ponadto obecność w Eurojuście prokuratorów łącznikowych ze Szwajcarii i Norwegii przyczyniła się do pomyślnego powołania i rozwoju zespołów JIT z udziałem Szwajcarii i Norwegii.

Faza operacyjna

Z uwagi na to, że zespoły JIT umożliwiają bezpośrednią interakcję między organami krajowymi, dalsze wsparcie Eurojustu po podpisaniu umowy może nie być wymagane, chociaż Eurojust często wspiera rozmowy i uzgodnienia dotyczące celów operacyjnych, metod komunikacji i koordynacji w ramach zespołu, a także kwestii związanych z dopuszczalnością dowodów i jurysdykcją.

Spotkania koordynacyjne mogą również ułatwić współpracę z państwami, które nie uczestniczą w danym zespole JIT. W tym kontekście jedną z podkreślanych najlepszych praktyk jest wykorzystanie ram spotkania koordynacyjnego w celu połączenia spotkania między partnerami JIT z rozmowami z udziałem państw członkowskich i państw trzecich, do których zostaną skierowane wnioski o współpracę w drodze wzajemnej pomocy prawnej. W kilku przypadkach w dniu poprzedzającym spotkanie koordynacyjne Eurojustu odbywało się spotkanie w Europolu, którego celem było wsparcie wymiany informacji na szczeblu organów ścigania.

Potrzeba koordynacji często pojawia się także na końcowym etapie fazy operacyjnej, kiedy to zaangażowane organy potrzebują specjalistycznego doradztwa w kwestiach prawnych (przekazanie postępowań, europejskie nakazy aresztowania i konflikty jurysdykcji), porównują wyniki czynności dochodzeniowo-śledczych lub uzgadniają ostateczne plany, w tym jednocześnie przeprowadzane operacje. Ponadto biura krajowe w Eurojuście ułatwiają przedłużenie obowiązywania lub zmianę umów o powołaniu zespołu JIT, zapewniają pomoc dotyczącą finansowania zespołów JIT, a także pomagają koordynować wykonanie wniosków o pomoc prawną, które kierowane są do państw niebędących członkami zespołu JIT, lub wykorzystanie innych instrumentów współpracy sądowej (ENA, END).

Wsparciem w przypadku dni wspólnego działania może być ustanowienie w Eurojuście centrów koordynacyjnych, aby w ten sposób ułatwić współpracę podczas jednocześnie przeprowadzanych operacji oraz zapewnić odpowiednie działania następne (takie jak tymczasowe wydanie, zabezpieczenie mienia i przekazanie postępowań). W 2017 r. sprawami, na potrzeby których powołano zespół JIT, zajmowało się pięć centrów koordynacyjnych.

W ramach planowania operacyjnego organy krajowe często przewidują i potwierdzają koszty działalności transgranicznej. Wsparcie finansowe Eurojustu stanowi kluczowy czynnik w wykorzystaniu zespołów JIT przez państwa członkowskie.

Faza zamknięcia

Po zakończeniu pracy zespołu JIT, jeśli nadal istnieją potrzeby w zakresie współpracy, wsparcie Eurojustu może być nadal wymagane, w tym na etapie ścigania i procesu. W takich okolicznościach sprawa prowadzona przez Eurojust często pozostaje otwarta po zakończeniu pracy zespołu JIT, a wsparcie zapewniane jest w miarę potrzeb.

Eurojust zapewnia również wsparcie po wygaśnięciu umowy o zespole JIT, szczególnie w celu oceny zespołu JIT, organizując lub finansując spotkanie oceniające.

Zespół JIT umożliwił zrekonstruowanie działalności zorganizowanej grupy przestępczej kryjącej się za siatką zaangażowaną w handel ludźmi

W sprawozdaniu rocznym Eurojustu za rok 2015 przedstawiono przykład sprawy dotyczącej wszczętego przez Wielką Brytanię postępowania przygotowawczego, w ramach którego badano proceder nielegalnego wjazdu obywateli Albanii do Wielkiej Brytanii przez inne państwa członkowskie. Zespół JIT powołany przez Belgię, Republikę Czeską, Niemcy i Wielką Brytanię ujawnił zyski czerpane przez zorganizowaną grupę przestępczą z przypadków przemytu, których ofiarami padło ponad 100 osób. W dniu wspólnego działania, który zorganizowano w listopadzie 2015 r., przy wsparciu ze strony centrum koordynacyjnego Eurojustu aresztowano ośmioro podejrzanych.

Na jurysdykcję odpowiedzialną za ściganie wybrano Belgię, zatem w 2016 r. postępowania karne toczące się w Republice Czeskiej i Wielkiej Brytanii zostały przekazane do Belgii. Przeprowadzanie procesów w Belgii oznaczało, że ściganie można było podjąć wobec większej liczby celów niż w sytuacji, gdyby postępowania toczyły się we wszystkich zaangażowanych państwach. Zwłaszcza z perspektywy brytyjskiej standardy dowodowe nie pozwoliłyby na wniesienie oskarżeń przeciwko wszystkim podejrzany, którzy ostatecznie byli ścigani w Belgii. Przed sądem stanęło 28 osób, a wyroki skazujące wydano w styczniu 2017 r. Kary pozbawienia wolności dla 15 kierowców wahały się od 6 do 14 miesięcy, natomiast w przypadku kolejnych siedmiu osób, które działały również jako przemytnicy ludzi, wydano wyroki poczynawszy od oddalenia zarzutów karnych aż po kary 28 miesięcy pozbawienia wolności. Wyższe kary, do pięciu lat pozbawienia wolności, nałożono na współorganizatorów działań przemytniczych. Dwoje przywódców skazano na osiem lat więzienia. Na członków tej zorganizowanej grupy przestępczej z różnych jej szczebli nałożono również dodatkowe grzywny sięgające 672 000 EUR, a także dokonano konfiskaty ich mienia o wartości do 197 000 EUR.

W marcu 2017 r. w Eurojuście odbyło się spotkanie koordynacyjne, którego celem było omówienie wyników prowadzonych w Belgii postępowań sądowych oraz związanych z wyrokami kwestii dotyczących niektórych oskarżonych, którzy zostali skazani in absentia, a także sposobu rozwiązania kwestii konfiskaty i odzyskiwania mienia. Przeprowadzono również ocenę działania zespołu JIT, w trakcie której przeanalizowano zarówno wyciągnięte wnioski, jak i najlepsze praktyki. Dla zespołu JIT korzystny byłby dostęp do jednego punktu komunikacyjnego, przykładowo przez bezpieczne połączenie sieciowe, ponieważ dostęp ten ułatwiłby mu wgląd w dużą liczbę akt. Wyciągnięto również ważne wnioski: podczas gdy w Belgii nadal toczyły się postępowania karne, pozwolono na wygaśnięcie w grudniu 2016 r. umowy o powołaniu zespołu JIT. Ponieważ jednak nadal istniały potrzeby w zakresie współpracy, tj. związane z kwestiami konfiskaty i odzyskiwania mienia, zaangażowane organy mogłyby odnieść korzyść ze stałej, łatwej wymiany informacji przewidzianej w ramach umowy o powołaniu zespołu JIT. Strony uznały, że pozytywną cechą współpracy w ramach zespołu JIT

było to, że zespół umożliwił organom krajowym zrekonstruowanie dużej części działań przestępczych tej zorganizowanej grupy przestępczej. Poprzez wykorzystanie danych dostępnych we wszystkich państwach członkowskich uczestniczących w zespole JIT udało się powiązać większą liczbę transportów imigrantów z tą siatką zaangażowaną w handel ludźmi, niż byłoby to możliwe, gdyby każda ze stron zespołu JIT działała osobno.

Rozdział 4 Współpraca Eurojustu z państwami trzecimi

Umowy o współpracy

W związku z wejściem w życie umowy o współpracy z Czarnogórą w dniu 3 czerwca oraz umowy o współpracy z Ukrainą w dniu 2 września liczba umów z państwami trzecimi wzrosła do dziewięciu. Zakończono rozpoczęte w 2016 r. oficjalne negocjacje dotyczące zawarcia umowy o współpracy z Albanią i pod koniec roku umowa ta oczekiwała na zatwierdzenie przez Radę. W październiku Kolegium podjęło decyzję o rozpoczęciu oficjalnych negocjacji z myślą o ustanowieniu umowy o współpracy z Gruzją, a także poinformowało Radę o swoich planach przystąpienia do takich negocjacji.

W celu analizy możliwości ściślejszej współpracy z Bałkanami Zachodnimi delegacje Eurojustu złożyły wizytę w krajowych organach sądowych i organach ochrony danych w Bośni i Hercegowinie, byłej jugosłowiańskiej republice Macedonii, Serbii, Albanii i Czarnogórze. Utrzymano również kontakty z innymi państwami trzecimi, z którymi Eurojust pragnie zintensyfikować współpracę, w tym z Brazylią, Izraelem, Kolumbią, Meksykiem, Tunezją i Turcją.

Sprawy prowadzone przez Eurojust z udziałem państw trzecich

Eurojust wsparł 258 spraw, w które zaangażowanych było 48 państw trzecich. Podobnie jak w latach ubiegłych sprawy te dotyczyły głównie nadużyć finansowych i prania pieniędzy. Państwa trzecie coraz częściej były również zaangażowane w sprawy związane z nielegalnym obrotem środkami odurzającymi. Przedstawiciele państw trzecich byli obecni na 61 spotkaniach koordynacyjnych. W największej liczbie spotkań koordynacyjnych uczestniczyły takie państwa jak Szwajcaria, Stany Zjednoczone i Norwegia, które są na stałe reprezentowane w Eurojuście. Islandia, Kanada, San Marino i Szwajcaria brały również udział w centrach koordynacyjnych. Państwa trzecie uczestniczyły w 21 zespołach JIT wspartych przez Eurojust, z czego 11 było nowo ustanowionych.

Współpraca z państwami trzecimi w sprawie o przekupstwo

Sprawa dotyczy przekupstwa wysokich rangą urzędników w Uzbekistanie. Firmy spoza Uzbekistanu wykorzystywały łapówki do uzyskania państwowych licencji niezbędnych do wejścia na uzbecki rynek telekomunikacyjny. Na rachunki bankowe spółek offshore będących własnością i kontrolowanych przez obywateli uzbeckich przelano ogromne kwoty pieniędzy. Wspomniane spółki offshore były kontrolowane przez głównego, wysoko postawionego podejrzanego w Uzbekistanie. Pieniądze zostały następnie przelane na różne zagraniczne rachunki bankowe kontrolowane przez głównego podejrzanego i wykorzystane do zakupu nieruchomości i dóbr luksusowych.

W wielu państwach, w tym w Szwecji, Holandii, Szwajcarii i Stanach Zjednoczonych, prowadzono postępowania przygotowawcze w sprawie przekupstwa spółek i/lub powiązanych przestępstw, takich jak pranie pieniędzy i fałszowanie dokumentów. W ramach tych postępowań przygotowawczych współpracowały również inne państwa, w tym Belgia, Francja i Norwegia.

Szwedzkie biuro krajowe otworzyło sprawę w Eurojuście w styczniu 2013 r. Od tego czasu w Eurojuście zorganizowano cztery spotkania koordynacyjne. Początkowo skupiano uwagę na wymianie informacji na temat stanu zaawansowania toczących się postępowań przygotowawczych oraz na problemach prawnych związanych z uzyskaniem dowodów za granicą. Na czwartym spotkaniu koordynacyjnym, które odbyło się w maju 2017 r., strony omówiły zarzuty wniesione przeciwko spółkom w niektórych państwach, kwestie związane z konfiskatą i zwrotem mienia, a także możliwe problemy związane z zasadą *ne bis in idem*. W majowym spotkaniu uczestniczyło osiem państw, z których większość wszczyniała własne postępowania przygotowawcze. Było ono również okazją do spotkania się po raz pierwszy z przedstawicielami z Uzbekistanu, którzy wraz ze wszystkimi pozostałymi zaangażowanymi państwami omówili zagadnienie podziału mienia. Osiągnięcie postępu nie byłoby możliwe bez zapewnienia przez Eurojust koordynacji w obszarze różnych postępowań przygotowawczych.

Organizując te spotkania koordynacyjne, Eurojust ustanowił platformę wymiany informacji oraz zwiększania zaufania i wzajemnego zrozumienia, czego rezultatem były efektywniejsze kontakty dwustronne poza Eurojustem. Z 12 państw zabezpieczono mienie o wartości około 1,25 mld EUR.

Prokuratorzy łącznikowi przy Eurojuście

Państwa trzecie, które zawarły z Eurojustem umowę o współpracy, mogą oddelegować do Eurojustu prokuratora łącznikowego. W ciągu ostatnich kilku lat oddelegowano do Eurojustu prokuratorów łącznikowych z Norwegii, Szwajcarii i Stanów Zjednoczonych, a w grudniu oddelegowano do Eurojustu prokuratora łącznikową reprezentującą Czarnogórę. Prokuratorzy łącznikowi przy Eurojuście zarejestrowali łącznie 148 spraw.

Prokurator łącznikowa z Norwegii zarejestrowała 78 spraw dotyczących głównie nielegalnego obrotu środkami odurzającymi, przestępstw przeciwko życiu, zdrowiu lub wolności osobistej, handlu ludźmi i nadużyć finansowych, a także zorganizowała cztery spotkania koordynacyjne. Norwegia była zaangażowana w 40 spraw i uczestniczyła w 15 spotkaniach koordynacyjnych jako państwo otrzymujące wniosek.

Prokurator łącznikowa ze Szwajcarii zarejestrowała 70 spraw dotyczących głównie nadużyć finansowych, nielegalnego obrotu środkami odurzającymi, przestępstw przeciwko życiu, zdrowiu lub wolności osobistej i handlu ludźmi, a także zorganizowała osiem spotkań koordynacyjnych i jedno centrum koordynacyjne. Ponadto Szwajcaria była zaangażowana w 114 spraw i uczestniczyła w 24 spotkaniach koordynacyjnych jako państwo otrzymujące wniosek.

Prokurator łącznikowy ze Stanów Zjednoczonych zorganizował jedno spotkanie koordynacyjne w sprawie dotyczącej piractwa morskiego. Stany Zjednoczone były zaangażowane w 35 spraw i uczestniczyły w 16 spotkaniach koordynacyjnych jako państwo otrzymujące wniosek.

Z uwagi na to, że prokurator łącznikowa z Czarnogóry rozpoczęła swoją działalność dopiero w grudniu, do końca roku Czarnogóra nie zarejestrowała żadnej sprawy. Państwo to było jednak zaangażowane jako państwo otrzymujące wniosek w cztery sprawy prowadzone przez Eurojust.

Sprawa dotycząca FIFA

W grudniu 2010 r. Międzynarodowa Federacja Piłki Nożnej (Fédération Internationale de Football Association, FIFA) wyznaczyła w drodze kilku rund tajnego głosowania kraje będące gospodarzami mistrzostw świata w roku 2018 i 2022. Gospodarzy imprez w roku 2026 i 2030 jeszcze nie wybrano. Równolegle do tego procesu niektórym państwom przyznano obowiązujące do 2030 r. prawa do transmisji mistrzostw świata w piłce nożnej.

Po ujawnieniu nieprawidłowości związanych z przyznaniem niektórych z tych praw do transmisji mistrzostw świata Biuro Prokuratora Generalnego Szwajcarii wszczęło w marcu 2017 r. postępowanie karne przeciwko byłemu sekretarzowi generalnemu FIFA i dyrektorowi generalnemu firmy BEIN MEDIA GROUP LLC w związku z podejrzeniami o przekupstwo. Ponadto były sekretarz generalny FIFA podejrzewany jest o niegospodarność mającą cechy przestępstwa, nadużycia finansowe oraz fałszowanie dokumentów.

We wrześniu 2017 r. prokurator łącznikowa ze Szwajcarii zorganizowała spotkanie koordynacyjne, na które zaproszono delegacje z Grecji, Hiszpanii, Francji i z Włoch. Prokuratorzy z Biura Prokuratora Generalnego Szwajcarii przedstawili stan zaawansowania szwajcarskiego postępowania przygotowawczego i omówili dalsze działania.

Szczegółowa dyskusja dotyczyła dwóch konkretnych zagadnień: (i) czasu przeprowadzenia i koordynacji działań, a także (ii) ogromnej wrażliwości tej sprawy oraz ewentualnych działań, które mają być podjęte w razie potrzeby. Spodziewano się dużego zainteresowania ze strony mediów. Szczegółowe dyskusje i przygotowania podczas spotkania koordynacyjnego umożliwiły przeprowadzenie wiarygodnej oceny ryzyka oraz uzyskanie od wszystkich partnerów wyraźnego zobowiązania do zapewnienia dobrze przygotowanego i pomyślnie przeprowadzonego dnia wspólnego działania, który zaplanowano na kolejny miesiąc, przy czym koordynację jednocześnie podejmowanych działań miało zapewnić centrum koordynacyjne w Eurojuście. Przed dniem wspólnego działania zainteresowane państwa zbadały ograniczenia operacyjne dwóch różnych scenariuszy omówionych na spotkaniu koordynacyjnym, w wyniku czego właściwy scenariusz przyjęto w dniu poprzedzającym dzień wspólnego działania, co z kolei dowodzi elastyczności centrum koordynacyjnego, jeśli chodzi o dostosowanie się do nowej strategii sądowej.

W dniu wspólnego działania w centrum koordynacyjnym obecni byli przedstawiciele biur krajowych z uczestniczących państw. W Grecji, Hiszpanii, Francji i we Włoszech dokonano przeszukań licznych nieruchomości, we Włoszech zajęto mienie, a w Szwajcarii przesłuchano jednego podejrzanego.

Eurojust odegrał kluczową rolę we wspieraniu koordynacji wspólnych międzynarodowych operacji oraz zapewnianiu terminowego przekazywania i wykonywania wniosków o pomoc prawną, a także szybkiej wymiany między wszystkimi zaangażowanymi organami sądowymi i organami ścigania bieżących informacji operacyjnych zgromadzonych na miejscu. Koordynacja w trakcie przeprowadzania działań umożliwiła zachowanie cennych dowodów i uniknięcie zagrożeń dla toczących się postępowań przygotowawczych.

Na tym etapie żaden podejrzany nie został tymczasowo aresztowany, a domniemanie niewinności nadal ma zastosowanie.

Punkty kontaktowe Eurojustu w państwach trzecich

W celu wzmocnienia i ułatwienia współpracy między organami sądowymi państw członkowskich i państw trzecich Eurojust nadal pracuje nad rozszerzeniem swojej światowej sieci sądowych punktów kontaktowych w państwach trzecich. Jeden nowy punkt kontaktowy ustanowiono w Nigrze, co oznacza, że punkty kontaktowe Eurojustu są obecnie w 42 państwach trzecich. Eurojust podejmuje aktywne działania na rzecz zacieśnienia współpracy z państwami z regionu Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej (MENA) i zachęca je do wyznaczenia również specjalnego punktu kontaktowego Eurojustu ds. walki z terroryzmem.

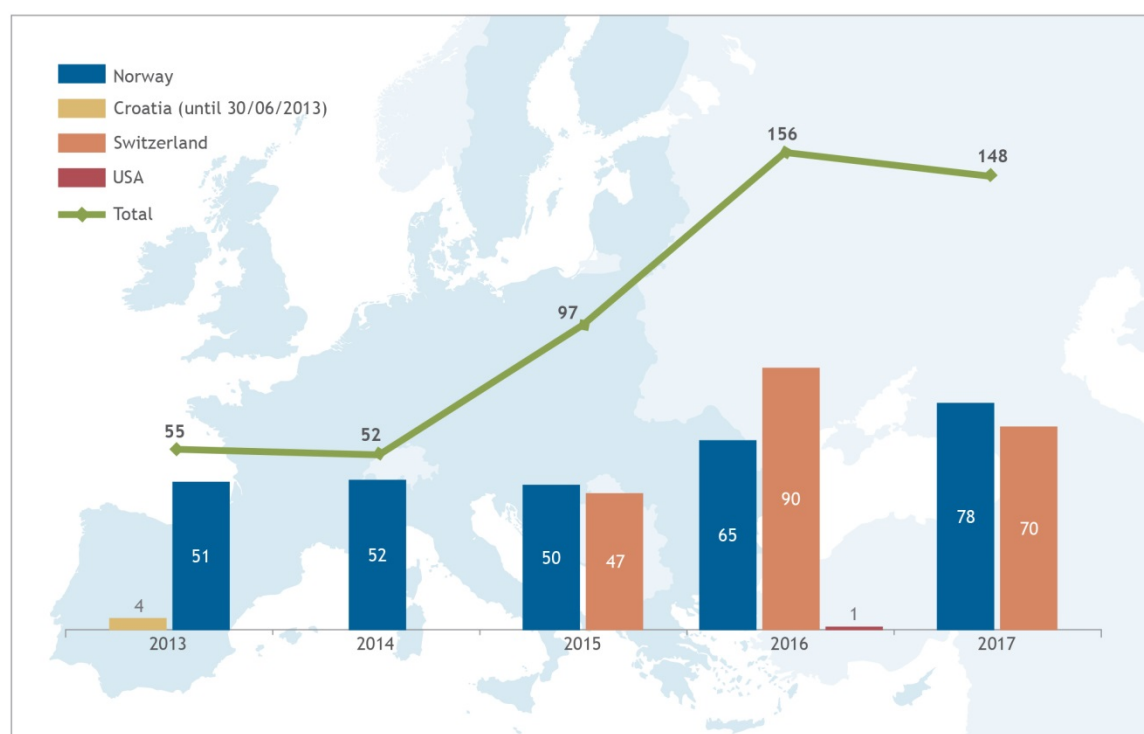
Sędziowie łącznikowi Eurojustu skierowani na placówkę do państw trzecich

W 2017 r. Kolegium przyjęło decyzję w sprawie wdrożenia ustaleń dotyczących sędziów łącznikowych Eurojustu kierowanych na placówkę do państw trzecich. W drodze tej decyzji wdrażane są art. 26a i 27a decyzji ustanawiającej Eurojust, a tym samym zapewnia się ramy prawne wymagane do tego, by Eurojust mógł skierować takich sędziów łącznikowych na placówkę. W decyzji określono między innymi procedury i kryteria wyboru, sposób oceny, czas trwania umowy i zadania.

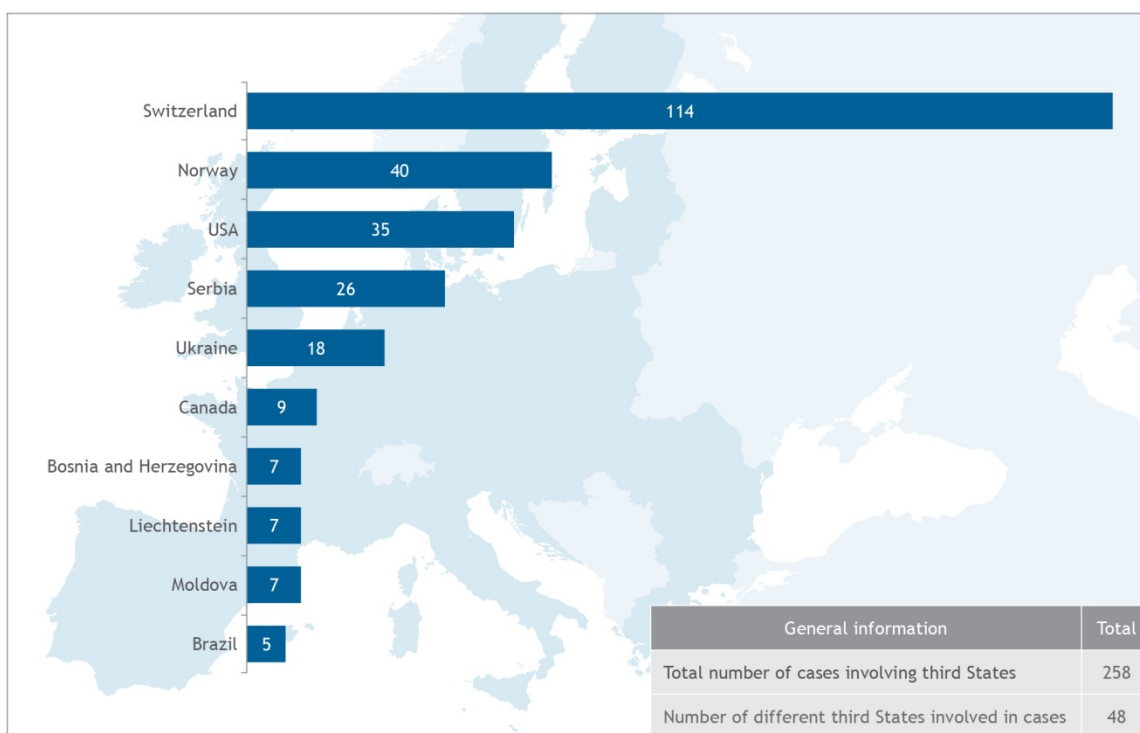
List intencyjny podpisany między Eurojustem a ESDZ

W październiku podpisano list intencyjny w sprawie współpracy między Eurojustem a Europejską Służbą Działań Zewnętrznych. List ten zapewnia ramy regularnej wymiany nieoperacyjnych strategicznych informacji i doświadczeń, zwłaszcza w obszarach walki z terroryzmem, cyberprzestępczości, przemytu nielegalnych imigrantów i handlu ludźmi. ESDZ będzie wspierać Eurojust w zakresie współpracy z państwami trzecimi oraz czerpać z wiedzy fachowej Eurojustu.

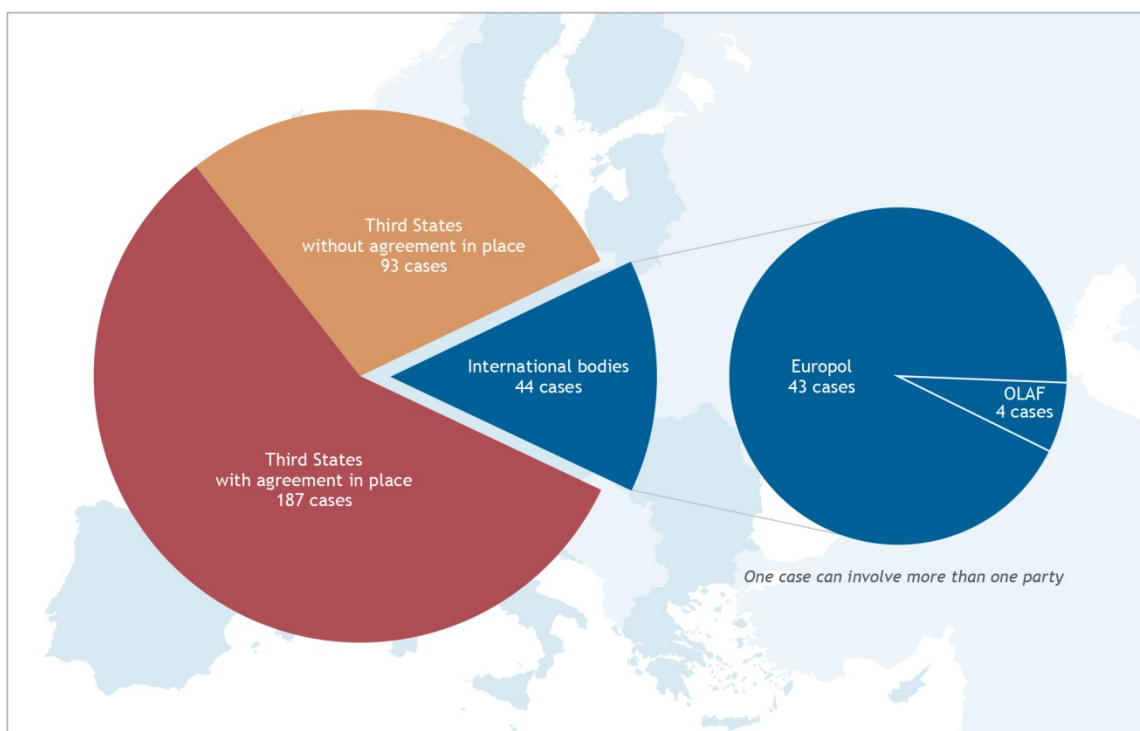
Cases by Liaison Prosecutors 2013 - 2017

Top ten third States involved in Eurojust casework

Third States, cooperation partners and international organisations involved in Eurojust casework

Norweska prokurator łącznikowa w centrum zainteresowania

Z miasta na północ od koła podbiegunowego do Hagi – moje doświadczenia

„Funkcję norweskiej prokurator łącznikowej przy Eurojuście sprawuję od września 2016 r. Norwegia była pierwszym państwem trzecim, które podpisało umowę z Eurojustem, a miało to miejsce w 2005 r. Praca w Eurojuście to prawdziwa przyjemność dzięki owocnym dyskusjom, zaangażowanym współpracownikom oraz ogromnej dozie współpracy. Bycie częścią rodziny Eurojustu to dla mnie duży przywilej.

Jak wynika z danych dotyczących liczby spraw, w Norwegii znacznie wzrosła świadomość na temat działalności Eurojustu: w 2015 r. utworzyliśmy 50 spraw, w 2016 r. 65 spraw, a w 2017 r. 78 spraw. Rozmawiając z kolegami z Norwegii, pomagam im zrozumieć, w których sprawach wsparcie oferowane przez Eurojust może okazać się korzystne. Jako przedstawiciel państwa trzeciego norweski prokurator łącznikowy może organizować spotkania koordynacyjne dotyczące otwartych przez niego spraw. Organy norweskie są również regularnie zapraszane do udziału w spotkaniach koordynacyjnych organizowanych przez biura krajowe w Eurojuście. Na przestrzeni lat Norwegia skorzystała z narzędzia, jakim są zespoły JIT, w 10 sprawach i otrzymała finansowanie z Eurojustu. W 2017 r. Norwegia po raz pierwszy zainicjowała również dwie umowy o powołaniu zespołu JIT.

Norwegia jest państwem EOG oraz państwem stowarzyszonym w ramach Schengen, a ponadto wdrożyliśmy konwencję o pomocy prawnej z 2000 r., co stanowi odzwierciedlenie naszych bliskich powiązań z Unią Europejską i naszej zdolności do uznawania wniosków ze strony państw członkowskich UE. Norwegia podpisała także z Unią Europejską umowę o przekazywaniu osób, która jednak nie weszła jeszcze w życie.

Norweska sprawa dotycząca niegodziwego traktowania w internecie w celach seksualnych

W dniu 10 sierpnia otrzymałam od organów norweskich wniosek o wzajemną pomoc prawną dotyczący działań dochodzeniowo-śledczych, które były wymagane w Rumunii. Sprawa ta miała pilny charakter z uwagi na podejrzenie niegodziwego traktowania dzieci w internecie w celach seksualnych, którego miał się dopuszczać rodzic. W pierwszej kolejności istotne było nawiązanie bezpośredniego kontaktu z organami wykonującymi w Rumunii oraz ułożenie szczegółowego planu dotyczącego wstępnej fazy postępowania przygotowawczego.

Pierwsze spotkanie koordynacyjne zorganizowano w ciągu trzech tygodni. Norwegia przedstawiła swoje ustalenia, a delegacja z Rumunii zadeklarowała swoją gotowość do wszczęcia własnego postępowania przygotowawczego w sprawie podejrzanego, który mieszkał w Rumunii. W dniu 14 września podpisana została umowa o powołaniu zespołu JIT, a nasze drugie spotkanie koordynacyjne odbyło się w Rumunii w dniu 20 września. Następnego dnia podejrzany został aresztowany, a dziecko objęte opieką. Tak wspinały finał tej sprawy miał miejsce zaledwie sześć tygodni po wpłynięciu do Eurojustu wniosku o wzajemną pomoc prawną. Kluczowe znaczenie miała przy tym szybka i doskonała współpraca między rumuńskim i norweskim biurem krajowym w Eurojuście. Głównym celem było zapewnienie dziecku bezpieczeństwa. Kolejnym natomiast zabezpieczenie/zdobycie dowodów dopuszczalnych w

obu państwach, ponieważ odbędą się dwa procesy: jeden w Norwegii z udziałem nabywcy usług, a drugi w Rumunii z osobą sprzedającą te usługi.

Jedną z najważniejszych kwestii w tym postępowaniu przygotowawczym było zabezpieczenie zeznań świadków, którymi były dzieci będące ofiarami tego przestępstwa. Norwegia wdrożyła nowy i unikalny model przesłuchań dzieci będących ofiarami/świadkami. Dziecko, w towarzystwie rodziców lub opiekunów, zaprasza się do bezpiecznego pomieszczenia (zwanego „domkiem dla dzieci”). Specjalnie wyszkolony śledczy gromadzi dowody w neutralny i przejrzysty sposób, przy czym w procesie tym uczestniczy jedynie śledczy i dziecko. Pełnomocnik ofiary i obrońca znajdują się w tym czasie w oddzielnym pomieszczeniu. Podczas przerw obrońca może przekazać śledczemu dodatkowe pytania, które ten może z kolei zadać ofierze. Zeznania w postaci nagrania wideo są następnie wykorzystywane w sądzie jako dopuszczalny dowód.”

Rozdział 5 Eurojust i sieci organów wymiaru sprawiedliwości

Sekretariaty Europejskiej Sieci Sądowej (EJN), sieci ekspertów ds. wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych (sieci zespołów JIT) i sieci punktów kontaktowych dotyczących osób odpowiedzialnych za ludobójstwo, zbrodnie przeciw ludzkości oraz zbrodnie wojenne (sieci punktów kontaktowych ds. ścigania ludobójstwa) są prowadzone przez Eurojust w oparciu o jego zasoby. Ich przedstawiciele są pracownikami Eurojustu. Sekretariaty te oferują sieciom swoje usługi, a także ułatwiają współpracę z Kolegium i biurami krajowymi w ramach wspólnych obszarów działań. Eurojust zapewnia również wsparcie prawne, administracyjne i finansowe europejskiej sieci sądowej ds. cyberprzestępczości (EJCN) oraz Forum Konsultacyjnemu Prokuratorów Generalnych i Dyrektorów Centralnych Urzędów Prokuratury państw członkowskich Unii Europejskiej (Forum Konsultacyjnemu).

5.1 Europejska Sieć Sądowa (EJN)

Europejska Sieć Sądowa to sieć krajowych punktów kontaktowych wyznaczonych przez państwa członkowskie UE w celu ułatwienia współpracy sądowej w sprawach karnych. Punkty kontaktowe w ramach tej sieci oferują praktykom wsparcie w postaci doradztwa prawnego i praktycznego, a także w nawiązywaniu bezpośrednich kontaktów między właściwymi organami krajowymi. Sekretariat tej sieci został utworzony w Eurojuście w 2003 r.

Spotkania Posiedzenia plenarne EJN odbyły się na Malcie i w Tallinnie i poświęcone były głównie praktycznemu zastosowaniu END i ENA. Punkty kontaktowe EJN omówiły swoje pierwsze doświadczenia w stosowaniu w państwach członkowskich END w celu uzyskania i wymiany materiału dowodowego. W odniesieniu do ENA punkty kontaktowe EJN omówiły skutki niektórych niedawnych wyroków TSUE, np. w sprawie warunków panujących w więzieniach. Wnioski z tych posiedzeń są dostępne na [stronie internetowej EJN](#).

Niemcy, Łotwa, Holandia, Polska, Słowenia i Finlandia zorganizowały spotkania regionalne EJN. Na tych spotkaniach punkty kontaktowe EJN miały okazję do wymiany doświadczeń w takich obszarach jak END, dostęp do adwokata, a także zabezpieczanie i konfiskata. Belgia i Litwa

zorganizowały natomiast spotkania krajowe EJNI z udziałem punktów kontaktowych EJNI oraz wysokiej rangi praktyków.

Współpraca z Eurojustem EJNI i Eurojust prowadziły wspólnie prace nad wprowadzeniem END w państwach członkowskich. Praktykom udostępniono *Notę dotyczącą znaczenia „odpowiednich postanowień” oraz systemu prawnego mającego zastosowanie w przypadku opóźnionej transpozycji dyrektywy w sprawie END*, którą opublikowano jako załącznik II do dok. Rady 9936/17. We współpracy z Komisją i europejską siecią sądową ds. cyberprzestępczości opracowano natomiast wytyczne dotyczące sposobu wypełniania END oraz wykorzystania tego nakazu do uzyskania dowodów cyfrowych.

EJNI i Eurojust w dalszym ciągu wdrażały swoje plany działania związane z szóstą rundą wzajemnej oceny w państwach członkowskich, a także zaktualizowały wspólne opracowanie [*Pomoc w zakresie współpracy międzynarodowej w sprawach karnych dla praktyków: EJNI i Eurojust. „Co możemy dla Ciebie zrobić?”*](#). W tym wspólnym opracowaniu praktycy sądowi z państw członkowskich znajdą informacje na temat pomocy zapewnianej przez EJNI i Eurojust. W dokumencie tym doprecyzowano również, czy z wnioskiem o pomoc należy zwracać się do EJNI czy do Eurojustu.

Strona internetowa EJNI W tym roku głównym projektem dotyczącym strony internetowej było opracowanie nowej wersji Biblioteki Sądowej. Dzięki tej nowej wersji użytkownicy mogą łatwiej znaleźć takie dokumenty, jak unijne instrumenty prawne. W dniu 1 stycznia uruchomiono narzędzie sprawozdawcze punktów kontaktowych EJNI. Przy użyciu tego nowego narzędzia punkty kontaktowe EJNI mogą w sposób przyjazny dla użytkownika rejestrować swoje działania, liczbę spraw itp. Powstała także nowa sekcja poświęcona END, która zapewnia łatwy dostęp do wszystkich zamieszczonych na stronie informacji na temat END. Kolejna nowa funkcja zapewnia punktom kontaktowym EJNI dane kontaktowe członków EJCNI, które dostępne są na stronie internetowej EJNI, w sekcji z ograniczonym dostępem.

5.2 Sieć zespołów JIT

[Sieć zespołów JIT](#) składa się z punktów kontaktowych krajowych organów sądowych i organów ścigania, a została ustanowiona w celu stymulowania wykorzystania zespołów JIT i wspierania wymiany informacji oraz najlepszych praktyk. Sekretariat tej sieci został utworzony w 2011 r. Od 2013 r. sekretariat zarządza programem grantów ustanowionym przez Eurojust w celu zapewnienia wsparcia finansowego na potrzeby działań zespołów JIT.

Doroczne spotkanie 13. spotkanie krajowych ekspertów ds. zespołów JIT odbyło się w Eurojuście w maju. Eksperci omówili między innymi najnowsze osiągnięcia dotyczące zespołów JIT, w tym pierwsze doświadczenia z udziałem Stanów Zjednoczonych i Szwajcarii.

W następstwie dyskusji prowadzonych podczas równoległe odbywających się warsztatów uczestnicy zgodzili się co do tego, że istnieje potrzeba zmodernizowania ram sieci zespołów JIT, i zwrócili się do sekretariatu o propozycje wytycznych w celu uzupełnienia dokumentu Rady, który nadal stanowi podstawę działań sieci. Eksperci ds. zespołów JIT rozważyli również możliwe sposoby usprawnienia wymiany informacji między partnerami JIT, a także wsparli pomysł wspólnego środowiska operacyjnego, która to kwestia ma podlegać dalszym analizom w

ramach współpracy między siecią, Eurojustem a Europolem. Wnioski ze spotkania są dostępne na stronie internetowej Eurojustu.

Projekty Sekretariat nadal wspierał spotkania oceniające i gromadził wypełnione przez organy krajowe formularze oceny JIT z myślą o publikacji drugiej edycji sprawozdania z oceny zespołów JIT. Projekt ten, realizowany we współpracy z Eurojustem, uwzględnia zmiany związane z doświadczeniami Eurojustu w tym obszarze.

W uzupełnieniu do projektu oceny zespołów JIT rozpoczęto realizację nowego projektu, którego celem jest zebranie i analiza orzecznictwa dotyczącego zespołów JIT. Oczekuje się, że projekt ten poszerzy wśród praktyków wiedzę na temat problemów prawnych i wyzwań, z którymi mierzą się sądy krajowe w odniesieniu do działalności zespołów JIT, oraz pozwoli praktykom przewidywać te wyzwania i radzić sobie z nimi na szczeblu krajowym. Projekt powinien również przyczynić się do lepszego zrozumienia krajowych systemów prawnych oraz zachęcać sędziów do większego zaangażowania w tym obszarze. Dane zgromadzono w 2017 r., a analizę zaplanowano na rok 2018.

5.3 Sieć punktów kontaktowych ds. ścigania ludobójstwa

Sieć punktów kontaktowych ds. ścigania ludobójstwa zapewnia ścisłą współpracę między organami krajowymi w zakresie prowadzenia czynności dochodzeniowo-śledczych i ścigania w sprawie zbrodni ludobójstwa, zbrodni przeciwko ludzkości i zbrodni wojennych poprzez wymianę informacji operacyjnych, najlepszych praktyk oraz doświadczeń. Jest to sieć praktyków, w której skład wchodzi śledczy, prokuratorzy i urzędnicy ds. wzajemnej pomocy prawnej. Sekretariat tej sieci został utworzony w lipcu 2011 r.

Spotkania Dwa posiedzenia plenarne, które odbyły się w Eurojuście, koncentrowały się odpowiednio na reakcjach agencji unijnych na przepływ imigracyjny i identyfikowaniu w ich następstwie osób jako ofiar, świadków i sprawców najpoważniejszych zbrodni prawa międzynarodowego oraz na skutecznej współpracy między organizacjami pozarządowymi (NGO) i organami krajowymi. Na drugim posiedzeniu zajmowano się metodologiami dokumentacji, korzyściami i zagrożeniami wynikającymi ze współpracy oraz możliwościami wzajemnego wspierania swoich działań w zakresie rzecznictwa, działań informacyjnych i wsparcia ofiar. Wnioski z 22. i 23. posiedzenia plenarnego są dostępne na stronie internetowej Eurojustu.

Drugi Unijny Dzień Przeciwko Bezkarłości za Ludobójstwo, Zbrodnie Przeciwko Ludzkości i Zbrodnie Wojenne Drugi Unijny Dzień Przeciwko Bezkarłości został zorganizowany w Brukseli w dniu 23 maja przez prezydencję maltańską, sieć punktów kontaktowych ds. ścigania ludobójstwa, Eurojust i Komisję Europejską. Celem tego corocznego wydarzenia jest zwiększenie świadomości na temat najbardziej haniebnych zbrodni, promowanie czynności dochodzeniowo-śledczych i ścigania na szczeblu krajowym, a także zajęcie się kwestią pozycji i uczestnictwa ofiar w postępowaniach karnych. Wyniki obchodów tego dnia opublikowano jako dok. Rady 9932/17.

Projekty Sekretariat przygotował dla praktyków trzy zestawy wytycznych: (i) w sprawie wykorzystania informacji ze źródeł publicznych (szczególnie z mediów społecznościowych) do celów prowadzenia czynności dochodzeniowo-śledczych i ścigania w sprawie zbrodni wojennych związanych z konfliktem w Syrii i Iraku, a także kompendium odpowiedniego orzecznictwa z krajowych jurysdykcji; (ii) w sprawie orzecznictwa Europejskiego Trybunału

Praw Człowieka dotyczącego ludobójstwa, zbrodni przeciwko ludzkości i zbrodni wojennych, a także (iii) w sprawie kontekstowego przedstawienia przemocy seksualnej i przemocy ze względu na płeć, jakiej dopuszcza się ISIS, jako ludobójstwa, zbrodni przeciwko ludzkości i zbrodni wojennej w odniesieniu do orzecznictwa obowiązującego na szczeblu międzynarodowym.

5.4 Europejska sieć sądowa ds. cyberprzestępczości (EJCN)

Europejska sieć sądowa ds. cyberprzestępczości powstała w 2016 r. w celu wspierania kontaktów między praktykami specjalizującymi się w wyzwaniach związanych z cyberprzestępczością, przestępczością wykorzystującą cyberprzestrzeń oraz z postępowaniami prowadzonymi w cyberprzestrzeni, a także w celu zwiększenia skuteczności postępowań przygotowawczych i ścigania w tego rodzaju sprawach.

Zgodnie z konkluzjami Rady z dnia 9 czerwca 2016 r. Eurojust wspiera tę sieć i zapewnia ścisłą współpracę. Eurojust, w którym odbywają się regularne posiedzenia sieci, uczestniczy między innymi w zarządzie EJCN, a także wspiera wymianę informacji i konsultuje się z siecią w sprawie rozwoju polityki i innych działań zainteresowanych stron w celu zapewnienia intensywnej interakcji między wiedzą fachową Eurojustu w zakresie międzynarodowej współpracy sądowej a wiedzą fachową członków EJCN w kwestiach operacyjnych i w dziedzinie stanowiącej przedmiot działalności sieci.

Spotkania W Eurojuście odbyły się dwa posiedzenia plenarne. Na pierwszym z nich przyjęto program prac na lata 2017–2018. Zdefiniowane wówczas priorytety obejmują dowody cyfrowe, szyfrowanie, zatrzymywanie danych i pojawiające się problemy. Ponadto na pierwszym posiedzeniu zaprezentowano [operację Avalanche](#). Podczas drugiego posiedzenia omówiono ważne kwestie dotyczące walut wirtualnych i czynności dochodzeniowo-śledczych w sprawie ukrytej sieci. Wymieniono także praktyczne doświadczenia, tym razem w drodze prezentacji postępowania przygotowawczego, które doprowadziło do usunięcia w dniu 20 lipca 2017 r. działającej w ukrytej sieci nielegalnej platformy handlowej Hansa Market.

Projekty Eurojust i EJCN były współorganizatorami i uczestnikami warsztatów poświęconych szyfrowaniu (zob. sekcja 3.1). Ponadto sieć EJCN wniosła – za pośrednictwem kwestionariuszy – wkład w sprawozdania Eurojustu dotyczące zatrzymywania danych i prowadzenia tajnych czynności dochodzeniowo-śledczych online (zob. sekcje 2.2 i 3.2).

5.5 Forum Konsultacyjne

[Forum Konsultacyjne](#) powstało w 2010 r. w celu wzmocnienia współpracy sądowej i wzajemnego zaufania między państwami członkowskimi, a także zapewnienia instytucjom UE pomocy ze strony sądownictwa dla celów rozwoju przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości UE. W październiku Kolegium przyjęło politykę w sprawie praktycznych ustaleń dotyczących wsparcia przez Eurojust organizacji posiedzeń Forum Konsultacyjnego, którego celem jest umocnienie dotychczasowych praktyk w zakresie wspierania i zapewnienie wytycznych dla wszystkich zaangażowanych w proces organizowania posiedzeń.

Wspólne posiedzenie 12. posiedzenie Forum Konsultacyjnego odbyło się w październiku i zostało zwołane wspólnie przez prokurator generalną Estonii i prokuratora generalnego Malty. Na posiedzeniu skoncentrowano się na kwestii wykorzystania narzędzi cyfrowych w

postępowaniach karnych, na przemyśle nielegalnych imigrantów, a także na rozwoju sytuacji w kluczowych dla Eurojustu obszarach priorytetowych.

Wykorzystanie narzędzi cyfrowych w postępowaniach karnych W ramach przygotowań do dyskusji na ten temat zwrócono się do państw członkowskich o wskazanie, w jakim zakresie umożliwiają one obecnie przekazywanie wniosków o wzajemną pomoc prawną i europejskich nakazów dochodzeniowych z wykorzystaniem technologii cyfrowej. Wyniki tej ankiety tworzą niejednorodny obraz. Większość państw członkowskich dopuszcza wnioski przekazywane faksem lub pocztą elektroniczną, wprowadzając niekiedy dodatkowe wymogi, takie jak podpis elektroniczny, natomiast w przypadku sześciu państw członkowskich oryginalny wniosek nadal musi być ostatecznie przekazany tradycyjną pocztą. Po przeglądzie wyników ankiety organy estońskie podzieliły się swoim doświadczeniem z podpisami elektronicznymi oraz cyfrową wymianą informacji w postępowaniach karnych, które to procesy umożliwiają szybsze i skuteczniejsze wykonywanie czynności dochodzeniowo-śledczych i ścigania. Chociaż państwa członkowskie odnotowały znaczny postęp w tym obszarze, członkowie Forum zgodnie uznali potrzebę rozszerzenia tego procesu modernizacji na transgraniczną współpracę sądową.

Sądowa reakcja na przemyt nielegalnych imigrantów Członkowie Forum wymienili poglądy na temat wyników spotkania w sprawie przemytu nielegalnych imigrantów, które odbyło się w Eurojuście w czerwcu 2017 r. i którego współorganizatorami były prezydencje maltańska i estońska we współpracy z Eurojustem, a także wyrazili poparcie dla wyciągniętych tam wniosków. Uznano powszechnie potrzebę dopasowania reakcji sądowej do *modus operandi* sieci przemytniczych oraz do zmieniających się szlaków migracyjnych. Za kluczowe uważa się wzmocnienie współpracy z państwami trzecimi pochodzenia i tranzytu, podobnie jak dopilnowanie, aby informacje gromadzone przez podmioty unijne działające w państwach trzecich można było zmienić po przetworzeniu w dopuszczalne dowody. Zachęcono organy krajowe, by kierowały większą liczbę spraw do Eurojustu oraz by w pełni wykorzystywały dostępne instrumenty współpracy sądowej, w tym zespoły JIT.

Rozwój sytuacji w kluczowych obszarach priorytetowych i kwestie instytucjonalne Eurojust przedstawił najnowszą sytuację dotyczącą priorytetowych obszarów przestępczości, które obejmują obecnie: terroryzm, cyberprzestępczość, handel ludźmi i przemyt nielegalnych imigrantów. Szczególnie uderzający jest wzrost liczby spraw dotyczących terroryzmu i handlu ludźmi, w przypadku których zwracano się do Eurojustu o wsparcie. Uczestników poinformowano również o niedawnych zmianach organizacyjnych, a także zapewniono ich, że Eurojust będzie w dalszym ciągu oferował dostosowane do potrzeb, fachowe doradztwo w złożonych sprawach dotyczących przestępczości transgranicznej.

[Wnioski z posiedzenia](#) są dostępne na stronie internetowej Eurojustu.

Lavly Perling, prokurator generalna Estonii, i dr Peter Grech, prokurator generalny Malty, powiedzieli:

To posiedzenie wspaniale odzwierciedla sposób, w jaki Forum Konsultacyjne łączy prokuratury ze wszystkich zakątków Europy: jest ono zwołane wspólnie przez państwo członkowskie z północnego-wschodu i państwo członkowskie z południa, a jego gospodarzem jest Eurojust z siedzibą w Europie Zachodniej. Kiedy jednoczymy siły ponad granicami naszych krajów, możemy przezwyciężyć bariery prawne utrudniające pomyślny proces ścigania, a tym samym mieć udział w tworzeniu bezpieczniejszej Europy.

Rozdział 6 Pracownicy i budżet

Pracownicy Pod koniec 2017 r. personel Eurojustu składał się z 332 osób: 76 przedstawicieli krajowych, ich zastępców i asystentów, 202 pracowników zatrudnionych na czas określony, 21 pracowników kontraktowych, 17 oddelegowanych ekspertów krajowych i 16 stażystów.

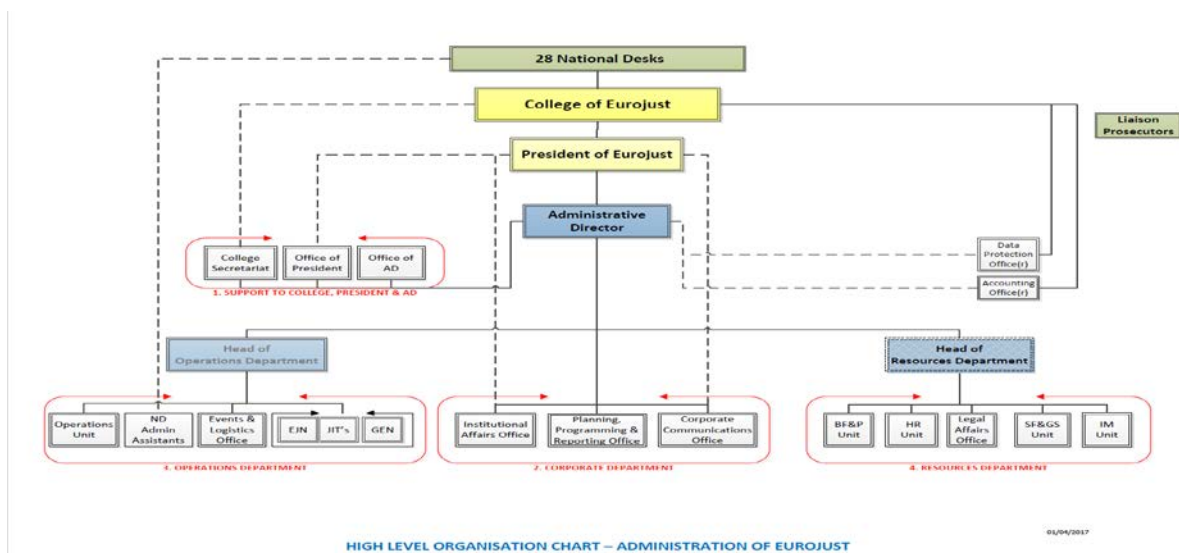
W 2017 r. w Eurojuście zatwierdzonych było 208 stanowisk dla pracowników zatrudnionych na czas określony. Początkowo Komisja wnioskowała o zmniejszenie o pięć liczby tych stanowisk w planie zatrudnienia na 2017 r. Władza budżetowa przydzieliła jednak 10 dodatkowych stanowisk, zwiększając tym samym do 208 liczbę zatwierdzonych stanowisk dla pracowników zatrudnionych na czas określony, co oznaczało wzrost zatrudnienia netto o pięć stanowisk w porównaniu z planem zatrudnienia na rok 2016. Do końca 2017 r. wszystkie nowe stanowiska, które przydzielono do pracy operacyjnej, były obsadzone.

Budżet Budżet początkowy Eurojustu na rok 2017 wyniósł 48 379 237 EUR, obejmując wyodrębnioną kwotę w wysokości 11 130 000 EUR na projekt nowej siedziby. Budżet ten był o 9% niższy niż pierwotnie wnioskowany przez Eurojust. Ze względu na te ograniczenia budżetowe i w celu zapewnienia zależnej od zapotrzebowania pracy operacyjnej i zdolności spełnienia obowiązków prawnych Eurojust obniżył priorytet działań niezwiązanych z prowadzonymi sprawami, w tym głównie administracyjnych/organizacyjnych projektów ICT.

W 2017 r. Eurojust odnotował ze strony państw członkowskich znaczny wzrost zapotrzebowania na finansowanie dla zespołów JIT i zdołał z powodzeniem zabezpieczyć od Komisji dodatkowe środki w kwocie 310 000 EUR. Eurojust był zatem w stanie przyjąć we wrześniu budżet korygujący, który wyniósł 48 689 237 EUR, dzięki czemu Eurojust zapewnił wsparcie większej liczbie beneficjentów grantów dla zespołów JIT niż w latach ubiegłych.

Dzięki odłożeniu w czasie przekazania nowego budynku do użytkowania oraz wynikającej z tego nadwyżki z projektu nowych pomieszczeń presja budżetowa na koniec roku finansowego została zmniejszona, a wskaźnik wykonania budżetu wyniósł 99,97%.

Skonsolidowane roczne sprawozdanie z działalności Przygotowywane przez dyrektora administracyjnego *skonsolidowane roczne sprawozdanie z działalności* (CAAR) zapewnia przegląd osiągnięć oraz procesu realizacji rocznych celów i działań, o których mowa w programie prac Eurojustu. W sprawozdaniu tym omawia się szczegółowo wykorzystanie zasobów (ludzkich i finansowych) oraz wdrożenie kontroli wewnętrznych i zarządzania ryzykiem. Sprawozdanie CAAR oraz ocena tego sprawozdania przez Kolegium Eurojustu zostaną przedłożone władzy budżetowej do dnia 1 lipca 2018 r.

Rozdział 7 Zmiany organizacyjne i główne wyzwania

Sytuacja budżetowa wymagająca zastosowania rygorystycznych środków oraz stała presja na ograniczone zasoby Eurojustu skłoniły Eurojust do dalszej optymalizacji swoich zasobów ludzkich i finansowych.

Reorganizacja W styczniu zainicjowano proces wdrażania nowej struktury organizacyjnej Administracji. Utworzono trzy jednostki: Departament Operacji, Departament Instytucjonalny i Departament Zasobów. Dzięki reorganizacji osiągnięto następujące cele: (i) zwiększenie wsparcia dla pracy operacyjnej Kolegium i biur krajowych poprzez przesunięcie zasobów do pracy operacyjnej; (ii) wdrożenie spójniejszej koncepcji wsparcia operacyjnego dla biur krajowych poprzez wprowadzenie międzydyscyplinarnego/międzysektorowego o wsparcia dla pracy operacyjnej; (iii) poprawę w zakresie rozwoju strategicznego, planowania i sprawozdawczości, a także (iv) usprawnienie komunikacji instytucjonalnej.

Ustalanie priorytetów w realizacji polityki Za przykładem procesu ustalania priorytetów w realizacji polityki w roku 2016 działania podejmowane w roku 2017 opierały się na ocenie założeń projektów, z

wykorzystaniem spraw prowadzonych przez Eurojust jako głównego kryterium w ustalaniu priorytetów. We wrześniu Kolegium przyjęło priorytety i związane z nimi rezultaty na lata 2018 i 2019, a w grudniu – nową metodologię ustalania priorytetów. Przewodnie zasady obejmują:

- elastyczne podejście do alokacji zasobów;
- procedurę konsultacji zewnętrznych w celu uwzględnienia potrzeb praktyków i zainteresowanych stron, a także
- procedurę oceny rezultatów.

Podstruktury Kolegium Kolegium postanowiło uprościć swoje podstruktury odpowiedzialne za prace przygotowawcze w celu poprawy procesów podejmowania decyzji i zwiększenia swojej skuteczności, a tym samym zapewnienia lepszej wydajności zasobów i usprawnienia ich wykorzystania. Ten nowy model zapewnia skoordynowaną instytucjonalną reakcję na strategiczne kwestie oraz zachowanie operacyjnej wiedzy fachowej i informacji operacyjnych.

Jego wdrażanie rozpocznie się w drugim kwartale 2018 r.

Zautomatyzowany system zarządzania sprawami Obecny zautomatyzowany system zarządzania sprawami Eurojustu, który ustanowiono w 2004 r., zbliża się do kresu swojego technologicznego bytu. Eurojust przeprowadził zatem techniczną i funkcjonalną ocenę tego systemu w świetle obecnych potrzeb tej organizacji. Taka dogłębna analiza istniejących funkcji i ewentualnych usprawnień pomoże w

podjęciu świadomej decyzji w sprawie możliwości zmiany projektu zautomatyzowanego systemu zarządzania sprawami. W celu poprawy wsparcia operacyjnego Eurojust zatwierdził zestaw środków służących bardziej zharmonizowanemu procesowi wprowadzania danych przez biura krajowe. Środki te, wraz ze wzmoczoną weryfikacją jakości danych, przyczynią się do poprawy jakości danych, które wspierają pracę operacyjną w Eurojuście i w państwach członkowskich.

Oczekuje się, że Eurojust będzie odgrywał coraz ważniejszą rolę w szerszej zakrojonym obszarze polityki, jakim jest bezpieczeństwo i sprawiedliwość.

Nowe rozporządzenie w sprawie Eurojustu Rozporządzenie to zoptymalizuje sposób działania i strukturę Eurojustu. Kolegium będzie wspierane w pracach administracyjnych przez Zarząd, w którego skład wejdzie przedstawiciel Komisji. Z punktu widzenia ochrony danych zostanie wprowadzona zmiana: obecny nadzór sprawowany przez Wspólny Organ Nadzorczy Eurojustu zostanie przejęty przez Europejskiego Inspektora Ochrony Danych. Możliwy wpływ na system ochrony danych związany z przekształceniem rozporządzenia (WE) nr 45/2001 może znacząco oddziaływać na sposób prowadzenia działań przez Eurojust. Rozporządzenie w sprawie Eurojustu i przekształcenie rozporządzenia (WE) nr 45/2001 powinny doprowadzić do takiej sytuacji, w której nie będą powstawały żadne przeszkody utrudniające codzienną pracę operacyjną Eurojustu, zapewniona będzie pewność prawa, a także wysoki poziom ochrony danych.

Współpraca z kluczowymi partnerami Eurojust i przyszła Prokuratura Europejska (EPPO) będą ściśle ze sobą współpracować; należy zawrzeć porozumienie robocze w celu uregulowania praktycznych

szczegółów dotyczących zarówno ich działań w obszarze ochrony interesów finansowych UE, jak i wsparcia, jakie Eurojust może zapewnić EPPO. Rozporządzenie w sprawie Eurojustu powinno przyczynić się do zwiększenia przepływu informacji operacyjnych oraz wzmocnionej współpracy, w tym do ustanowienia wspólnych zasad i warunków, na podstawie których mają być przetwarzane wnioski o finansowanie działalności zespołów JIT, tak aby zapewnić należyte zarządzanie finansami i skuteczne wsparcie dla organów krajowych. Rozporządzenie w sprawie Fronteksu wzmocni współpracę, która będzie regulowana w drodze porozumienia roboczego.

Unijny pakiet przepisów dotyczących ochrony danych Nowy pakiet przepisów dotyczących ochrony danych, mający zastosowanie do organów krajowych od maja 2018 r., będzie miał ogromny wpływ na sposób, w jaki państwa członkowskie będą traktować dane osobowe w obszarze egzekwowania prawa, a także na Eurojust w sytuacji wymiany informacji z państwami członkowskimi.

Unijna strategia dotycząca wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych

Unijne strategie i plany działania mają wkład w ustalanie priorytetów Eurojustu oraz podkreślają konieczność:

- ściślejszej współpracy sądowej i większej koordynacji działań na froncie walki toczonej z poważną przestępczością transgraniczną;
- intensywniejszej wymiany informacji, a także
- możliwie najlepszego wykorzystania instrumentów współpracy sądowej w celu ułatwienia postępowań przygotowawczych i ścigania przestępców, a ostatecznie wydawania wyroków skazujących.

Osiągnięcia w obszarze współpracy sądowej w sprawach karnych Eurojust

nadal odgrywa rolę głównego podmiotu, który pomaga w stosowaniu takich instrumentów jak ENA i END, w tym w zadaniach w obszarze współpracy sądowej w sprawach karnych, takich jak projekt rozporządzenia w sprawie systemu ECRIS-TCN oraz projekt rozporządzenia w sprawie wzajemnego uznawania nakazów zabezpieczenia i nakazów konfiskaty.

Współpraca z państwami trzecimi W związku z tym, że Eurojust kładzie strategiczny nacisk na zacieśnienie współpracy z państwami trzecimi, liczba państw trzecich, które oddelegowują do Eurojustu prokuratora łącznikowego, będzie stale rosła. Nastąpi również zmiana w przyszłych relacjach Eurojustu z Wielką Brytanią i Danią.

Wieloletnia strategia na lata 2019-2021

W maju Eurojust przyjął [wieloletnią strategię na lata 2019-2021](#). W odniesieniu do głównej działalności operacyjnej Eurojustu w strategii tej podkreślono potrzebę zapewnienia lepszych i liczniejszych rezultatów poprzez: (i) wspieranie państw członkowskich (np. zapewnianie szybkiej i wysokiej jakości pomocy oraz wzmacnianie współpracy operacyjnej); (ii) zapewnianie doradztwa w oparciu o doświadczenie operacyjne (np. wnoszenie wkładu w unijną politykę w obszarze sądownictwa karnego oraz poszerzanie strategicznej wiedzy fachowej), a także (iii) poprawę efektywności organizacyjnej (np. zapewnianie skuteczniejszej struktury, procesów i komunikacji). Ponadto Eurojust przeformułował swoją misję, która brzmi: „W służbie sprawiedliwości ponad granicami dla bezpieczniejszej Europy”, a także wizję: „Eurojust to czołowy partner UE w wymierzaniu sprawiedliwości przestępcom oraz kluczowy podmiot dbający o większe bezpieczeństwo na świecie”.